КЛАСНІ ІГРИ

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ДИТЯЧИЙ ЖУРНАЛ

К.....! Л.....! С.....!

ЧОРНОШКІРИЙ ЛЕВ

ГОСПОДАР ЗЕМЛІ

ЦЕЙ МОБІЛЬНИЙ, МОБІЛЬНИЙ СВІТ...

МЕГ РАЙАН

Чи міцна броня у броненосця?

Lenny Kravitz

10

Мозгольоль

Масяня — телезірка

Пітерському дівчиську зі смішним ім'ям Масяня ще не виповнилося і року, а вона вже встигла завоювати шалену популярність, випередивши Сімпсонів та Батхедів. Масяня катається на велосипеді по нічному Пітеру, співає пісеньки в електричках і сміється у будь-якій ситуації — чи то продаж газет, чи так, світова скорбота. І не дивно, що її улюблені фрази легко з'являються в розмовах, а її зображення мигають то на футболках, то на столах, то в мобільниках. І ось тепер мультяшна героїня збирається з'явитись на телеекрані. Скоріше б!

Штучки-ручки

Найпопулярніший у світі колір чорнила — чорний. Потім йдуть синій, червоний і зелений. А гелева ручка може писати чорнилом найрізноманітніших кольорів — навіть срібним і золотим! Авторучка, стираючи перо під певним кутом, «звикає» до господаря і «запам'ятовує» його почерк. І якщо ти почав писати авторучкою, а потім віддав її, приміром, своєму другові, вона може «образитися» і відмовитися гарно писати в чужій руці! Чорнильну пляму можна вивести, намазавши кислим молоком, а потім попрати в теплій воді з милом. А чорнильні плями на руках потри зеленим помідором!

Музей збирає шпаргалки

Що робить зі «шпорою» вчитель? Відбирає і викидає? Не завжди. Наприклад, в Алтайському краї з таких домашніх колекцій вирішили організувати виставку. У містечку Ярове в будинку культури відкрилася нова експозиція. Кожен може побачити чудеса, створені лінощами і талантом. Наприклад, подивитися через лупу на олівець, що поміщає на своїх гранях аж 10 задач з фізики. А спробуй уявити собі шпаргалку, зроблену у вигляді карамельки «Чупа-Чупс» — і ти зрозумієш, що то за річ така — творче мислення. Та за такі шпори не двійки треба ставити, а премії міжнародні давати!

Колір і упаковка

Психологи прийшли до цікавих висновків: вплив кольору упаковки чи етикетки на розгдаж продуктів. Так, червоний колір збуджує апетит, тому етикетки на консервних бляшанках часто роблять червоними. Продукти з білою етикеткою сприймаються споживачами як низькокалорійні. Зелений колір раніше вважався непідходящим для упаковки продуктів, але тепер він сприймається як символ екологічної чистоти і користі для здоров'я. Оранжевий колір традиційно символізує недорогі продукти, часом — солодощі або напої з запахом і смаком апельсина. Чорне з золотом — символ високоякісних і дорогих продуктів, наприклад, цю комбінацію часто використовують на етикетках дорогих вин, сигар різних тощо.

Через складне до простого

Індійські математики та спеціалісти в галузі комп'ютерного забезпечення заявляють, що вирішили проблему, яка «не давалась» дослідникам протягом більш як 2200 років! Це проблема швидкого визначення простих чисел (тих, які діляться тільки на одиницю і на самих себе), одна з найважливіших у сучасній комп'ютерній техніці. Прості числа — це ключ до вирішення багатьох математичних проблем, а ще вони відіграють велику роль у криптографії (шифруванні), тож цікавлять не тільки математиків, а й військових, розвідку... Троє математиків індійського інституту технології з міста Канпур повідомили, що розробили метод, який дозволяє безпомилково і швидко визначати, чи є простим те чи інше число.

Арифметика для шкільного ранця

У Каліфорнії розглядається законопроект, який обмежить вагу шкільних ранців. За статистикою, близько 5 тисяч каліфорнійських школярів щорічно попадають в пункти швидкої допомоги з травмами, викликаними «важкою ношею» за плечима. Відомий випадок, коли школяр вагою 45 кг щоденно носив за спиною 9-кілограмовий ранець, кілограмовий «ланч-бокс» із сніданком і 6-кілограмовий саксофон у чохлі. Підраховано, що таким чином протягом року учень в середньому переносить на собі вантаж вагою 11 тонн! За висновками Американської Асоціації ортопедів, школярі не повинні носити вантаж вагою більше, ніж 15% від власної ваги.

Якого кольору Всесвіт?

Кава з молоком. Принаймні так кажуть астрономи з університету Джонса Хопкінса. Визначивши колір Всесвіту, вони ніяк не могли підібрати назви цьому бежевому відтінку. І кинули клич через Інтернет на кращу назву для цього кольору. Електронні листи, яких виявилося понад 300, містили й такі варіанти: «Бежевий колір великого вибуху», «Космічний капучино», «Галактично-золотий» та «Безконечно-піщаний». Переможцем був визнаний «Космічна кава з молоком» (Cosmic Latte). До того ж, друга частинка назви так схожа на «Latteo» (так італійці називають Чумацький Шлях), то як тут було відмовити!?

Бр-р-р! Павук

За 400 мільйонів років еволюції павуки стали досконалими маленькими хижаками. Найменші жителі Землі, вони, тим не менше, належать до числа найбільш небезпечних. У чорної вдови — найсильніша отрута зі всіх отруйних тварин. Отрута одного з видів павуків перешкоджає згортанню людської крові і викликає розкладання живих тканин.

Ну і квіти!

На Аравійському півострові є рослина, яка називається Квітка Сміху. Її насінинка розміром з горошину здатна викликати у людини напад сміху, який триватиме 30-35 хвилин, а потім зміниться глибоким сном. Місцеве населення використовує «зерна сміху» для лікування зубного болю. В Індії росте цікава рослина Калір-Канда, яку ще називають «обмани шлунок». З'ївши 1-2 листочки цієї рослини, людина відчуває себе ситою протягом цілого тижня, незважаючи на те, що в них немає ніяких поживних речовин. У тропічних лісах Індонезії росте дерево Кеппел, плоди якого такі запашні, що піт людини, яка їх скуштувала, набирає запаху фіалок.

Се ля ві

Французький журнал «Science et vie» опублікував статистичні дані про те, як проводить своє життя (умовно його середня тривалість прийнята за 70 років) середній європеєць. Підраховано, що за своє життя він проводить 30 років на ногах, 23 роки — лежачи, 17 років — сидячи, 16 років — на ходу, 8-9 — працюючи, 6-7 років — приймаючи їжу, від 3 до 6 років (залежно від розташування житла від місця роботи) — в міському транспорті (і 170 днів — чекаючи його на зупинці), 2 роки — спілкуючись, 2128 днів (понад 6 років) — перед телевізором, 623 дні — сміючись, 560 днів — готуючи їжу, 500 днів — із застудою. 504 дні він (вона) фліртує, 405 днів проводить у школі, 375 днів святкує різні урочистості, 305 днів заповнює різні анкети, 250 днів читає, 180 днів висить на телефоні, 92 дні чистить зуби та 50 днів плаче, а 3 дні дивиться на годинник. Ось так і минає життя.

КЛАС! КЛАСні ігри

№ 10'2002

ЗМІСТ

Гоголь-моголь
Фантастика! Роберт Янг. Літаюча сковорідка
Книжка для Киці: Чи любиш ти себе?
Who is хто? Мег Райан — королева мелодрами
Мода і врода: Чіча-ляля — модна краля
Земля — наш дім: Не дуб, не граб, а баобаб!
Поряд з нами: Чи міцна броня у броненосця?
Смачного! Капустяна голова + Рекорди на городі + Спиться — сниться
З папки професора Крапки: Господар землі + Створення Всесвіту
Страшилки від Класного: Чорні пси
Казки і казкарі: Велике відкриття маленького народу
Білі плями планети: Невгамовні духи війни
Бізнес-клас: Розбійник з блакитною пикою
Цікавенькі були!
Разом з Класом в ногу з часом: Цей мобільний, мобільний світ...
Морями та океанами: Вершина Золотого трикутника
Легенди спорту: Леннокс Льюїс — чорношкірий Лев
Класний спорт! Професійний бокс
Лікбез для хлопців: Якого кольору заздрість?
Класна музика: «Турбомода» + Lenny Kravitz
Класний гіпертест: Чи скандальна ти людина? + Клacword
Логічні задачки: Босі ноги, П'ята вимога, Острів злодіїв, Задачки від Колібрика
Фокус-покус
Головоломки
Ігротека
Кросворди від ДуКласа
Японські кросворди

«КЛАС!»
пізнавально-розважальний журнал №10'2002 (70)
Реєстраційне свідоцтво КВ №1929 від 10.04.96 р.

Засновник і видавець: ТзОВ «W», вул. Живова, 11
Адреса для листування: 46008, м.Тернопіль, а/с 525
тел./факс (0352) 22 90 05, 25 04 98
e-mail: admin@schoolboy.com.ua

Передплатний індекс: 40240
Тираж 25 000 примірників. Підписано до друку 18.09.2002
Друк: компанія «Новий друк», м.Київ, вул.Магнітогорська,1

Розповсюдження «Школярик»
Тетяна Кошелінська, Василь Косович
тел. (0352) 23 50 35, 43 10 72. Ціна договірна

Кольороподіл «Колір ПРО»
м.Київ, пр.Перемоги, 92/2, к.206
тел. (044) 4430235

Редакційна колегія: ..... **Во Вік**
..... duklas@schoolboy.com.ua ..... **ДуКлас**
..... **Анатолій Саган**
..... **Ольга Косович**
Художники: ..... **Сергій Шемета**
..... **Андрій Урбан, Наталя Марцюк**
..... **Світлана Словотенко, Євген Лазо**
Набір та коректура ..... **Олександра Вовк**
Технічний супровід ..... **Андрій Зеленський**
Верстка ..... **Олена Березовська**
Шеф-редактор ..... **Володимир Головач**

Для «Класу» писали, малювали і фотографували:
Василь Тесля, Оксана Копак, Мар'яна Стеценко, Ірина Вівчар, Володимир Сушкевич, Михайло Маслій

© **W ltd**, 2002
При частковому чи повному передруку текстів та відтворенні графічних матеріалів журналу «Клас!+» посилання на журнал обов'язкове.

Роберт Янг Літаюча сковорідка

Маріанна Семмер працювала на фабриці сковорідок. Вісім годин на день та п'ять днів на тиждень вона стояла біля конвеєра і щоразу, коли по ньому проїжджала сковорідка, прилаштовувала до неї ручку. Дівчина ніби й сама пливла цим конвеєром, над яким замість ламп денного світла тягнулись дні та ночі, а замість людей — місяці. Коли Маріанна пропливала повз черговий місяць, він щось їй додавав чи щось віднімав, і їй вже здавалося, що там, у кінці лінії, чекає на неї останній місяць, аби приробити ручку до її душі.

Іноді Маріанна запитувала себе, як це її закинуло в такий коловорот. Та думати про це не хотіла, бо знала відповідь. Колії та конвеєри створено для нездар, і якщо ти нездара, то рано чи пізно опинишся в колії.

Щоранку вона готувала сніданок у крихітному помешканні, потім їхала автобусом на роботу. Вечорами приходила додому та на самоті готувала вечерю, а потім дивилась телевізор. У вихідні — писала листи та гуляла парком. Нічого не змінювалось, і Маріанні здавалось, що нічого так і не зміниться. Та якось увечері вона прийшла додому і виявила в себе на віконному карнизі літаючу сковорідку...

•

День видався звичайним — сковорідки, начальство, нудота і втома в ногах... Перед десятою до неї підійшов наладчик та запропонував піти увечері на танці. Їх влаштовували щороку перед Днем усіх святих. Маріанна вже відхилила 15 запрошень.

— Ні, я, мабуть, не піду, — сказала вона.

— Чому ж? — розгублено здивувався наладчик.

Маріанна не могла відповісти щиро, бо не була щирою навіть сама з собою. Вона повторила ту ж брехню, яку вже казала 15 разів:

— Я... я не люблю танцювати.

— А-а-а, — наладчик подивився на неї і пішов геть. Маріанна знизала плечима. Їй було байдуже, що подумають, що казатимуть. Повз неї проїхала ще одна сковорідка, потім ще одна, і ще...

В обідню пору Маріанна поїла в заводському буфеті сосисок із кислою капустою. О 12.30 черга сковорідок відновилась. Після обіду її запрошували ще двічі. Наче вона єдина дівчина на всій фабриці! Часом вона вже була не рада своїм великим блакитним очам та округлому личку, а іноді — й золотистим кучерикам, котрі притягували мужчин, наче магніт. До половини п'ятої у неї вже тріщала голова і хотілось послати під три чорти увесь білий світ.

Коли дівчина вийшла з автобуса на розі двох вулиць, дітлашня репетувала на усе горло. Навколо веселились відьми та підкрадались гобліни, бризкали іскрами бенгальські вогні. Та Маріанна не зважала на це.

Переддень Дня всіх святих — свято для малюків, а не для побитої життям старушенції двадцяти двох років, котра працює на фабриці сковорідок. Маріанна дійшла до свого дому і забрала пошту. Два листи: один від матері, а інший... Спочатку вона відкрила лист від мами. Нічого особливого — врожай винограду вдалий, та якщо порахувати, скільки грошей піде на те, аби його підрізати, підв'язати та ще зібрати, то від прибутків не лишиться й сліду. Кури несуться краще — наче відчувають, що яйця стали дешевші. Ед Олмстед взявся за прибудову до свого складу, а Доріс Пікет народила хлопчика вагою три з половиною кілограми. Тато тебе цілує...

У Маріанни стиснулося горло. Тремтячими пальцями розкрила вона другого листа. «Дорога Маріанно! Я обіцяв більше не турбувати тебе, бо вже стільки разів писав марно і прохав повернутись додому та стати мені дружиною, а ти навіть не відповідаєш. Та буває й так, що людині не до самолюбства. Мабуть, уже знаєш, що я перелаштовую свій будинок і знаєш, для чого я це роблю. А якщо не знаєш, то май на увазі, що заради тебе я й придбав його. Щоразу думаю про тебе, стою перед ворітьми і наче розмовляю з тобою, а тебе все немає».

...Це було у грудні. У збадьорюючому вечірньому повітрі лунали пісні, сміх, хрустіння снігу під ногами та пихкання трактора, який тягнув за собою сани з сіном. Зірки сяяли зовсім близько — чорні дерева торкали їх своїми верхівками. На пагорбах у зоряному світлі лежав чистий та сяючий сніг. Всі розсілися у сіні на санях, а Маріанна їхала на тракторі з Говардом. Трактор кидало з одного боку в інший, а його фари освітлювали пориту нерівностями сільську дорогу... Говард обіймав її, і їхні морозні видихи змішувалися при кожному цілунку. «Я кохаю тебе, Маріанно», — сказав Говард. Вона бачила, як ці слова вилітали з його рота сріблястими хмарками і пливли геть, у темряву.

І раптом вона побачила, як у повітрі перед нею зависли ледь чутні її власні слова: «І я люблю тебе, Гові. І я тебе люблю...»

Маріанна почула цокаючий звук, що долинав із спальні. Згадалось, як малою, бувало, дурачились вони в День усіх святих і прив'язували шпильку до скла, але цей звук був не такий. Щось мерехтіло за вікном. Навпроти блакитним вогнем горіла реклама: «Устілки фірми Спрута — найкращі в цілому світі!!!»

Маріанна повільно відчинила вікно. Спочатку їй і на гадку не прийшло, що

там може бути літаюча тарілка. Вона сприйняла її як перевернуту догори дном сковорідку без ручки. Звично потягнулась до неї, але:

— Не чіпай мого корабля!

І лиш тоді Маріанна побачила астронавта. У срібному скафандрі, обвішаного бластерами та кисневими балонами, на зріст [illegible]тиметрів десять. Він тримав у руках один із бластерів за дуло, і стало ясно, що ним-то він і гримав у шибу.

Астронавт пригрозив їй і наказав слухати.

— Я — принц Май Трейано, повелитель десяти тисяч зірок, командир космічного флоту. Мій флот [illegible] на орбіті цієї злиден[illegible] планетки, яку ви називаєте «Земля».

— А навіщо? — схопилась Маріанна.

— Розбомбити вас хочемо, от що!

— Але чому ж?

— Бо ви — найбільша загроза для галактичної цивілізації. Хіба не ясно!? Ми не залишимо від ваших міст і каменя на камені... До речі, в тебе є дві пальчикові батарейки?

Принца було важко розгледіти, та й поводився він якось дивно... Виправдовувався, що здійснив вимушену посадку та вміє організовувати керовану ланцюгову реакцію за допомогою енергії, котру дістає від двох батарейок.

Маріанна подарувала прибульцю дві батарейки зі свого ліхтарика, і він зайшов у корабель та зачинив за собою люк. Маріанна зацікавлено почала розглядати корабель і зробила висновок, що він все ж таки більше нагадує... літаючу сковорідку... Здається, навіть є куди прикрутити ручку... А днище схоже на кришку від сковорідки. Ілюмінатори нагадували вогні новорічної ялинки. Втім, принц виявив свою вдячність, розкривши Маріанні секрет, що бомбитимуть вони міста, а малочисельні села не рухатимуть. Коли? Через 4-5 годин, а якщо їй хочеться жити, нехай негайно покидає це місто. Так говорить він, принц Май Трейано!

Ще раз уклонившись та блиснувши сріблястим шоломом, астронавт увійшов у корабель, який з гучним дзижчанням здійнявся у небо. В ілюмінаторах замерехтіли вогники: червоні, блакитні, зелені... Точно, як на різдвяній ялинці. Маріанна стояла мов зачарована. Не вірила й досі у те, що наговорив їй цей маленький страшний чоловічок. Дивилась на язички полум'я і порівнювала їх із вогником запальнички. Та сперечатись про речі космічні Маріанна не збиралась. Дівчина спіймала себе на думці, що їй набридли тонко нарізані смужки неба над містом, впорядковані клумби замість розлогих полів, ситі агенти з найму... І вирішила повернутися додому.

На вокзалі вона трохи затрималась, аби відправити депешу: «Дорогий Гові! Буду першим поїздом. Маріанна».

Коли вогні міста щезли за обрієм, принц розслабився. Те, що все склалось за дивним збігом обставин, і те, що він випадково попрохав Маріанну полагодити його саморобний двигун, зробило цю історію значно правдивішою. Принц Май Трейано вмостився зручніше у своєму троні із сірникової коробки. Він зняв шолом із олов'яної фольги та розпустив бороду. Вимкнув під ілюмінаторами ялинкові лампочки, подивився вниз. Селища нагадували розсипи коштовного каміння. Зранку він знову задрімає у своєму вербовому дуплі, та спершу, щоб ніхто не знайшов сковорідку, заховає її у кролячій нірці, де лежить від неї й ручка. А вже потім зможе спокійно відпочити.

Ось пролетіла відьма на мітлі. Принц Май Трейано осудливо похитав головою. Який допотопний транспорт! Не дивно, що люди більше не вірять у відьом. Якби він був таким самим старомодним, як і його одноплемінники, в нього на руках назавжди лишився б холостяк, причому безпорадний (принаймні в господарстві). Ні, звичайно, Говард Кінг — чудовий хлопець, не гірший від інших. Та в домі не чистіше від того, що він сидить на східцях, схожий на хворе теля, мріє, розмовляє сам із собою і чекає, коли його дівчина повернеться додому з міста. Авжеж, нічого не вдієш, доводиться бути сучасним. Маріанна навіть не побачила б його, і тим більше не почула б того, що він хотів їй сказати, якби з'явився перед нею у своєму звичному одязі, під справжнім ім'ям і на своєму звичайному транспорті... У двадцятому столітті уява в людей не бідніша, ніж у вісімнадцятому та дев'ятнадцятому: зараз вірять у ящерів із чорних лагун та в морських чудовиськ, у літаючі тарілки та у космічних прибульців.

Але ніхто не вірить у домовиків...

«Чи любиш ти себе?»

У чому я не маю жодних сумнівів, Кицю моя дорогенька, так це в тому, що ти ніколи не забуваєш привітати своїх друзів з днем народження чи з будь-якою іншою важливою датою в їхньому бурхливому житті. А ще ти завжди уважна до своїх близьких, привітна та люб'язна і з Джексоном, і з Джомолунгмою, навіть списувати їм інколи від себе дозволяєш. А що Пундика позавчора Бутербродом обізвала... Так хіба не він, скажи, перший твою нову зачіску не похвалив? А потім хотів, щоб ти йому біля дошки підказала, де королівство Ліхтенштейн знаходиться!

А от ще мені цікаво, Кицю моя шаноблива, як ти ставишся до самої себе? Поблажливо, вимогливо, пустотливо? Мабуть, ти й сама цього до пуття не знаєш, еге ж? Та нічого, зараз ми з цим спробуємо розібратись. І ви, кому цікаво, приєднуйтеся до нас, адже мандрівка вглиб самої себе — це завжди так цікаво!

Отже, якщо ти не можеш одразу відповісти на питання «Чи любиш ти себе?», запасись олівцем, папером та калькулятором, і...

1 У магазині на вітрині ти побачила отакенні джинси, від яких, може б, і сама Брітні Спірс не відмовилась. Однак їхня вартість збіглася хіба що з відстанню від Землі до Місяця, вираженою в кілометрах. Ти:

а) твердо кажеш собі «Ні!» і йдеш геть;

б) думаєш: «Треба розкрутити предків на обнову»;

в) прикидаєш, скільки років тобі потрібно пропрацювати генеральним директором «Warner Brothers Production», аби заробити на пару гудзиків від них;

г) плекаєш мрію, що десь є такі самі, але дешевші.

2 Ви з другом збиралися на нову дискотеку, аж тут тобі телефонує Славко Вакарчук і запрошує на морозиво. Ти:

а) летиш до нього, забувши про все на світі;

б) кажеш: «Вибачте, але сьогодні я зайнята»;

в) домовляєшся, де ви зустрінетесь і як ти виглядатимеш;

г) погоджуєшся на зустріч і думаєш, що одягнути.

3 На конкурс «Міс Школа» замість тебе делегували іншу ученицю з твого класу. Ти:

а) думаєш: «Хай тепер самі їздять на олімпіади з хімії»;

б) знаходиш причину відмови у собі;

в) звинувачуєш суперницю у закулісній грі;

г) грюкаєш дверима і переходиш в іншу школу.

4 Тобі купили цуценя, і виникає необхідність у пожертві. Ти відмовляєшся від:

а) дворових тусовок;

б) секції з плавання;

в) домашніх обов'язків та поїздок на дачу;

д) серіалів, Інтернет-кафе та побачень.

5 На дні твого народження всі вихваляють спечений тобою торт із шоколадною глазур'ю. Твоя реакція:

а) зніяковіти, відмахнутися (мовляв, що тут такого!);

б) зрозуміти, що тобі нагло брешуть (ти ж бо не встигла покласти в торт лісові горіхи, які строщив молодший брат);

в) зрадіти, що ніхто не помітив пригорілої скоринки;

г) засвітитись, мов електрична лампочка на двісті ват.

6 Тобі телефонує подруга, щоб утринадцяте розповісти, як учора на перерві їй посміхнувся Петренко з десятого «И». Ти:

а) бажаєш їй удачі (не зашкодить, мовляв);

б) кажеш: «І що ж ти в ньому знайшла?»;

в) скрипиш зубами від того, що усміхнулись не тобі;

г) кажеш: «Вибач, у мене молоко на кухні пригорить!» — і кладеш трубку.

7 Однокласниця розповідає, як вона каталась на серфі на Гаваях, полювала на лева в Африці, сходила на Монблан в Альпах... Ти:

а) слухаєш, відкривши рот;

б) похваляєшся, що була в гостях у принца Чарльза;

в) удаєш страшенну зацікавленість;

г) думаєш: «А чи не пішла б ти кудись у Гімалаї!»

8 Мама обожнює твою приятельку, яка відмінно вчиться і, найвірогідніше, стане колись директором школи, а може, і райвно. Ти:

а) думаєш: «Мама є мама»;

б) переводиш розмову на свої успіхи у вишиванні хрестиком;

в) «проговорюєшся», що недавно познайомилась із троюрідним племінником міністра освіти;

г) кажеш, що ту особину не те що клас — уся школа на дух не виносить.

9 Твій ощадливий бойфренд дарує тобі на день народження прив'ялу трояндочку. Ти:

а) ставиш його перед вибором: або крута вечірка в казино «Рояль», або...

б) задумуєшся над перспективою все життя отримувати квіти (і не тільки) із супермаркету, що по-імпортному гордо зветься «Second Hand»;

в) вирішуєш поговорити на цю тему з подругами;

г) прозоро натякаєш йому, які парфуми подобаються тобі найбільше

10 Виникає ситуація, коли для повного щастя тобі бракує ЙОГО уваги та лагідних слів. Ти:

а) кажеш так, як є;

б) кажеш: «Теж мені Ромео», — але у глибині душі тобі сумно;

в) чекаєш гарної нагоди поговорити віч-на-віч;

г) шукаєш можливості показати, чого, як і скільки ти чекаєш від нього.

11 Як часто ти (кожен пункт відзнач буквами: «П» — постійно, «Д» — деколи, «Н» — ніколи):

а) робиш усе, що заманеться;

б) купуєш гребінець чи помаду, які тобі зовсім не потрібні;

в) приймаєш ванну з маминим гелем для душу;

г) купуєш собі найдорожче морозиво;

д) мрієш про те, як виростеш і зробиш собі найдорожчу зачіску у світі;

е) думаєш, звідки в батьків гроші на твої примхи;

є) телефонуєш у фан-клуб Тома Круза десь у Каліфорнії і досхочу розмовляєш із його фанами;

ж) подорожуєш місцями, які тебе цікавлять;

з) допомагаєш подругам та друзям.

12 Відзнач вислови буквою «З» (згідна) або «Н» (незгідна):

а) нерішучість — твій ворог №1;

б) ти схильна до зайвостей — у їжі, в покупках;

в) у батьків ти старша або єдина доня;

г) часті зміни настрою в тебе?.. Нічого подібного;

д) краще вже щось поганеньке, аніж зовсім ніякеньке.

А тепер спробуємо підрахувати:

	а	б	в	г
1	0	3	1	2
2	2	3	0	1
3	0	1	2	3
4	3	1	2	0
5	0	3	1	2
6	3	1	0	2
7	0	3	2	1
8	0	2	1	3
9	3	0	1	2
10	1	0	2	3

Ух, із питаннями від першого по десяте, здається, покінчено. Та для повноти картини ще доведеться попотіти з пунктиками 11 та 12, які вираховуються за зовсім іншою методикою.

І нехай хтось після того скаже, що життєва психологія — це досить просто!

11	П	Д	Н
а	2	1	0
б	2	1	0
в	2	1	0
г	3	2	1
д	2	1	0
е	2	1	0
є	3	2	1
ж	2	1	0
з	1	2	3

12	З	Н
А	0	2
Б	0	2
В	2	0
Г	2	0
Д	2	0

19 балів і менше. Ти впадаєш у відчай через пригорілий пиріг? Ти можеш сидіти до ранку, дописуючи всі уроки? О, ти нещадно вимоглива до себе, та подумай, чи роблять такі зусилля тебе ідеальною? Зі страху щось не доробити чи зробити щось не так (написати контрольну на 12 не з плюсом, а з мінусом), ти постійно сумніваєшся в собі. Але ж так і до зриву недалечко. Навчися знаходити причини і визначати всі свої проблеми. Зробивши помилку, не кажи собі, що ти дурненька. Адже, люба моя, це зовсім не так. Просто знайди свою проблему, зрозумій її, виправ, якщо це можливо, і рухайся далі. Люби себе більше, і тоді все буде чудово!

20-36 балів. Якщо ти і змушуєш себе щось робити, то рідко. Ти вмієш виділити основне і правильно розподілити свої сили. А це вже чимало. Коли ти впевнена в собі, гарно виглядаєш, вабиш до себе оточуючих, тоді й цінуєш себе значно більше. Звичайно, ти можеш добре вчитися у школі, смачно готувати, справно виконувати свої домашні обов'язки, але при цьому час від часу дозволяти собі відпочивати і робити маленькі приємності. Твоя цілеспрямованість допоможе тобі досягти в житті гарних результатів.

37-55 балів. Тобі вдається поєднувати особисті інтереси з діловими обов'язками, хоча нерідко переважає твоє власне «Я». У будь-якій ситуації ти намагаєшся виправдати себе, а потім аналізуєш і вчишся, щоб кожну помилку перетворити на щось позитивне для себе самої. Навіть у складних ситуаціях ти гориш бажанням розважитись і отримати від життя максимум задоволення... Молодець, але чи не занадто ти вже собі догоджаєш? Не перестарайся!

56 балів і більше. Ти переконана у своїй досконалості, і це не дозволяє тобі подивитись на себе реально. Не задумуєшся над вчинками, поки не «вдарить грім з ясного неба» — погана оцінка, конфлікт з батьками, втрата друга, подруги. Більше прислухайся до думки інших, особливо рідних та доброзичливих друзів. Переглянь свою позицію, подумай про майбутнє і прямуй до нього. Відмовся від титулу «Міс Самолюбство», відкрий нові можливості свого «я». Це найкраще, що ти можеш зробити.

Ім'я: Маргарет Мері Емілі Енн Хайра.
Дата народження: 19.11.1961
Місце народження: Фейрфілд, Коннектикут, США
Знак зодіаку: Скорпіон
Адреса:
Meg Ryan
11718 Barrington Court, #508
Los Angeles, CA 90049 USA
Адреса для фанів:
C/O Prufrock Pictures
335 N. Maple Drive
Suite 135 Beverly Hills,
CA 90210
Відомі кінострічки:
«Для Вас лист» (1998)
«Місто ангелів» (1998)
«Французький поцілунок» (1995)
«Ті, що не сплять у Сіетлі» (1993)
«Doors» (1991)
«Коли Гаррі зустрів Саллі» (1989)

Мег Райан – КОРОЛЕВА МЕЛОДРАМИ

Якось Киця побачила кіно з Мег Райан, і... «Все! — сказала. — Роблю зачіску, як у Мег! Одягаюсь, як Мег! Стаю знаменитою, як вона!..» В Америці це називають «minor cult», це коли шанувальники наслідують одяг, зачіски, жести своїх кумирів.

Романтичні будні

В Америці Мег просто боготворять. В Інтернеті їй присвячена сила-силенна сайтів. Але банальних епітетів «неповторна» і «сексуальна» ти там не знайдеш. Про Райан кажуть, як про подругу дитинства: запальна, симпатюлька, незвичайна. А порівнюють її то з шипучкою, то з надутою жуйкою, яка от-от вибухне.

Білява богиня романтичних дівчаток живе у затишній віллі в Каліфорнії — штаті, де завжди гарна погода. Ранками вона п'є апельсиновий сік і збирає сина Джека у школу. Щодня бігає підтюпцем, купуючи просто на бігу свіжі булочки в кондитерських. Поруч біжить її вірний лабрадор на ім'я Дейв. На уїк-енд Меггі подобається податися з чоловіком Денісом у штат Монтана, де в них ранчо і улюблений кінь Абрахам.

Мег називають «королевою мелодрами». А кого ж, якщо не Мег, так назвати? Хто ще зверне увагу очманілих від цивілізації янкі на те, який прекрасний Нью-Йорк восени (стрічка «Для Вас лист»). А можна й Сіетл («Ті, що не сплять у Сіетлі»), Париж («Французький поцілунок»). Хто ще може так привабливо показати, що поцілунки під дощем і мрії про прекрасного принца — це не льодяник на паличці, а романтика, якої всім так не вистачає!

Героїні Мег Райан — постійні клієнтки кав'ярень і читачі жіночих журналів. У «Французькому поцілунку» чи «Схильності до кохання» вони знаходять своїх принців саме тоді, коли виявляють, що їх підло зраджено дотеперішніми бойфрендами. І не просто знаходять, а знаходять так, що багато кому й не снилось. У стрічці «Ті, що не сплять у Сіетлі» Райан знайомиться через радіо, у фільмі «Для Вас лист» — через електронну пошту, а в «Місті ангелів» вона вже й геть перегнула палицю, покохавши не людину, а ангела.

Красуня! Відмінниця! Розумниця!

Мег Райан була особою романтичною з самого раннього віку, і їй ця романтичність завжди дуже допомагала. Улюблениця класу, найкраща дівчина у школі, як її досі згадують однокласники. Кругла відмінниця. Секретар класу. (Той самий образ, який вона пізніше зіграє у фільмі «Коефіцієнт інтелекту».) Ті, кому Мег не подобалася, могли знайти єдину причину для зачіпок: «Надто розумна!»

Навіть ім'я в неї було «не як у людей» — Маргарет Мері Емілі Енн Хайра. Тут приклала руку матуся Сьюзан. Знімальний агент Сьюзан усе життя плекала мрію стати акторкою. Не вийшло: режисери, наче змовившись, усі як один заперечували в неї наявність таланту. Довелося Сьюзі осісти в містечку Фейрфілд у штаті Коннектикут, вийти заміж за шкільного вчителя математики і народити чотирьох діточок, серед яких була й Маргарет Мері...

Коли одного разу чоловік і діти повернулись додому, мами Сьюзан там уже

не було. Вона подалася в Нью-Йорк, назовсім покинувши рідний Фейрфілд, а разом з ним і не менш рідний штат Коннектикут.

Маргарет Мері було тоді п'ятнадцять років. Золота Голівка вирішила, що тепер вона нарівні з батьком надія і опора їхньої сім'ї. Вона не змінила своїх романтичних поглядів на життя — у книжках улюбленої Джейн Остін у героїнь на їх життєвому шляху трапляється стільки перешкод! І всі їх треба подолати.

Мег, як і її улюблені книжкові героїні, тягне на собі сім'ю і навчання, між іншим, навіть спромоглася поступити до Нью-Йоркського університету на факультет журналістики. На той момент її називають уже не Маргарет Мері, а просто Мег. Або Пеггі, як її прозвали близькі друзі.

Мег дебютувала в двадцять років у картині «Багаті і знамениті». З першої ж картини вона зрозуміла, що знайшла себе в романтичних комедіях. Її називають sweetheart і порівнюють з легендою німого кіно Мері Пікфорд. В американських мелодрамах крім Райан є й інші королеви, наприклад, Джулія Робертс і Сандра Баллок, але тільки Мег так вдаються ролі «золотих голівок».

Спершу героїня телевізійних «мильних опер» («Тільки після школи», «Емі і Ангел»), потім героїня «мильних опер» кінематографічних («Коли Гаррі зустрів Саллі»). У середині 80-х вона намагається розширити рамки свого амплуа — в «Суперзброї» та «Внутрішньому космосі». В інших жанрах вона почувається незатишно. Але «Суперзброя» принесла їй знаменитість, а «Внутрішній космос» — чоловіка Деніса Куейда.

Сама собі режисер

Після успіху «Тих, хто не спить в Сіетлі» Мег вирішила заснувати власну продюсерську компанію, яка спеціалізувалася б виключно на романтичних

картинах. Фірму назвали «Prufrock Pictures». Вже через рік компанія видає блискучі, чуттєві (хоч мережива до плівки пришивай!) стрічки: «Коли мужчина кохає жінку», «Коефіцієнт інтелекту» і «Французький поцілунок» (де Райан вперше виступила продюсером). У головних ролях — Мег Райан. Романтична, занадто розумна інтелектуалка, родичка Ейнштейна та вибагливе великосвітське дівчисько. Через рік з неї «спишуть» царівну Анастасію у діснеївському мультику. Знову ж із кого, якщо не з Мег? І говорить Анастасія голосом Райан, і в неї таке ж пшеничне волосся і сині очі. І дивиться вона так само романтично-ніжно...

Пригадується, колись в Мег були романтичні локони а-ля Джулія Робертс у «Красуні» чи Дженніфер Грей з «Брудних танців». Але бути другою Робертс і Грей Райан аж ніяк не хотілось. І почала вона, мов той Чарлі Чаплін, підшукувати власний образ. Її зачіска під хлопчика, то фарбована пір'їнками, то просто золотаво-пшенична, не міняється вже кілька років.

«Мені ніколи не подобались ролі, де жінка виставляла на передній план власну сексуальність». У цьому виразі — вся Мег. В її кар'єрі, за винятком «Суперзброї», ніколи не було ролей по-справжньому звабливих, фатальних жінок. Але саме з такими, як Мег, чоловіки хочуть одружитися: з милими, затишними, домашніми, які читають «Джейн Ейр» перед сном, попередньо вдягнувши кремову шовкову піжаму. Але Мег і в житті абсолютно така сама. Маленька жінка, її ріст трішки перевищує півтора метра. Вона у захваті від старих мелодрам (у «Тих, що не сплять у Сіетлі» постійно цитується «Незабутній роман» 1957 року з Кері Грантом і Деборою Керр). У свою чергу, стрічка «Для Вас лист» — це не що інше, як переробка старого фільму «Магазинчик за рогом». А в найближчих планах Мег Райан — реінкарнація класичної мелодрами 1939 року «Жінка»,

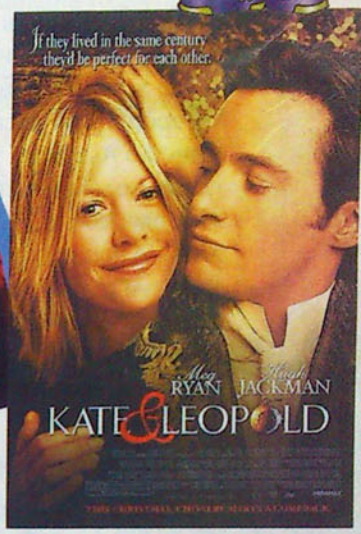

яку вона задумала втілити в реальність на пару з іншою американською кінокрасунькою, знаною під ім'ям Джулія Робертс.

...Актриса поступово перетворюється в прекрасну казку. Можливо, для її кар'єри це погано, зате дуже корисно для глядачів — повинно ж бути в нашому житті бодай щось постійне. Нехай цією «постійною величиною», як кажуть математики, буде Мег Райан — Найчарівніша і Найпривабливіша.

Чіча-ляля, справжня краля***

По секрету тільки вам: так мене мама в дитинстві називала, коли я півдня крутилася-вертілася перед дзеркалом, підбираючи собі дорослі сукні та витанцьовуючи в туфлях, мов лижниця на лижах. У модниці я не збиралась — переді мною вже тоді маячіли високі кургани, сповнені скарбів, — але ж має бути в людини хобі!

У перерві між експедиціями занесло мене до Львова. І запросили мене на показ моделей випускників Львівської Академії Мистецтв. «Приходь, — сказали,— не пошкодуєш». Я й прийшла. Що вже там галасу було, а шуму!.. На мить здалося, що я в Парижі. Від колекцій, які я побачила, повіяло чимось таким рідним, таким народним... Мало не пошкодувала, що не стала модельєром.

Ультрамодне чи народне?

Та перед тим як розповісти, що далі було, маленький ліричний відступ. Про стилі. Сьогодні в моді чітко вирізняються два модних річища: одне — це одяг, що його створюють на традиційній народній основі, а друге — космічно-фантастичний напрям, який асоціюється з кіберами, трансформерами та іншими термінаторами. Кожному своє, звісно, але така вже в мене вдача, що мені цікаво абсолютно все. Хто сказав, що історик не повинний вміти зазирати в майбутнє!

Джинсова складанка-вишиванка з «травичкою»

От де стояв гул та гомін, так це біля дитячої колекції Світлани Гусак (Івано-Франківськ). Дівчині всього 21, а вже стільки всього має!.. «Де ж ти цього вчилася, Світланко?» — питаю її. А вона скромно так відповідає: «У Косівському коледжі декоративного та прикладного мистецтва ім. В. І. Касіяна. Там я ткацтво вивчала. А потім пішла на кафедру моделювання одягу тої самої Львівської Академії Мистецтв».

«Ані іспити, ані композиції, — гордо кажуть Світланині наставники, — не були чимось складним для дівчини. Її батьки — керамісти за фахом, тож із раннього дитинства Світлану оточували іграшки, ескізи різні».

Ескізи з усмішкою

А тепер — найцікавіше... Девіз колекції — «Складанка-вишиванка». Не шукай там ані традиційної вишивки, ані домотканного полотна. Весь матеріал найновіший і найсучасніший. Тут тобі і джинс-стрейч (той, що трішки тягнеться), букле, трикотаж «травичка», макраме, льон з віскозою (не так швидко зминається)... От лиш елементи крою використані традиційні (переважно по прямій). Здалека — маленькі гуцулята, а зблизька — модниці та модники.

Задумано все так, що елементи одягу (кептарики, шапочки, косинки, накидки) можна комбінувати, підбирати, перелицьовувати на інший бік... Це ж так цікаво! Чиста тобі складанка, і не треба ніяких «Тетрисів» та приставок.

Світлана розповіла мені, що складанка — не лише перелицювання, а дитячо-підліткова гра. Створюючи колекцію (на це йде два місяці), авторка спілкувалася з дітьми твого віку, вивчала їхні смаки та психологію, вибирала тих, хто зможе артистично

представити вбрання перед комісією.

«Така колекція створює настрій. Малюєш її з усмішкою, коли знаєш, що згодом її носитимуть підлітки», — довірливо ділиться враженнями Світлана. Кому ж, як не їй, знати сучасну дітвору, знати, чим вона дихає та які в неї забаганки!..

Секрети майстерності

Традиційний гуцульський одяг — це не примха місцевих модельєрів. У цьому напрямі працюють світової слави модельєри. Наприклад, Йодзі Ямамото — японський дизайнер, який створює сучасні елементи на народній основі, а в Україні так працює пані Пустовіт.

Авжеж, знайдеться хтось, хто пхикне: у вишиванках та косинках ходять лише бабусі на свята. Ще й губу при цьому закопилить. Та хай копилить, хіба на ньому світ клином зійшовся?

Шкода тільки, що цікавинки та новинки щось не дуже поспішають запускати в серійне виробництво...

А що ти знаєш про символіку та кольористику використаних у роботі елементів? Не секрет, що народний одяг приховує у собі чимало неоднозначних символів, і носити їх просто заради прикраси не завжди варто. Та й колір у складанці-вишиванці має аж ніяк не останнє значення. Авторка колекції використала тут для основи кольористику верховинських вишиванок, «переклавши» їх на той-таки новий матеріал. Верховинські візерунки рясніють синіми, зеленими, фіолетовими барвами — чим не карпатський краєвид! Є незначні вкраплення космацьких писанкових барв — вишневий, жовтогарячий, свіжий зелений.

Перед тим як остаточно вивершити ескізи колекції, Світлані довелося перегортати не один і не два модних журнали. Не пропускає вона і програм, присвячених моді — дизайнер має бути в курсі останніх віянь.

Окрім досконалого знання кольористики, крою, течій у моді, художник-модельєр повинен уміти сміливо та впевнено захищати свою роботу, знати кожен шов і кожен згин, адже про все це запитує поважна комісія під час захисту.

Кожен захист робіт перетворюється на цікаве шоу, куди сходяться директори модельних агентств, перукарі, візажисти, фотографи, театрали, журналісти і просто любителі-шанувальники. Справжню цінність твору можна визначити за гучністю оплесків — публіка не дасть збрехати — що гарне, те гарне...

«Тепер я одягатиму акторів...»

І це не похвальба. Так, тепер дипломований спеціаліст Світлана Гусак проектуватиме костюми та одягатиме акторів Івано-Франківського обласного музично-драматичного театру. Віднедавна вона — художник по костюмах у цьому творчо-культурному закладі. Хоч працює вона там лише кілька місяців, але в роботу занурилась із головою.

Кожна нова постановка (у співпраці з режисерами, акторами, музикантами) спонукає її вигадувати дедалі нові костюми, дивитись на історичні сюжети по-новому, прислухатись до думки старших і в той же час пропонувати своє. Для цього Світлані доведеться і сценарії погортати, і з режисером за кавою посидіти, і олівці вечорами погризти, вимальовуючи лінії, контури, силуети та підбираючи підходящі, на її думку, кольори.

Має Світлана ще одну велику мрію — опанувати премудрість психолога. Каже, це б їй неабияк придалося в роботі, адже гарному модельєру постійно доводиться спілкуватися з творчими особистостями, завжди намагатися збагнути не лише новомодні секрети, а й секрети людської душі.

Що найчастіше впадає тобі в око, коли ти бачиш у дзеркалі своє відображення? Що хочеться найбільше розкритикувати, через що ми готові от-от розрюмсатись, бо воно «не як у всіх»? Ніс, вуха, очі — всім їм часом так перепадає від своїх власників!.. А чому? Бо на виду вони. Губи ж помічаємо рідше, та дехто і взагалі не надає їм ніякої ваги. І неправильно! От вони якраз і можуть дуже багато сказати про людину.

А зараз підійди до дзеркала, вдивись у відображення і скажи, якої форми в тебе губи? Пухкі та м'які? О, вітаю! Це — ознака чутливості, зваблиності. Недарма дівчата так їх вимальовують.

А ще бувають губи вузькі, трапляються вони в людей замкнутих, мовчазних. Такі люди багато працюють, нерідко потерпають від наклепів та висміювань, зазвичай внутрішньо напружені, можуть мати язик з перцем і болісно реагувати на успіхи інших. Це часом не про тебе?

Якщо ж ти ходиш, трішки висунувши наперед верхню губу, не сумнівайся, що для навколишніх ти людина цілеспрямована, самолюбна і впевнена у власній правоті, казатимуть (і небезпідставно), що ти мало зважаєш на думку оточення. А якщо виступає нижня губа — це незаперечна ознака егоїзму, неврівноваженості, частої зміни настрою. Спілкуватися з такими не просто, вони будь-що прагнуть домінувати, підкоряти своїй волі оточення. У шлюбі власники таких губ часто не знаходять щастя, адже вони виводять з рівноваги й самих себе.

Чітко окреслені, наче трішечки припідняті губи належать людям непретензійним, їм для повного щастя досить і малого. Вони не будують наполеонівських планів і досить консервативні. Різка зміна в житті надовго вибиває їх із звичного ритму. Вони схильні до депресій і часто-густо себе недооцінюють. Між іншим, у нашій Класній компанії таких губ ні в кого немає. А про що це свідчить? Правильно, про амбітність!

А ще можна дивитись на кутики рота. Загнуті донизу — це ознака песимізму, але ж і волі! Якщо кінчики губ трішки підняті, то й власник їх часто перебуває в піднесеному настрої і так само часто посміхається. Якщо ж губи симетричні, гарно збалансовані, то геть усі сумніви — перед нами людина чутлива, гармонійна.

Цікавить колір губ? У здорової людини він приємно-рожевий, гармоніює з кольором щік та шкіри. А якщо губи бліді, порепані, то є над чим задуматись.

Губи — дуже чутлива ділянка людського тіла. Наприклад, чимало мам вимірюють ними температуру любимих чад. Що ми робимо губами? Говоримо, їмо... І звісно, цілуємось. Як? Дуже по-різному. Фізіономісти (люди, які за зовнішністю визначають характер) переконують, що саме за вигином губ у мить поцілунку можна визначити характер того, хто от-от прикладеться до щічки. Втім, для наукового аналізу краще підставляти не щічку, а білий аркуш паперу, а губи краще намазувати помадою. До цього ще на початку XX ст. додумались і не просто розробили точний тест, а й результатів певних досягли. А результати такі цікаві!..

Якщо рот піддослідного давав відбиток у формі правильного кола — партнер заслуговує на довіру. Коло деформоване — довіряти не варто. Якщо ж рот описує півколо — цілувальник щирий, але без тривалої гарантії. Деформоване півколо — обіцянки, гарячково кинуті, може, й будуть дотримані. Рот з рівною горизонтальною лінією вказує на те, що цілувальник з великим серцем та добрим серцем. Розірване каре — схильність до садомазохізму, від таких цілувальників краще подалі. Якщо ж вертикальна лінія деформована — партнер боягуз. А коли відбиток ліній має форму правильного зигзага, знай, що партнер має ненависницькі думки.

Ось які вони всі різні, цьомки-бомки, по правді кажучи, такого розмаїття я від них не сподівалась. От було б і життя наше таким самим цікавим-розмаїтим та поцілунків сповнене, правда ж? Я була б дуже не проти. А ти?

Хвали мене, моя губонько!

НЕ ДУБ, НЕ ГРАБ, А БАОБАБ!

А скажіть-но мені, онуки мої сухопутні, чим можна здивувати старого морського вовка, який стільки за життя своє морів зборознив, стільки всього побачив, що ніякої книжки не вистачить описати? Та нічим! Бо я сам кого завгодно здивую, як не рибами летючими, то садами плавучими (є такі в Азії дотепер) або морозами колючими на Південному полюсі. А одного разу в Африці рятувався я від цілої зграї розлючених бегемотів. Перепудився — страх. І не розказував би вам от зараз різні байки, якби не трапився мені на шляху кремезний баобаб. Він мене й порятував. Гм, а чи не розповісти мені на знак подяки про це дерев-

? Мабуть, так і зроблю. Ну що, онуч-вушка нашорошили? Тоді слухаймо ажно.

Здалека баобаб нагадує стареньку африканську бабцю, якій закортіло на голові постояти та ногами у повітрі подригати. Давня африканська легенда пояснює це так: коли бог роздавав кожній звірині по рослині, аби ті про них піклувалися, гієні дістався паросток баобаба. Вона його встромила догори ногами в землю і побігла у своїх справах. Так баобаб відтоді і росте. А гієна щоразу, згадуючи свою злу витівку, зловтішно сміється.

Росте баобаб в Африці, на Мадагаскарі, на півночі Австралії. Інша назва його — адансонія, але якщо чесно, то не дерево це зовсім. Дивина? Авжеж. Я мало люльку не загубив, коли про це дізнався. Баобаб — родич алое та кактусів. Попри тверду та блискучу кору його тканини м'які та пористі, а ще баобаб не має річних кілець! У сезон дощів він наливається вологою до найменшого листочка, так що вистачає і йому, і іншим «нахлібникам».

При висоті 25 та товщині 10 метрів баобаб закачує в себе 100-150 тонн води! А в посуху «худне», втрачаючи вагу та листя. Траплялось, що пожежа повністю нищила серцевину, і нічого — рослина оживала, мов Фенікс-птах, і здерта кора заживала як на собаці.

У посуху, коли савана перетворюється на пустелю, баобаб спинає в небо своє галуззя, немов просить у нього трохи дощу. Вражаюче видовище! Коли посуха в самому розпалі, одної задушливої ночі на цих вузлуватих галуззях розпускаються величезні білі квіти до 20 см у діаметрі! А аромат їх нагадує запах гнилого м'яса. Та африканську комашню такі пахощі цілком влаштовують. Бо хто б його запилював, еге ж?

Квіти вкривають собою усе гілля, а різкий запах вабить і комашню, і лемура галаго, і всюдисущих кажанів, які запилюють рослини не гірше від бджілок та метеликів. А потім за звичним сценарієм з'являються чорно-бурі овальні плоди до 40 см завдовжки. Капосні мавпи їх обривають, всипаючи ними всю землю під баобабом, кидають їх під копита носорогів, бородавочників, антилоп, і вже ті найбільше сприяють рознесенню насіння баобаба по всій савані...

Перший грім сповіщає про сезон дощів. Ось-ось струмки весело ринуть на спраглу землю. Баобаб немов радіє такій зміні — миттєво вкривається пальцеподібними листочками, схожими на розкрите віяло, і вмикає свій насос.

Живе баобаб 2-3 тисячі років, дехто запевняє, що й усі 5-6 тисяч літ для нього не межа! Ну хто ще з рослин може похвалитися таким довголіттям!

Французький ботанік Мішель Адансон ще у XVIII столітті описав баобаб товщиною 9 метрів, який зустрів у Сенегалі. І навіть примудрився визначити його вік — 5150 років! «Ого!» — сказала вдячна наукова громадськість і на його честь назвала баобаб адансонією.

Як вдається баобабу-адансонії доживати до таких поважних літ? Адже чого-чого, а ворогів у нього завжди хоч відбавляй. Слони, ласі в посуху до водички надурняк, пожежі, та й від людини, чого гріха таїти, часом так перепадало, що згадуй лиш як звали!..

І все ж він вистояв, не здався. Гадаю, просто насміхався над жалюгідними потугами двоногого царя природи. Бо що таке людина поряд із цим коренастим патріархом? Метелик-одноденка, і не такому вирішувати, кому на світі існувати, а кому йти в небуття.

Відповідь на це запитання однозначна — «Так!», на те він і броненосець. З його міцного панцира роблять різні скриньки, шкатулки та кошики, у яких роль міцної ручки виконує хвіст тварини, з'єднаний з основою панцира. Шкатулка із броненосця, обшита червоним шовком, — найпопулярніший сувенір для туристів. Сьогодні на Землі існує близько двадцяти видів броненосців. Водяться вони переважно в саванах, степах і пустелях Південної та Центральної Америки, а ще в Мексиці. Живуть одинаками, бігають-стрибають-полюють уночі, а вдень у норах своїх відсипаються. Меню броненосців складають комахи, личинки, молюски та дрібна звірина. За рік один броненосець з'їдає 90 кг комах!

сучасні носороги. Вся ця неповнозуба братія харчувалася листям, згинаючи та об'їдаючи гілки дерев. Тепер до цієї родини належать лише три види неповнозубих: лінивці, мурахоїди та броненосці. Найбільш відомі та поширені представники цього виду — дев'ятипоясний, трипоясний та велетенський броненосці.

НАЩАДКИ ДИНОЗАВРІВ

Броненосців, або армадилій, як іще їх називають в Латинській Америці, образно порівнюють із «кишеньковими динозаврами». Це оправдано не лише їхнім зовнішнім виглядом, а й давнім історичним походженням. З'явились ці створіння на нашій планеті близько 55 мільйонів років тому. Тобі, мабуть, цікаво, як вони примудрилися дожити

бі й неповнозубий!). Серед ссавців більшою кількістю зубів може похвалиться хіба що дельфін.

За характером «тату гіганте» дуже спокійний та обережний. Він виходить зі своєї підземної безпечної схованки лише вночі. Маючи такі кігті та зуби, чого б це я боявся?..

А от про найменшого броненосця на землі не завадило би й потурбуватися. Довжина його тіла — 15 см, вага — 90 г. Вчені його називають «пічісьєто», малим кротячим або рожевим броненосцем. Таке звірятко спокійно вміщається навіть на долоні малої дитини. Живе малюк у сухих заростях кактусів чи на рівнинах з колючими кущами в західній частині Аргентини. Як і кріт, більшу частину свого життя тварина про-

СТОМАТОЛОГ НЕ ПОТРІБЕН!

Родина броненосців належить до родини неповнозубих. Неповнозубі — то такі тварини, в яких зуби не покриті емаллю і не мають коріння. Цікаво, як же вони тримаються в щелепах? Через таку «стоматологічну особливість» ані пасти, ані стоматологи їм не потрібні. У всіх родичів неповнозубих, крім деяких видів лінивців, взагалі відсутні різці та ікла. Всі зуби (подумати тільки!) однакової циліндричної форми.

У давнину неповнозубих було значно більше. Деякі з них, такі, наприклад, як велетенський лінивець чи мегатерія, були як слон завбільшки. Молодони легенько могли потягатися з величезними биками, а гігантські броненосці були такими, як

до наших днів? Не інакше як допомогла «броня» — міцний панцир, який надійно вкриває тіло цієї тварини. У перекладі з іспанської мови «армадилья» і означає «той, що несе обладунки».

ВІД ВЕЛИКОГО ДО МАЛОГО...

Серед броненосців, як і серед інших тварин, є, звичайно ж, найбільші. Їх так і називають — «тату гіганте». Довжина в них півтора-два метри, вага — 60 кг. Та найжахливіше виглядають кігті цього броненосця. Вони надзвичайно довгі. Уяви лишень, найбільший кіготь на третьому пальці передньої лапи у нього завдовжки 203 мм. Маючи таку «зброю», броненосець легко розкидає твердий, наче камінь, термітник, розпотрошить стовбур найгрубшого дерева. А в пащу його краще взагалі не заглядати! Там від 65 до 99 зубів (ось то-

водить під землею. У неї рожевий панцир, що п[illegible]ріс до тіла, але не по всій спині, як в[illegible]ших видів броненосців, а лише уздовж хребта. Боки і живіт не захищені, зате ззаду є спеціальний щиток. Залізаючи до своєї нірки, броненосець закриває цим щитком вхід, наче справжніми броньованими дверима, і ніякий чотириногий недоброзичливець йому не страшний!

М'ЯЧИКИ НА НІЖКАХ

У дітей Бразилії, Мексики, Аргентини та Болівії є дивна звичка: грати у футбол, ганяючи по полю велику і важку кулю. Коли гра закінчена, кулю лишають просто на полі, після чого вона... розгортається, виставляє коротенькі ніжки та тікає геть, виявляючись броненосцем. Уявляєш, як економлять батьки тамтешніх Хуанів, Мігелів та Педрів на футбольних м'ячах!

Міцна броня у броненосця?

Мешканці Південної Америки вірять, що броненосці володіють магічною силою. І намагаються всіма способами роздобути амулет із нього. Але щоб виготовити такий амулет, тварину треба впіймати і... вбити.

А ще полюють на них через ніжне м'ясо спеціально натренованими собаками, які просто прокушують броню у відповідному місці на шиї, і... На рівнині броненосець не втече від людини, а від собаки й поготів. Тож він старається якомога швидше чкурнути в колючі зарості, де йому, броньованому, набагато комфортніше, ніж мисливцям — двоногому та чотирилапому.

Сальто мортале

На жаль, багато тварин гине вночі на дорогах під колесами автомобілів. Цікаво, що причиною їхньої смерті стає не сам автомобіль, а згубний рефлекс підстрибування, що притаманний виключно броненосцям. Налякані гуркотом машин, що проїжджають на великій швидкості, броненосці підстрибують вертикально, б'ючись об шасі [illegible]х самих машин. Ну чому б не лежа[illegible] їм тихенько в очікуванні слушної нагоди безпечно втекти геть?

Нам і не снилось...

Деякі види броненосців, зокрема лапатський та бразильський, подібно до їжаків, скручуються в клубочок, а інші, в тому числі й найменший «пічісьєто», здатні з надзвичайною швидкістю заритися в пісок чи в землю.

Відомий випадок, коли броненосець, відчайдушно працюючи лапами, за хвилину «просвердлив» асфальт на дорозі і сховався. Ці тварини чудово уміють рити землю, і не лише для того, щоб сховатись від ворога, але й для того, щоб знайти собі поживу. У всіх броненосців короткі сильні лапки з гострими довгими кігтями, міцна мускулиста будова тіла. На ногах багато кровоносних судин, які у хвилини важкої праці сприяють активному насиченню м'язів киснем. Тому броненосці можуть рити землю із надзвичайною швидкістю. До того ж, риючи грунт, тварини кілька хвилин взагалі не вдихають повітря, щоб не задихнутись пилюкою, що здіймається довкола під час роботи.

А ще броненосці — чудові плавці. При необхідності переправитися через невелику річку, вони вдихають якомога більше повітря і надувають живіт. Тоді важкий панцир не заважає тваринам пливти. А здатність затримувати дихання (до 6 хв!) дозволяє броненосцям переходити деякі водойми по дну.

Як тварини можуть так по-йогівськи довго не дихати? Просто їм потрібно значно менше кисню. Дихальні шляхи в них надзвичайно об'ємні і служать резервуаром великої кількості повітря. Тому тварини можуть затримувати повітря надовго, не завдаючи ніякої шкоди своєму організму. Температура тіла броненосців залежить від зовнішнього середовища. Скажімо, коли надворі 16-18 градусів, температура тіла тварини опускається до позначки 32 градуси.

У броненосців поганий зір, вони зовсім не розрізняють кольорів, зате добре розвинений слух та нюх. Та й для чого їм зір, під землею все одно нічого не видно. Броньована спина цієї екзотичної тварини вкрита пучками поодинокого жорсткого волосся, а біля основи хвоста розташовані залози, які виділяють різкий мускусний запах.

День народження переноситься на... рік

На відміну від інших тварин, у самок броненосців дозріває лише одне запліднене яйце. Зате з нього народжується відразу чотири (дуже рідко — три) близнюки. А самки дев'ятипоясного броненосця взагалі володіють просто унікальною можливістю вибору: народжувати своїх дітей чи трохи почекати, скажімо, місяць, рік, два! Таке трапляється через якісь стреси чи зміни довкілля. Майбутні мами-броненосиці можуть вибирати сприятливіші умови для розвитку своїх малят. Це дивно, адже здатність затримувати процес народження дітей серед усіх живих створінь на Землі мають лише броненосці. Унікуми!

Ось які істоти живуть поряд з нами на нашій Землі!

Капустяна голова

Кожен другий з дітлахів знає, що його (чи її) знайшли в капусті. Принаймні дорослі часто в цьому нас переконують. А от хто скаже, звідки взялася сама капуста? Ага, отут заковики й починаються!

А було все так! Якось римський бог Юпітер сушив собі голову суперечливими пророцтвами одного свого оракула. Той так перемудрував зі своїми передбаченнями, що озадачив самого всесильного Юпітера. Став той думати, та так, що піт на чолі виступив. І от кілька краплинок цього поту впало на землю. А з них виросла капуста. Тепер зрозуміло, чому так шанобливо ставилися до неї римляни? Очевидно, що назва «капуста» якимось чином пов'язана з цією легендою. Вона походить від древнього римського слова «капутум», яке в перекладі означає «голова».

Селяни у Давньому Римі капусту поважати поважали, але ж і їли так, що хрускіт стояв на всю імперію. Коли із салом чи бобами, коли просто додавали олії та хрумали з чорним хлібом.

Древні греки та римляни надавали великого значення цій овочевій культурі, називали її ліками від усіх недуг. Вважали, що капуста здатна заспокоїти нервову систему, позбавити безсоння, вгамувати головний біль, вилікувати глухоту та зціляти внутрішні органи.

Багато народів досі сперечаються між собою за право називати батьківщиною капусти свою країну. З італійцями та греками у «боротьбу» вступили і грузини. Мовляв, походить вона з Колхідської низовини, що у Грузії, і край! Докази? А доказом буде сила-силенна споріднених із капустою рослин, які там ростуть і називаються «каджера».

У середні віки арабський учений, філософ, лікар Авіценна розширив уявлення греків та римлян про цілющі властивості капусти, відвів їй чимало місця у своєму «Каноні лікувальної науки».

В нас уперше про капусту згадує «Ізборник» князя Святослава (1073). Далі в якомусь із літописів трапилося слово «капусник» — шмат землі, де вирощували капусту.

Слов'яни почали вирощувати цю овочеву культуру не пізніше IX століття. За однією з версій, капуста потрапила на територію слов'янських народів разом з греко-римськими колоністами, які осідали у Причорномор'ї.

А сьогодні слов'янська кухня налічує найбільшу кількість капустяних страв у світі. Підрахували, наприклад, що українці з'їдають капусти у сім разів більше, ніж американці. Якщо взяти всі поля, засіяні овочами, то 30% з них будуть капустяними. От уже справді голова!

Існує понад 150 різновидів капусти. Усі вони, крім цвітної та пекінської, — дворічні рослини.

Найдавніші з них — листкові породи капустяного роду — білокачанна (білоголова) та синя. А про цвітну капусту в наших місцях дізнались лише в 1825 році.

Квашена капуста

Квасять капусту в багатьох країнах, але найбільше страв з неї знову ж таки в нас. Тут тобі й капусняк, і пироги, і салати, і гарнір до м'яса...

Особливої уваги заслуговують чудодійні властивості квашеної капусти. Легендарний капітан Джеймс Кук переконаний, що відкриття Гавайських островів відбулося лише завдяки їй. Матроси щодня вживали квашену капусту, і це вберегло їх від цинги.

Цілу книгу про неймовірні особливості кислої капусти написав американський учений Брегг, який доводить, що історія її появи бере свій початок з часів будівництва Великої китайської стіни. Мовляв, будівельники стіни були сильні й витривалі тому, що отримували до традиційного китайського рису та бобів порцію квашеної капусти. А коли Чингісхан пограбував Китай, разом із награбованим майном до Азії та Європи потрапила й... кисла капуста.

Колись капусту квасили з кмином, кропом, селерою, лісовими травами та ягодами. Сьогодні традиційні рецепти доповнюються новими ідеями, але цінність квашеної капусти, з точки зору медицини, залишається незмінною. Це справжня вітамінна скарбниця, яку не можна замінити жодними штучними препаратами. А перед тим як бігти до аптеки по чергову упаковку вітамінів, подумай, чи не краще нирнути до підвалу, де стоїть діжка з квашеною капустою? Звичайно, якщо вона в тебе є.

Рекорди на городі

Хто читав казку про Попелюшку, той неодмінно пам'ятає, як її хрещена мама перетворювала на карету великого гарбуза. Це ж яких розмірів мав бути той гарбуз? Переконана, що він увійшов би до Книги рекордів, але... Гіннесс, який почав записувати у свою книгу все найбільше, найдовше, найсильніше, найголосніше, жив значно пізніше і того гарбуза, ясна річ, не застав.

Тому до Книги рекордів потрапили зовсім інші гарбузи: один з них, вирощений у 1946 році, важив 88,9 кг, другий, що виріс у 1984 році, важив іще більше — 201,4 кг, ну а третій, безперечний чемпіон у вазі, потягнув на 304,3 кг. Виріс такий гарбуз-гігант у 1986 році. Якби комусь спало на думку обв'язати його «чемпіонським поясом», для цього знадобилося б 3 м 63 см стрічки!

Раз я вже про гарбузи почала, то чому б не зачепити й інші овочі та фрукти, вписані у Книгу рекордів Гіннесса.

Ой, чи живі, чи здорові
всі родичі гарбузові?
Обізвалась жовта диня,
гарбузова господиня...

А найбільша диня на світі виросла в 1985 році — 118 кг.

Обізвалася морквиця,
гарбузовая сестриця...

Іще одна, а відразу дві. Одна — вагою [illegible] г, що виросла у 1986 році, а друга [illegible]а скромніша (усього 4,649 кг), але старша (з'явилася вона 1977 року).

Обізвались огірочки, гарбузові
сини й дочки...

У Книзі рекордів — «імена» трьох велетнів. Один завдовжки 183 см (Угорщина, 1976 рік), а другий обставив усіх у вазі (3,74 кг) ще в 1973 році. Рекорд протримався дев'ять років, аж поки виріс ще більший огірочок — на 6,201 кг.

Обізвалась бараболя вагою 8,275 кг. А сталось це в 1975 році.

Або цибуля. Одна цибулинка-рекордсменка важила 3,4 кг. Вона виросла в 1965 році. А цибуля-порей, яка «народилася» у 1983 році, заважила на 4,34 кг, і також добре вписалася до компанії рекордсменів.

Найбільший у світі буряк виріс у 1964 році — 13,154 кг, а найбільший кабачок — у 1982 році (47,85 кг).

Капуста, що набрала ваги аж на 51,8 кг, виросла в 1977 році. А її родичка — брюссельська капуста — з'явилася на світ наступного року і «сягнула» у висоту на 3,55 м. Рекордну капустяну «команду» доповнює цвітна капустина 1966 року народження, яка заважила 23,9 кг!

Помідори, які потрапили до Книги рекордів Гіннесса, безперечно, заслуговують на пошану. Один містер з Едмонтона виростив у 1986 році «райське яблуко» (так ще називають помідор) вагою 3,51 кг. Потрапив до томатного реєстру й кущик заввишки 16,3 м. А зібрали з нього у 1985 році 12312 помідорів! Це вже не кущ, а томатне дерево!

У 1985 році виросла найвища у світі пекуча червона перчинка чилі. Її «зріст» — 6,6 м. А найбільша цитринка вагою 3,88 кг з'явилася у 1982 році в Каліфорнії. От вже напилися каліфорнійці чаю!

Найбільший виноградник був закладений у 1842 році в Каліфорнії. Де ж, як не тут, мала вирости в 1984 році галузка, яка потягнула на цілих 9,4 кг?!

Найбільший персик (411 г ваги та 30,4 см у діаметрі!) достиг у серпні 1984 року.

Яблуко-велет вагою 1,357 кг виросло у 1965 році. Груша, що заважила 1,405 кг, достигла в 1979 році.

Сниться — сниться

А що означає, якщо сниться смачне яблучко чи соковита полуничка? Виявляється, існує «овочево-фруктовий» сонник. Але на відміну від речей неживих, рослини мають живу магічну сутність, яка надає їм більшого змісту і підсилює їхнє значення. Плоди — це результати нашої праці, наших роздумів:

Апельсини — сюрприз .....
Абрикоси — спокій, радість .....
Виноградні галузки — подарунок, знайомство .....
Виноград (їсти) — сльози .....
Грушка — втрата .....
Кавун — несподіваний від'їзд .....
Цитрина — горе .....
Яблуко — хвороба, розчарування, гнів, неприємності .....
Помідори — таємне кохання .....
Огірки — залицяльники, гроші .....
Цибулю чистити — успіх у нелегкій праці .....
Редька — обман .....
Перець — нещастя ....
Капусту варити — плітки, їсти — подарунок .....

Солодких і «смачних» тобі сновидінь!

ГОСПОДАР ЗЕМЛІ

Якось у лісі на уроці (уроки на свіжому повітрі у Класі давно вже стали нормою) Пундик, який щойно знайшов під пеньком здоровенного білого гриба, запитав Джексона, який саме повторював другий закон Ньютона:

— А скажи-но мені, меломане, що ти робив би, якби просто тут, на стежці, зустрів живого мамонта?

— Взяв би його за хобот і привів додому, — не розгубився той. — Збудували б йому гараж, він би там жив. Та тільки не буде цього, — зітхнув він із жалем, — бо мамонти давно вже вимерли. Всі. До єдиного. І знову втупився у підручник.

Чому зникли мамонти? Оті величезні вухані, триметрові, волохаті, з вигнутими бивнями. Якихось 20 тисяч років тому вони гуляли собі по землі і травичку скубали. Були вони попри свій зріст невинними, як діти, а тілом нагадували бика чи лося. Первісні зими були не такі теплі, як зараз, та довге і щільне хутро захищало господаря землі від переохолодження.

Кажуть, слово «мамонт» походить від татарського «мамма» (і хто б міг подумати!) — земля. Слов'яни здавна називали його індриком, від «еньгора» — господар землі. Мабуть, за його високий зріст.

Довго вчені переконували нас, що мамонти вимерли раптово. 13700 років тому почалась їх масова загибель. Та пізніше було встановлено, що вимирання відбувалось поетапно. Вперше 30-45 тисяч років тому. Вдруге — 11-12 тисяч років. На Алясці мамонти зникли 21 тисячу років тому.

У зледенілому грунті Сибіру дослідники і досі знаходять туші мамонтів. Учені дослідили ті прошарки землі, де було виявлено залишки тварин, і встановили, що у місцях проживання мамонтів не було лісів. Прогодувати велике стадо на відкритій тундрі було не так то й просто. Паслись вони, скоріш за все, на берегах річок, озер та боліт, де росла верба та килим зі злаків і різнотрав'я. Ймовірно, що стада мамонтів гинули саме тут, зненацька захоплені наводненнями між численними протоками та руслами річок. Рятувались лише найміцніші. Та це лиш одна з версій.

Мамонтам доводилося жити на відкритих ділянках, бо спробуй при таких габаритах зайти до мішаного чи хвойного лісу! І було б воно нічого, але наслала на них лиха доля дивних двоногих істот, у яких ані іклів, ані шерсті, ані навіть хвоста не було. Якби в мамонтів була власна міфологія, то, мабуть, так би виглядало в ній уособлення зла — двоноге, замотане у шкуру вбитої тварини та із списом у руці.

Первісні мисливці не оцінили належним чином тиху та лагідну вдачу мамонта і навіть не спробували приручити його, як коня чи собаку. Навпаки, вони стали ще дужче полювати на нього, адже такою кількістю м'яса можна було прогодувати ціле плем'я, і то не один тиждень. Тож можливо, що саме людина стала причиною вимирання мамонтів.

Деякі вчені, однак, кажуть, що винна зміна клімату. Мамонти жили в «бурхливу» епоху геологічної історії — зледеніння чергувались із відлигами.

11-13 тисяч років тому почалося глобальне потепління. Величезні ділянки звільнились від криги. Клімат на узбережжі став вологіший, зменшилися перепади зимових та літніх температур. Здавалось, що потепління клімату мало б відбуватись і в північно-східних районах Арктики, аби рослинність там стала багатшою та поживнішою. Та листяним деревам уже не вистачало прохолодного арктичного літа, і вони «відступили» на південь, у райони з більш лагідним континентальним кліматом. Вологий період — золота доба для боліт, котрі заростали мохами та осокою. Пік «болототворення» припав на період між 4 та 9.5 тисячами років тому.

Змінився клімат — став мінятися ландшафт, і мамонти потрапили в халепу. Ті тварини, що жили в останню льодовикову епоху, вже мали ознаки вимирання: потворні бивні, стерті зуби. (Не було на них доброго стоматолога...) Мабуть, вимерли вони не лише з туги за втраченим кліматом, але й через невміння пристосуватись до нових умов. Шкода... Шкода, що вийшовши у чисте поле, не почуєш там хоботного реву та не побачиш патлатих силуетів у далині.

Наступної мікромиті Всесвіт нагадував неймовірно розжарений (10^{32} К) згусток енергії, об'єм якого не перебільшував... атомного ядра. Нуль градусів за шкалою Кельвіна — це –273,15 градуса за Цельсієм. А 273,15 К=0°С. Ще через 10^{-32} с він остиг до 10^{28} К. Ось тут ота єдина неподільна сила і поділилася на відомі нам сили природи. Між 10^{-35} та 10^{-32} секундами об'єм Всесвіту збільшився удвічі. З'явились перші кварки, електрони, фотони. Через 10^{-12} секунд після Вибуху Всесвіт був уже розміром із Сонячну систему. Температура в цей момент становила 10^{16} К. Приблизно на 10^{-6} секунді від Вибуху температура впала до 10^{13} К, а кварки заходилися складати протони та нейтрони — основу атомних ядер. Через одну секунду з моменту Вибуху температура Всесвіту становила 10^{10} К. Дочекавшись слушної нагоди, протони та нейтрони стали формувати ядра атомів: дейтерій (один протон і один нейтрон) та тритій (один протон і два нейтрони). Із тритію у свою чергу сформувались атоми гелію. Через три секунди після Вибуху виникло незліченне число атомів різних елементів періодичної системи (берилій, літій і т.д.). На цей час Всесвіт простягався вже на кілька світлових років. Через 300 тисяч літ із моменту Великого Вибуху температура Всесвіту впала до 3000 К, а в його полі переважали атоми водню та гелію. Світ розширювався та вистигав, а атоми гелію утворювали газові хмари, які під дією власної ваги згущувались, ущільнювались, розпалювались та перетворювались на зірки. Ось така стисла історія Великого Вибуху, як його подає наука.

А що ж було потім? Досить було однієї тисячної секунди, аби невидимий згусток матерії перетворився на згусток випромінювання і, мов той пузир, роздувся до неймовірних розмірів. За хвилину після «першопоштовху» Всесвіт нагадував гігантську водневу бомбу. Через дві хвилини термоядерні реакції зупинились і настала «радіаційна ера».

СТВОРЕННЯ ВСЕСВІТУ

Дивна річ наука. В якій науковій фантастиці можна прочитати, що вибух неймовірної сили став причиною зародження світу чи появи життя? А науковці — фізики, астрономи — та хто завгодно! — твердять, що й таке буває. «А звідки ж ми тоді взялися? — питають вони. — І ми, і Земля наша, і Сонце?» І коли вже остаточно заженуть у глухий кут свого опонента, зводять догори очі, піднімають вказівного пальця і говорять: «Це все він — Великий Вибух!»

Великий Вибух — найграндіозніша катастрофа, котрій ми всі дуже зобов'язані тим, що живемо на Землі. Сталась вона 15-18 мільярдів років тому. Тоді наш Всесвіт був маленьким згустком матерії, такою собі надконцентрованою «сумішшю» елементарних частинок. Цю мікроскопічну цятку розміром 10^{-33} см та вагою 10^{-5} грамів навіть важко собі уявити! Атом, та що атом — електрон набагато більший.

І кажи після того, що вчені — то не казкарі, коли чуєш від них, що з цієї крихітки і виник Всесвіт вагою 10^{45} тонн та розміром 10 мільярдів світлових років! Часу пішло на це, кажуть ті ж самі вчені, 10^{-30} секунд. Навіть не миттєвість.

Як могла космічна «пилинка» роздутися до таких розмірів? Сталося це, каже наука, через вибух неймовірної потужності! Такої, що ніяких фарб не вистачить, щоб його змалювати.

Отже, бамкнув Великий Вибух. Ніхто до пуття не знає, що відбувалось $5{,}4\times10^{-44}$ секунди після нього, бо всі відомі на сьогодні сили природи ще були злиті в одну неподільну силу. Описувати її людською мовою — те саме, що розповідати про будову ядерного реактора музичними нотами.

Всі подальші події відбувались уже не так стрімко. Майже мільйон років після Вибуху Всесвіт виглядав як вогняна маса. Потім настав час об'єднання електронів та протонів у атоми водню — основного матеріалу Світу. А сам Світ знову почав вистигати. І там, де назбиралися згустки «першорідної» речовини, стали формуватись галактики. У тому числі й наш Чумацький Шлях. А вже після цього народились зірки і планети. Народилась наша Земля. А через пару мільярдів років на ній виникло життя.

І це ще не завершення — космос постійно змінюється, вибухають зорі, великі галактики поглинають своїх менших сусідів, квазари випускають сотні мільйонів мегаджоулів енергії, — куди там нашому Сонечку... А Всесвіт шириться, і галактичні простори все більше нагадують всіяне спалахами небо під час святкового салюту. Чи намалює це колись якийсь художник?

ЧОРНІ ПСИ

Ні для тебе, ні для мене не є секретом, що другом №1 людини, випереджаючи всяких там рибок, хом'ячків та хвилястих папужок, є собаки. Кого найбільше вигулюють у парках та алеях вечорами твої ровесники чи люди старшого віку? Ну звісно, різних болонок, догів, бультер'єрів з мерзотними пиками та просто Шариків із Сірками. Кого ж як не біленького, чорненького або руденького пухнастого цуцика слізно благає батьків завести малеча. Подекуди не задумуючись про можливі наслідки хвилинної любові до тварин. А наслідки ці ой які бувають різні!.. Та то я вже не про домашніх псів, а про... Цікаво? Хочеться мурашок по тілу поганяти? Тоді слухай...

БАЙКИ ПРО М'ЯКОЛАПОГО

Оповідки про біса у собачому тілі походять із самого серця британського фольклору. У різних країнах вони відомі як легенди про Чорного Перевертня або ж просто оповідки про М'яколапого та Драптливого пса. Сценарій таких історій простий: хтось самотньо нишпорить болотами протягом ночі, а потім раптом йому на шляху з'являється зла потвора із палаючими жаринами-очима. Іноді зустрічний так і залишається прикутим до місця, навіть не підозрюючи, що навпроти нього мара, туман, просто гра фантазії.

У минулих віках усіх чорних тварин, а собак і поготів, вважали перевтіленням нечистої сили, котрі явились на землю просто із пекла, аби забрати туди із собою душу грішника. Особливо популярні такі легенди в англійських графствах Ланкашир, Йоркшир, Дербішир та Норфолк. Не варто було б і згадувати про них, якби страшні оповідки не поновлювались у пізніші часи. Взяти хоча б не таке вже й задавнене двадцяте століття. Зустрівся якось чоловік на ім'я Ернест Уайтленд із чорним псом пізнього серпневого вечора 1939 року — саме вертався від друга. Аж тут, пройшовши вже півдороги, закляк на місці. Спочатку подумав, що це шотландський поні, але потвора по-собачому загарчала. «Обмину й піду далі», — подумав Ернест і пішов напролом. Та як тільки він порівнявся з чорним песиком, той... розчинився в тумані. Як дійшов додому, не пам'ятав. Потім односельці розповіли йому, що цей відрізок дороги був улюбленим місцем для демона-пса, якого звали Чорним Перевертнем.

У липні 1950 року літератор Стівен Дженкінс бачив на власні очі, як гарчав і завивав гігантський пес на дорозі поблизу його девонського угіддя у переддень смерті його брата. Така ж історія трапилась 1928 року зі студентом коледжу Трійці із Дубліна, котрий в той час приїхав до Англії. Цього разу собака теж став передвісником смерті, адже батько студента був невиліковно хворим.

1978 року одна подружня пара зауважила таку потвору на дорозі поблизу селища Ексфорд у Сомерсеті, і тут же всю сім'ю обсіли хвороби та раптові смерті. Ото була б і вся страшна історія, але, як виявилось згодом, зустріч із фантомом — лише початок жахів. Очевидці не можуть позбутись безпідставного страху і живуть з ним до кінця своїх днів. Багата уява домальовує чорним псам магічні властивості. Один мужчина зауважив чорного перевертня поблизу Лідса і дав чесне слово, що собака гарчав, видихаючи отруйний фосфор.

Сьогодні, кажуть знавці, собак можна помітити в сільській глушині, де стежки заросли споришем та полином, де яруги та виярки забули про людську мову, і навіть у закинутих церквах та костелах на сільських хуторах. Вони й справді полюбляють нічні години, темні місця, туристів-одинаків та легковірів. І чому нишпорять вони не там, де заманеться, а на певних відтинках доріг!? А лякають тільки заїжджих.

ЧУЖА МІШЕНЬ

А й справді, лякатись нема кого, адже ти не живеш у далекій Англії та й найближчим часом туди, мабуть, не збираєшся. От і не треба. Гадаю, є чим похвалитись і нам з тобою. От нещодавно я не міг ніяк відірватись від одного містично-детективного чтива Олексія Волкова «Чужа мішень». А коли відірвався, то спав вельми погано і часто будився серед ночі. Згадав тут я його невипадково, бо у цій страшній історії теж замішаний чорний пес, та ще й потворний який, що страх!

Так-от, йдеться там про одного мисливця-любителя, котрий придбав у знайомого стару мисливську рушницю фірми «Зімсон» 1907 року випуску. Зброя не серійна — зробили її руки старого майстра, і полював з нею свого часу, можливо, якийсь граф або графський лісничий. Відразу впала у вічі старовинна форма ложі, тонкостінні стволи з клеймом. На замках рушниці з обох боків була потемніла від часу гравюра тонкої роботи — гончий пес, що йде по сліду, на тлі осіннього лісу. Створили її не для бабахкання по пляшках, а для тривалих подорожей серед укритих снігом зелених ялин та тиші.

Як тільки він виходив на полювання, неподалік неодмінно з'являвся старий обдертий чорний пес і контролював кожен його крок. Цікаво й те, що інші мисливці його просто не бачили, а мисливець-невдаха не міг вполювати жодної здобичі. Гірше того — пес із кожним разом ходив за ним усе ближче, але на такій віддалі, що влучити в нього було просто неможливо. Страх пробирав досвідченого мисливця, адже у пса не було очей, а замість них сяяли дві глибокі дірки. Пес снився йому вночі: завивав, ходив аж до порога, а потім наче розчинявся в тумані. І було це аж ніяк не у далекій Англії, а на Тернопільщині.

Досвідчені лісники порадили застрелити примару і всьому покласти край. Та не так сталося, як гадалося. Куля не взяла старого шолудивого, пройшла крізь нього, мов крізь туман... А примара стала з'являтись частіше. Не таким страшним був пес, як той страх, що мучив мисливця ночами. Безпідставний, але густий і важкий страх того, що щось лихе має статись або з ним, або з його рідними. Консультації з магами, екстрасенсами нічого не дали. Мисливець вирішив провести власне дослідження.

Виявилось, що рушниця була конфіскована і випадково потрапила до одного військового. Ніхто не знав, як. Та врешті той «розколовся» і повідомив мисливцю адресу діда, який би зміг додати щось своє до цієї страшної заплутаної історії.

Отож невтомний мисливець попрямував у забуте Богом і людьми село і надибав старого. Спочатку дід довго віднікувався, але врешті оповів йому страшну історію, що сталась під час війни. Жив у їхньому селі Горкуша — диявол у людській подобі. Якби зібрати усе те зло, що понаробляв за життя, то він би втопився в ньому. Страшна була людина. І за страшних часів довелося йому жити. Скільки людей за нього вислали в далекий Сибір і скільки там загинуло, скільки малих дітей залишилось сиротами... Помстився він родині одного хлібосола — розстріляв усіх з тієї рушниці, а потім і слід його пропав.

А перед тим нагрянули несподівано до нього з обшуком. Знайшли зброю, нібито незаконну, крадену. Відразу заарештували. Казали люди, що то не його зброя була, підкинули йому начебто. Отак дізнався мисливець про те, яким чином та якими шляхами потрапила мисливська рушниця до нього у руки. А чорний пес далі ходив за ним назирці. Та цього разу він був ще ближче і дві чорні діри замість очей визирали на чоловіка вже навіть удень. Знайомі мисливці з нього насміхались, друзі просто не вірили, але отой страшний, обібраний реп'яхами чорний безокий пес ходив за ним, немов прокляття. Сидів на порозі та навіть підвивав ночами.

Мисливець вирішив покласти всьому край: ретельно почистив рушницю, склав у замкнений сейф і подався спати. Уся ця маячня з чорною та білою магією, із дивними пригодами та видіннями вимотала всі його нерви.

І це б мав уже бути кінець історії, але... наступного ранку в шибку постукав дільничний із ордером на арешт. Мисливця звинувачували у вбивстві, до того ж на місці злочину виявилась і злощасна рушниця. Отут йому справді було непереливки. І ось виявилось, що існують такі цілком відомі речі, як держава, закон, міліція, які не гірше від безоких привидів змусять тебе тремтіти, охопленого жахом та панікою! І як пояснити дільничному, що рушниця непорушно пролежала всю ніч у сейфі, а він сам не виходив навіть на поріг... Злощасним «Зімсоном» застрелили онука отого самого Горкуші, дід котрого налиходіяв у сусідньому селі. Шукають власника. Мисливець кліпав очима, перебирав стволи і ніяк не міг зрозуміти, у чім річ — виглядало на те, що хтось справді стріляв з рушниці вночі. Раптом ні з того ні з сього власником почали рухати незрозумілі підозри і він усе зумів пояснити, принаймні собі: з рушниці стріляв... безокий пес. Чорний, із двома дірками замість очей шолудивий пес був месником і ходив не за ним, а за отією злощасною рушницею. Мара щезла разом із помстою. Друг допоміг мисливцю викрутитись із цієї кримінальної історії, а за вбивство його не судили, адже вбитого давно уже хотіли покарати за вусе лихе. І це зробила страшна потвора — чорний пес.

Велике відкриття маленького народу

Три кільця — для величних
ельфів у небесному шатрі,
Сім — для владних гномів,
гранувальників у камінним лоні,
Дев'ять — для Дев'ятьох,
зодягнених у могильний порох.
Одне з них вдягне Володар
на чорнім троні
В країні на ймення Мордор,
там, де розлігся морок.
Одне їх підкорить, а інше збере
всіх разом,
Одне їх притягне і в чорний
ланцюг об'єднає
В країні на ймення Мордор,
там, де розлігся морок.

Отож зрозуміло, що мова про Джона Рональда Руела Толкіна, який народився 3 січня 1892 року в Блумфонтейні, столиці південноафриканської Оранжевої Республіки. Англієць у третьому поколінні Артур Толкін, внук німецького емігранта, фортепіанного майстра Толькюна, після розорення сімейної фірми подався до Південної Африки керувати одним з банків. Родичі нареченої були невблаганні — або Мейбл Саффілд матиме якісь гарантії достатку, або шукай собі іншу. А в рідному Бірмінгемі йому нічого не світило. Довелось перебиратися до Африки. Там Мейбл і народила Рональда, а за ним і Хіларі Артура Руела.

У квітні 1895 року хлопці разом із матір'ю поїхали до Англії. Там же їх застала телеграма з Африки про те, що батько помер від крововиливу.

Лишилась молода мати із двома сиріткам в Бірмінгемі і стала думати-гадати, як би то раду собі дати. Знала вона латинь, французьку та німецьку, ще й малювала непогано, тож вирішила ступити на вчительську стежину.

Вона дала освіту своїм хлопцям, прищепила любов до іноземних мов. Усе складалось непогано, аж тут сама місіс Мейбл померла в 1904 році.

Дітьми заопікувався отець Френсіс Морган — турботливий, надійний і строгий. У 1908 році він підшукав їм пансіон (ті ніяк не могли знайти спільної мови з двоюрідною тіткою). Там Джон і познайомився з Едіт Бретт, яка стала пізніше його дружиною.

На той час він уже непогано знав латинь та грецьку, французьку та німецьку, але справжнім відкриттям стали для нього готська, давньоанглійська, давньоісландська та фінська мови. Він не стільки вивчав мови, скільки вникав у них, насолоджувався поетичними текстами. Йому не вистачало слів готської мови — і він за допомогою мовного чуття та уяви створював власні слова та вирази. Потім стало не вистачати мов — і почалися експерименти із схрещення давньоанглійської, уельської та фінської. Почали з'являтись алфавіти для цих мов. Рано чи пізно для цих новостворених мов знадобилися б тексти, а для текстів — власна міфологія.

У 1910 році молодий Толкін поступив до Оксфорда. Ось де його мовний хист розвернувся в усій красі! З-під його пера посипалися вірші, і з кожним днем їх ставало все більше та більше. А в серпні 1914 року почалась війна, і тисячі студентів пішли на фронт. Толкін та ще кілька товаришів записались у ланкаширський полк стрільцями. А вірші все одно так і летіли з-під його пера.

Про три діаманти, Саурона та все інше

Зло існувало від правіку. Одним із найпідступніших його діянь було плекання орків — понівечених муками та чарами ельфів. Саурон — з когорти молодших деміургів (творців) був надзвичайно майстерним у поширенні брехні та підступів, поки не прийшов його час йти з-під тіні Мелкора. Валінор освітлювало сяйво двох дерев, і став він пристановищем ельфів та їх провідника Феанора. Саме там огранив він три діаманти — три Сильмарилли. За них, власне, і точились жорстокі війни між добрими та злими володарями.

Багато ще цікавих сюжетних стежин є у цій книзі, та важливо й те, що саме від

неї починається історія Середземелля, на яку так часто озираються герої «Володаря кілець».

У 1925 році сер Толкін став професором Оксфордського університету. А до паперових справ додались і сімейні — троє синів та донька як-не-як! Вечорами він розповідав їм казочки, не забувши при цьому додати щось із «Сильмарилліону». А одного дня на чистому екзаменаційному листку написав: «У землі була нора, а в тій норі проживав собі гобіт...»

Отож саме ця маленька істота і стала героєм наступної книги Толкіна. Слово походить від двох: латинського ho(mo) — «людина» та англійського (ra)bbit — «кролик». Там і ім'я само собою напросилося — Більбо, таке саме кругле, як і все навколо його власника: двері, вікна, столик і камін, навіть сервіз. Жив собі там спокійно, чаї попивав. Поки не завітала до нього в гості ватага гномів на чолі з Гендальфом. Після цих гостин закрутила доля Більбо, кинула його в далекі мандри, та такі, що знадобилася товстенна книжка, аби їх описати. Сталось це в 1937 році.

Дружина професора Толкіна розповіла про сюжет своїй подрузі, редактору видавництва «Аллен енд Ануїн», котра всерйоз зацікавилась рукописом і попрохала в автора його перечитати. Редакторка була у захваті від прочитаного і попросила пана професора дописати сюжет, аби чимскоріш його видати. Автор зібрався з думками і таки завершив твір, але на дорозі стояв інший співвласник видавництва, котрий доручив прочитати рукопис своєму 11-річному синові. Малий був на сьомому небі, тому книга із назвою «Гобіт» розлетілась по книжкових крамницях. Автор спробував «проштовхнути» і «Сильмарилліон», але скрупульозні видавці показали пальцями на численні недоопрацювання і... повернули Толкіну рукопис. Все ще окрилений успіхом «Гобіта», письменник засів за «Володаря кілець».

Син видавця взявся перечитувати і цю книгу. Кому, як не йому, допитливому підлітку, знати, що подобається іншим підліткам!? І сказав: «Пишіть, не зупиняйтесь!» Це була найбільша похвала. Робота над «Володарем кілець» ішла повним ходом у 1944 році, коли Європа була огорнена війною і про розваги думала найменше. Та й сам Толкін регулярно отримував листи з фронту: його син Майкл служив зенітником, Крістофер — військовим льотчиком. Однак не що інше, як війна підказала йому, якими повинні бути його герої.

Після падіння Моргота людям було подаровано великий квітучий острів. Там постало чудове царство Нуменор. Проіснувало воно три тисячі років. Аж поки Зло знову не нагадало про себе та своє чорне царство Моргот. Саурон зібрав розсипане військо темряви і пішов підкоряти людей, ельфів, гномів та усіх інших. Він спокусив нащадків Феанора, котрі викували для сильних цього світу чарівні кільця. Три з них умілі майстри викували таємно. В цих чарівних кільцях жила дужа-предужа сила... А далі, мабуть, ти сам прочитаєш у книзі «Володар кілець» або ж побачиш у фільмі. Якщо вже не прочитав чи не побачив.

Хочу лиш додати, що книгу свою Рональд Толкін завершив у 1954 році, після чого вона вийшла голландською, шведською, польською, датською, німецькою, італійською, французькою, фінською, японською, норвезькою, португальською, угорською та ісландською мовами. Чудовим є український переклад 1992 року.

Про що ж таки ця книга!? Так, вона про владу над людиною, про владу без моралі та справедливості. Духовна капітуляція та поклоніння такій владі нищать людину і гідність людську. І, звичайно, книга ця — про гобітів, про те, як Фродо Торбінс (або Беггінс — якому перекладачу як більше сподобається) та вірний Сем Гемджі виявились найбільшими противниками Саурона Великого, самозваного володаря світу.

Невгамовні духи війни

Не знаю, як тобі, а мені всі вуха вже прогуділи байками про привидів, фантомів та полтергейстів різних. Прогуділи настільки, що... стало цікаво! І от я сьогодні вже сам розкажу ще одну таку бувальщину. Слухати всі готові? Уроки у всіх пороблені? Тоді гайда за мною у світ пригод! Ура-а-а!..

Знайомі незнайомці

18 червня 1815 року відбулася одна з найкривавіших баталій XIX століття — битва під Ватерлоо, у якій була розгромлена армія Наполеона. І що ти думаєш? Правильно, нічого. Це було давно, битва, як і кожна вагома подія в історії людства, мала своє значення і свої наслідки. Так, я цілком погоджуюсь, але річ у тім, що багато людей сьогодні стверджує, що нібито солдати й офіцери, які загинули у ній 187 років тому, далі беруть участь у баталії, яка стала останньою сторінкою їхнього життя. Не віриш? Тоді слухай далі.

У наші дні британські та французькі військові раз на п'ять років розігрують події, які проходили на початку минулого століття поблизу невеличкого бельгійського села Монт-Сент-Жен. Ну, це в них така традиція. І англієць Стівен Джонсон брав участь в одній з таких інсценізацій у 1995 році. Однак не все йому там до душі було. «Погода була просто жахлива, — казав він. — Усю ніч лив дощ, лише в неділю вранці виглянуло сонце. Ми вшістьох подалися в село знайти якусь корчму. Знайшли. Просиділи там до півночі. Потім рушили назад. Погода знову зіпсувалася, почало лити як з відра. Заночували в наметі, не дійшовши до табору. Один офіцер відмовився лишатися з нами — неспокійно, бачте, на душі було. Він пішов, а ми полягали і заснули. Раптом десь о другій годині ночі нас розбудили звуки полкового оркестру: волинки, барабани, флейти... Що за чорт?.. Спантеличені і сонні, ми видряпались на сусідній пагорб і побачили... цілий шотландський оркестр, що марширував при повному параді. Ми почали кричати до них, махати руками, вимагаючи припинити це «неподобство» серед ночі. Та де там! Декілька оркестрантів неквапно повернули голови в наш бік, але й тоді не було жодної реакції — музиканти грали далі і марширували доти, поки весь оркестр не зник з поля зору».

Наступного дня Джонсон вирішив докопатися, що то за волинщиків запросили на зйомки, і... Уяви собі його видовжену фізіономію, коли виявилося, що музикантів лише двоє. Один і справді грав на волинці, а другий музикант був барабанщиком.

Спочатку все хотіли пояснити надмірною кількістю спожитого у корчмі пива. Аж тут знайшовся один шотландець, що вже не вперше брав участь у цих інсценізаціях. Знайшовся — і зізнався, що сам був свідком подібної сцени. Напівсерйозно він порадив Джонсону та компанії час від часу при розмові з іншими учасниками дійства поплескувати їх по плечах, нібито кажучи «Добре, Томе!» або «Як спалося, Хенсоне?», а насправді просто перевіряючи, чи не привид це бува?

Хенде хох!

Що вже щастило Стівену на привидів у формі, то щастило! Послухай-но тільки, яка ще історія з ним трапилася. У другій половині 80-х років, відбуваючи службу в британських військах, він потрапив до Німеччини. Його частина була розквартирована у Кадольцбурзі. У цьому місті під час Другої світової війни знаходилась штаб-квартира. Джонсон жив у 23 блоці казарм Харриса, збудованих ще в 1933 році для одного з німецьких танкових полків.

«Дуже часто вночі я прокидався від страху, відчуваючи, що ніби хтось тягнеться через мене до лампи, — згадує Стівен, — світло щоразу було увімкнене, хоча я, лягаючи у ліжко, завжди виключав його. Одного разу щось подібне відбувалося з моїм сусідом, і я чітко побачив темний силует людини біля його ліжка». Згодом виявилось, що невідомий гість з'являється не лише в казармах. Якось Джонсону і ще одному солдату довелось прибирати в офіцерській їдальні. По закін-

ченні прибирання вони повинні були перевірити, чи все закрито. Раптом у кінці довгого коридора вони побачили фігуру офіцера, одягненого у німецьку військову форму. Дивно, адже після вечері всі офіцери розійшлися. Коли хлопці підійшли ближче і заговорили до нього, незнайомець повільненько повернувся і подивився Стівену просто у вічі... «Це був жах, — зізнається Джонсон, — крижана хвиля прокотилася по моєму тілі. Обличчя офіцера було біле, мов полотно. Його погляд немов проходив крізь мене. Це тривало кілька секунд, потім незнайомець повернувся і швидко вийшов. Ми кинулися за ним, але нікого ніде не було. Куди ж він міг подітися, адже усі двері ми замкнули? Цього я не знаю й дотепер».

А вранці Джонсон довідався, що під час війни в офіцерській їдальні застрілився один із військовослужбовців СС.

ДУХИ ВІЙНИ

Стівен Джонсон, виявляється, не єдиний «щасливчик», якому довелось зустрічатися з привидами-учасниками військових подій історичного минулого. Таких людей є чимало, і місць, де можна опинитися серед привидів, також багато. До їх числа належить містечко Еджихілл у графстві Уорвікшир, що на Британських островах. Саме тут відбулася перша велика битва Громадянської війни в Англії у 1642 році, у якій брали участь 14000 чоловік. Протягом чотирьох тижнів після закінчення кривавого побоїща щонеділі люди, які приходили на поле бою, ставали очевидцями «відтворення» подій: крики, стогін, брязкіт мечів...

Відома ще одна місцевість в Англії, де в 1388 році відбулася битва, в якій шотландці розгромили англійське військо. Це — містечко Оттерберн. Саме до нього потрапила у 1960 році одна пані на ім'я Дороті Стронг. Вона їхала за кермом машини і раптом побачила довкола себе справжню військову баталію. Машина різко спинилася, наче врізалася в невидиму стіну. Солдати, одягнені по-старому, билися довкола приголомшеної жінки в автомобілі, абсолютно не звертаючи на неї ніякої уваги. Зіткнення примарного війська із сучасною машиною тривало кілька хвилин, а потім усе стало на своє місце. Розмовляючи з місцевими мешканцями, жінка дізналася, що такі події трапляються в цих краях досить часто.

Про свою пригоду Дороті Стронг розповіла у популярному журналі «Уікенд». Це викликало багато запитань, на які жодні спеціалісти не можуть дати впевненої відповіді. Наприклад, чи впливала присутність привидів, а саме у їх існуванні переконана значна більшість людей, на електричні кола машини, якою керувала Дороті? Чи, можливо, це духи воїнів, які з певних причин повертаються на місце подій, щоб виконати своє призначення: помститися ворогові, побачитися з коханою, розкрити якусь таємницю?

Люди помітили, що деякі привиди абсолютно не звертають уваги на оточення. Вони спокійно проходять крізь стіни, марширують у повітрі або ж по коліна занурившись у підлогу. Такі дивні речі можна пояснити, враховуючи сучасне перепланування споруд, зміну навколишнього середовища. Привиди, виявляється, входять туди, де раніше були двері, навіть коли сьогодні там стіна. Вони рухаються давно зниклими коридорами по старій підлозі, рівень якої не збігався із сучасною. Вони більше схожі на механічних ляльок, ніж на мислячих істот.

Британські дослідники Джон та Енн Спенсер, які серйозно вивчають цей феномен, у своїй книзі «Духи та привиди» висувають гіпотезу про явище «запис-відтворення». Хоча остаточних доказів у них немає, вчені стверджують, що записуються лише ті події, які супроводжувалися сильними емоціями, скажімо, страх, пристрасть, біль, ненависть... Також особливий вплив має геологічна структура місцевості, наприклад, наявність певних мінералів. Для відтворення «запису» необхідні сприятливі умови та присутність певного типу людей, що відрізняються від інших електромагнітною частотою випромінень головного мозку. Іншими словами, людей, здатних бачити щось таке, що не можуть побачити інші. Ось чому привиди не з'являються на кожному кроці, лякаючи усіх підряд. А таємниці, пов'язані з їхнім існуванням, ще не розкриті. Тож роботи ще непочатий край.

Розбійник з блакитною пикою

Якби мене якийсь поважний товстий журнал з глянцевою обкладинкою попросив назвати три найважливіших винаходи цивілізації, я б тоді назвав... Гм, а що б я назвав? Ага, згадав! Я б назвав «Whiskas» — раз, «Friskies» — два та пульт дистанційного керування телевізором — три! Дуже корисна річ, скажу тобі. Дивишся, наприклад, «Захват-2», і щойно доходить до того, як Сігал-Райбек замахується рукою, щоб засвітити межи очі отому терористу-здоровану, як тут на екран не знати звідки вистрибує пришелепкуватого виду мармиза і починає волати: «Не гальму-у-уй! Снікерсу-у-уй!» Тьху! Колись я в таких ситуаціях в осад випадав від злості, а відколи у Класі поставили новий «Samsung» з блискучими кнопками та ДК, просто перемикаю ящик на музичний канал і спокійно перечікую засилля отого рекламного мотлоху. Ні, я розумію, що телеканалам треба на щось існувати, а оте «щось», із таким трудом випрошене, чесно відпрацьовувати. Так нехай спеціально відведуть годину ефірного часу для реклами і ганяють її собі на здоров'ячко. А я тим часом під батареєю подрімаю. Або на кухні «Віскасом» заправлюся (тут, між іншим, мені вже ніякої реклами не треба — ані стендової, ані телевізійної).

Гаманець, життя та глузд

Відколи на світі з'явилися гроші, відтоді людство не може вирішити проблеми: як зробити так, щоб кожен мав їх стільки, скільки йому потрібно? «Та ви що, — кажуть всезнаючі економісти, — така рівновага недосяжна. Та й не потрібна вона зовсім». І пояснюють: не може бути в людини грошей стільки, скільки їй треба, вони постійно в русі. Адже гроші — засіб обміну, а відтак і створені, щоб мандрувати з рук у руки.

Якщо подумати, воно і справді так. Отримав я свою зарплату мишолова. Що я на неї куплю? Звісно, «Віскасу» на місяць! Тобто задовольню свою потребу у продуктах харчування. Ну ще на деякі дрібнички потрачусь, після чого спокійно чекатиму наступної зарплати.

А тепер візьмімо, наприклад, фірму «Microsoft». Підрахував наприкінці місяця Білл Гейтс прибутки за місяць, сказав «Very good!», і що далі? Припустимо, на чіпси з кока-колою йому вистачить і стотисячної долі процента, а решту куди дівати? Ну сплатить податки, ну зарплату своїм службовцям виплатить, ну злітає на Гаваї розвіятись... А далі що? А далі він те, що лишилося, вкладає в подальший розвиток своєї фірми, фінансує всілякі проекти, розробки і все таке інше — аби конкуренти не наздогнали. Виникла якась новинка — і потекли широкою річкою грошики з наших із вами кишень на рахунки його фірми.

У колишні часи, щоб ці гроші потекли з одної кишені до іншої, досить було вийти на велику дорогу ближче до сутінок, одягнути чорну маску і чекати, поки замаячить карета з позолотою чи одинокий багато вбраний вершник, дочекатись, поки вони порівняються з тобою, і запропонувати власнику карети чи вершнику все, що є у нього цінного, в обмін на його ж життя. Сторони швидко досягали згоди, надто якщо переговори супроводжувались поблискуванням кривого ятагана в місячному сяйві чи клацанням пістолетного курка.

Сьогодні ж, аби змусити мене, тебе чи твоїх друзів розстатися з копійкою-другою, нас треба спочатку переконати, що мило «Duru» з запахом часнику чи пляшечка «Пепсі-коли», на кришечці якої, скоріш за все, нічого немає, — це саме те, що потрібно нам найбільше. Бадьорі голоси з екрана брешуть навпередки не соромлячись. Мовляв, тільки в нас ти знайдеш щось найнайкраще!.. На службі в Реклами — армія психологів, авторів, сценаристів, операторів, і всі вони вивчають наші звички, бажання, страхи... До їхніх послуг — новітні технології та обладнання. І це відчувається, бо реклама «нічого нам не нав'язує», вона інформує нас про те, що «ми хочемо, але просто ще не здогадуємось». Ну як можна півжиття прожити, а кращим себе ні разу так і не відчути! Ану мерщій по «Фанту» в ближній супермаркет! Ти маєш довге пишне волосся і жодного разу не мила його шампунем «Timotei» з бананових шкірок? Волосся без нього, може, й не по-

вилазить, а от комплекс неповноцінності розвинеться запросто! Або приходиш ти на вечірку, у всіх порядних тусовщиків з кишеньок таємничо визирають пакетики кави, а ти як біла гава — з чистим носовичком у кишені...

Але... Скажи мені, чого вартує той інтелект, який просто взяли і розкрутили на чесно випрошені в батьків гроші, змусивши проміняти похід у театр чи кіно на пакетик чіпсів, яких у тебе і в думках не було купувати і без яких ще ніхто, наскільки я знаю, голодною смертю не вмер. Якщо так сталося, то означати це може тільки одне: тебе «зробили», тобою зманіпулювали, тобою зробили черговий вдалий «хід конем». А рекламники жують свій хліб з духмяною скоринкою, щедро намазують на нього чесно зароблену «Нутеллу» і глузливо тикають у тебе пальцем.

Ідеал реклами — людина, повністю передбачувана у своїх потребах. Це по-перше. По-друге, вона й потреби ці не повинна визначати, це за неї зробить Реклама. Зробить тонко, хитро, так, що й незчуєшся, як станеш її заручником. А способів для цього в її арсеналі вистачить.

Спосіб №1 «Я знаю, що тобі потрібно». Будується простий логічний ланцюжок: спочатку — запитання, потім — категорична відповідь. «Бажаєш відчути свіжість і прохолоду морської хвилі?» Який же дурень відмовиться, думаєш ти. Все, пастка захлопнулась! «Тоді придбай новий гель для душу!» А відмовишся — в дурні пошиєшся. Ще картинок понатикають: пляж піщаний, хвильки кудлаті, хтось просто в океані вже гель на собі випробовує... Весь фокус полягає в асоціації типу «морська свіжість = новий гель», але чи є між ними зв'язок?

Спосіб №2 «Вибирай на свій смак». Приклад: «Дідусь любить «Раму» з білим хлібом, бабуся — з пухкенькою булочкою, а я — з чорним житнім, обов'язково з висівками...» Ах, яка ідилія, в мене от-от сльоза навернеться. Яка свобода вибору... хлібобулочних продуктів, на які можна намастити отой триклятий маргарин!

Спосіб №3 «Прислухайся до поради спеціалістів...» Спеціаліст — звучить мало як не «Архангел Гавриїл», тож треба слухати з широко роззявленим ротом, мов у кріслі стоматолога. Та вся цінність їхніх «порад» пропорційна кількості нулів у сумах, заплачених за просторікування про переваги собачих жуйок після їжі перед гелем для ясен під назвою «No Teeth — No Problem». Що менше нулів, тим дурніші поради.

Спосіб №4 Окрім акторів, моделей, академіків та інших «профі», є ще один вид «експертів» — домогосподарки та молоді люди без віку, освіти та IQ. Ще одна хитрість — «Ми з тобою одної крові». Похвалили жуйку стоматологи, а тепер послухаймо, якої про неї думки он під тим забором... Або, зачувши на якомусь балконі прокльони на адресу «звичайного прального порошку», поквапимось туди, прихопивши з собою пачку «Тайду», камеру та кінооператора, що саме проходив по вулиці.

Мета цих трюків — показати «народність» порошку чи ще там чого. Пропонують його не манекенниці, яка плутає пральну машину з кухонним комбайном, і не професору в окулярах, який не має часу на домашні справи, а мамам та бабусям. До них довіри більше, вони ж відчули на своїй шкурі всі підступи з боку «звичайного прального порошку», та й брехати нібито не повинні. Але хто ж відмовиться дати за гарні гроші кілька «резонних» порад, у яких немає нічого «такого»?

Спосіб №5 «Фрейд крокує по планеті». Мовляв, розум та суспільні норми — це, звичайно, добре, а інстинкти все одно сильніші. Пляшечка фанти «екзотик», затиснена там, що й казати сором, або спокусливе облизування губ, поєднане з поглинанням морозива, йогурту. Для чого все це? А щоб максимально привернути нашу увагу до того, що уже проїлося, на що без тих сідниць чи довгих ніг ми б просто і не глянули. Тут спрацьовує такий принцип: мозок відпочиває, підсвідомість сприймає. І в такий спосіб у підсвідомість потрапляє стільки інформаційного мотлоху, що опинившись на нашому місці людина, яка жила років 2000 тому, просто би збожеволіла. А ми нічого, живемо. І далі поглинаємо той словесно-образний намул, який так засмітив наше довкілля. Чим не час для появи такої собі інформаційної екології, яка б допомогла нам з вами розібратися, без чого справді не можна прожити, а що спокійно можна було б проминути.

Жива археологічна знахідка

У девонський період (близько 400 мільйонів років тому) в океанах усього світу жили кістяні риби (так звані кистепері). Невеличкі, 20-30 сантиметрів завдовжки, але дуже численні рибки. Жили собі, жили, а 70 мільйонів років тому взяли й вимерли (одночасно з динозаврами). Тільки лишилися від них викопні рештки.

У списках зниклих з лиця землі кистепері риби значилися до 1938 року — аж поки житель одного невеличкого селища з Коморських островів (біля Мадагаскару) не виловив дивну рибу, якої ще не бачив. Так сталося, що неподалік була Марджорі Куртеней-Латимер — учений-мандрівник, яка й оглянула те, що лишилось від знахідки (у спекотному кліматі риба швидко розкладалась).

Latimeria chalumnae

Целакант демонструє міцні парні плавники, які дозволяли його давнім предкам зробити перші кроки по суші.

Огляд не лишив ніяких сумнівів: це кистепера риба, або целакант, той самий, що «вимер» 70 мільйонів років тому. І назвали рибу Latimeria chalumnae. Наступний екземпляр латимерії потрапив у сіті в 1952 році. Далі були інші знахідки поблизу Південної Африки, між Мозамбіком та Мадагаскаром. Учені були в захваті: не кожен день стикаєшся з істотою, що вже не один мільйон років рахується в покійниках. Целакант — велика, м'язиста, вкрита синюватою товстою лускою. Всі виявлені особини сягали в довжину 1,8 метра та важили до 81 кг. Риба хижа, її щелепи втикані рядами дрібних зубів — бери та хапай усіляку дрібноту.

З води на сушу. Важко сказати, чому живих створінь, які чудово почувались у воді, потягнуло на сушу. 380 мільйонів років тому з'явились перші амфібії. Піонерами суші стали кистепері риби. Скільки труднощів довелось їм здолати!.. До ваги власного тіла звикни (на суші воно важче, ніж у воді), повітрям дихати навчись, вологу тіла без води збережи... З часом скелет та мускулатура зазнали всіх необхідних змін, розвинулися легені. Перші кроки земною поверхнею було зроблено.

Зірки навколо нас

Наша Земля належить до Сонячної системи, яка складається з планет, що обертаються навколо Сонця. Саме ж Сонце — звичайна зірка, як мільярди інших у Всесвіті.

Зірки — це кулі сильно розжареного газу. Вони набагато більші від нашої Землі, а маленькими видаються через надзвичайну віддаленість від нашої Сонячної системи. Світло, йдучи від зірки до нас, не раз і не два переломлюється в неоднорідній атмосфері Землі. Ось чому зірки «мерехтять».

Сонце та інші зірки входять до утворення, яке називається галактикою. Наша Земля знаходиться в галактиці **Чумацький Шлях.**

Так виглядає Чумацький Шлях.

У самому центрі галактики є «чорна діра», зірка з такою високою щільністю, що поглинає в себе все, що опиниться поряд, і навіть світло.

Наша галактика — одна з мільярдів інших галактик, розкиданих по Всесвіту.

Є галактики еліптичні — лінзоподібні скупчення старих, червоних зірок, у яких немає ані пилу, ані газу.

Є нерегулярні галактики — хаотичне скупчення без визначеної форми.

Як і зірки, галактики також утворюють скупчення. Наша галактика належить до сукупності Локальної групи, до якої входить близько 30 галактик.

Сонце, як і інші зірки, становить собою велику кулю із розжареного газу. У середині нашого світила відбувається безперервна реакція термоядерного синтезу.

Діаметр ядра у 27 разів перевищує діаметр Землі, а температура там —15000000 °С!

Сонячна поверхня неоднорідна, є на ній темні плями та цятки. Це місця з дещо нижчою температурою. Найбільша сонячна пляма має площу 18 130 000 000 км².

Сонячні спалахи — це надпотужні ядерні вибухи, що відбуваються на сонячній поверхні, джерело сонячної радіації.

Приходить у цирк чоловік і каже директору:
– Візьміть мене на роботу. Я класний дресирувальник.
– А що ви вмієте робити? – цікавиться директор.
– Можу зробити так, що крокодил гратиме на роялі, а бегемот співатиме романси.
– Не може бути! Покажіть!
Чоловік привів звідкись крокодила та бегемота. Крокодила посадив за рояль, бегемота поставив поряд. Крокодил грає, бегемот співає.
Вражений директор хапається за голову:
– Але це неможливо! Мабуть, тут якийсь секрет!
– Ну, – каже чоловік, – якщо чесно, то так. Річ у тому, що співає та грає лише сам крокодил, а бегемот просто відкриває пащу.

– Чому в тебе такі здорові зуби? – запитали Бобра.
– Тому що в нашому лісі немає стоматологів! – радо відповів той.

Позакласна зоологія

– Не знаю, що робити з моїм собакою, – скаржиться чоловік другові. – Він постійно полює за мотоциклами.
– Ну і що? – знизує плечима той. – Усі пси так роблять.
– Так, але в мене вже все подвір'я ними захаращене!

Приходить кролик на біржу праці. Клерк, який завідує вакансіями, каже йому:
– Є пропозиція для вас. Одному цирку потрібен кролик, який уміє розмовляти.
– Цирк? – перепитує сумно кролик. – Але ж я бухгалтер!

Летить над лісом горобець, пихтить, тужиться, але несе в кігтях антилопу.
– Чого це він? – перепитують одне одного звірі.
– А це йому крокодиляче яйце у гніздо підкинули! – каже всезнаюча сорока.

Сидить чоловік на березі Нілу і рибу ловить. Спека, задуха, риба не клює. Тут крокодил поряд за ним спостерігає. В якийсь момент крокодил запитує:
– Спекотно?
– Угу! – каже чоловік, витираючи чоло.
– Не клює?
– Еге ж!
– Тоді хоч, може, скупаєшся?

ALCAZAR

Shine On

I've been searching every nightclub
From Marais to Montparnasse
Clouds above are crying
I'm a stranger you can trust
Heartaches I'm escaping
Love that's gone insane
Fountains heal the heartache

Refrain:
Paris in the rain
Paris in the rain
Menage a trois
Paris in the rain
Paris in the rain
Menage a trois
Where I love to love you
Where I love to love you
Where I love to love you
Where I love to love you

Catwalk something Gaultier
Looking sharp in a McQueen
Dior Galliano
Share the glamour of the scene
But seasons have an ending
And the glamour was in vain
Fountains heal the heartache

Refrain

Menage a trois
Menage a trois

Sailing through ovations
At a fashion year's awards
Then she's crying to the airport
From Place de la Concorde
It's a city built on romance
Love that's gone insane
Fountains heal the heartache

Refrain

Paris in the rain
Paris in the rain
Menage a trois
Paris in the rain
Paris in the rain
Menage a trois

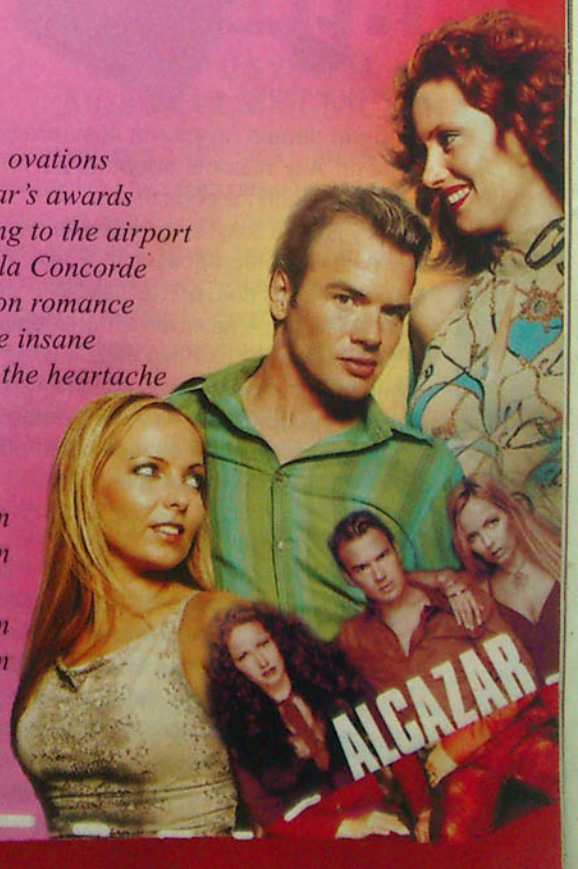

!!! СТЕРЕОСЮРПРИЗ !!!

ПОРИНЬ РАЗОМ З «КЛАСОМ» У СТЕРЕОСВІТ!

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ДИТЯЧИЙ ЖУРНАЛ

КЛАС®

К! Л! А! С!

передплатний індекс

40240

Цей мобільний, мобільний світ ...

Іду якось вулицею і бачу, що Джексон розклав кілька вогнищ під Кициним балконом. Значить, питає відмінницю нашу Класну, чи піде вона сьогодні на пустир у волейбол грати. Від одного вогнища до іншого із в'язками хмизу бігає, руками розмахує, а Киця сидить на балконі, мов Дульсинея Тобоська, і нічого не розуміє. Зате я зрозумів. Обчитався Джексон романів пригодницьких про індіанців, уявив себе Чунгачгуком Великим Змієм і в такий спосіб запрошує Кицю на волейбольний матч «Усі зірки Класу». Дивак, не може мобільним скористатись!

Я йому це сказав, а він мені: «Багато ти розумієш! Тут романтика потрібна, ясно? А з мобіли зараз тобі кожен другий може зателефонувати, тобто половина. А друга половина, мабуть, тільки й чекає, щоб ота перша половина їй зателефонувала. Ану підкинь дровець до того вогнища, щоб не образилась...»

Десь у далині залунала пожежна сирена. Джексон насторожився. Я теж. «Ти вже передав свою вогнеграму?» — питаю. «Майже», — каже він. «Тоді мерщій, — кажу йому, — тікаймо звідси геть! У мене передчуття погане...» І ми як дременули у двори!.. «Ні, — думаю, — мобілка — це зручніше. І безпечніше. Хіба що не так романтично...»

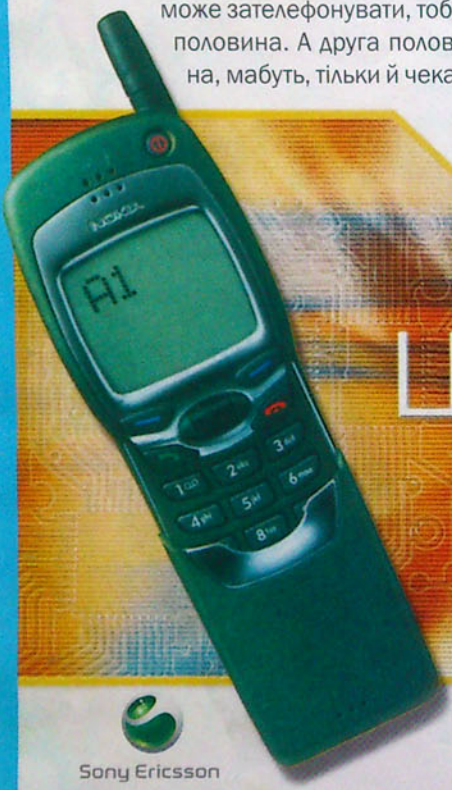

Як він працює?

Усі способи електрозв'язку — телефон, телеграф, телефакс, Інтернет, радіо і телебачення — схожі за будовою. На початку каналу стоїть пристрій, який перетворює інформацію (звук, зображення, текст, команди) в електросигнали, які рушають до кабельної мережі або випромінюються у простір. Дорогою вони слабшають, але на цей випадок придумали проміжні посилювачі, або ретранслятори. І мандрує сигнал від одного ретранслятора до другого, поки не дістанеться до іншого кінця лінії. Там він знову перетвориться на звук, зображення чи ще там щось.

У 1990-х роках перейшли на цифровий спосіб передачі інформації. Тепер спеціальна програма перетворює звуковий сигнал на цифровий, вимірюючи з певною частотою величину сигналу і порівнюючи її із стандартним («опорним») значенням. Отримані числа переводяться у двійковий код і передаються у вигляді комбінації імпульсів (одиниць) та пробілів (нулів). У телефоні відбувається зворотний процес — двійковий код перетворюється на звук.

Коли телефон став невід'ємною частиною нашого життя, постало питання: як би то взагалі з ним не розлучатись? Відповідь не забарилась. Перші системи мобільного зв'язку були розроблені у США в 1946 році. Ставились вони в автомобілях і підтримували зв'язок з єдиним центром. Число радіоканалів було обмежене, користуватись одним каналом при розмові міг тільки один абонент, тому таким зв'язком могло користуватись небагато люду.

Все змінилось наприкінці 1970-х років, коли у п'яти країнах (Швеції, Фінляндії, Норвегії, Данії та Ісландії) взялися за розробку нового стандарту мобільного зв'язку, названого NMT (Nordic Mobile Telephone — «Північний мобільний телефон»). Головною новинкою була відмова від єдиного центру і перехід до рівномірного розташування ретрансляторів, об'єднаних у єдину мережу по всій зоні дії мобільного зв'язку. При оптимальному розташуванні зони утворюють шестикутники, схожі на бджолині стільники, звідки й терміни «стільниковий зв'язок» і «стільниковий телефон», а зона обслуговування одної станції стала «стільником». Абонент обслуговувався тією станцією, у «стільнику» якої він знаходився, яка була найближче до нього. Новий принцип дозволив використати один канал зв'язку кількома абонентами, що перебувають один від одного за кілька «стільників», оскільки при досить частому розміщенні станцій відпала необхідність у великій потужності радіосигналів, а слабкі сигнали, цілком достатні для якісного зв'язку, не «забивали» канал уже через кілька «стільників». Більш того, мала потужність сигналу, необхідна для роботи стільникового телефону, дозволила с[illegible]льно зменшити його габарити і вагу [illegible] створити справді мобільний апарат з автономним живленням та кишенькових розмірів.

Раз стандарт, два стандарт...

Колись був стандарт NMT, зараз — GSM (Global System for Mobile Communications — «Глобальна система мобільного зв'язку»). У GSM для захисту від несанкціонованого підключення є спеціальний модуль істинності абонен-

ERICSSON
SAMS

та – SIM-картка. Ця картка, у вмонтованій мікросхемі якої міститься спеціальна інформація про конкретного абонента, видається йому при підключенні телефону і може бути використана з будь-якою моделлю мобільного апарата стандарту GSM. Щоб викрадач не міг нею скористатись, сюди вводять спеціальний ідентифікаційний номер (PIN-код), який потрібно набирати при кожному включенні апарата. Втім, ледачий абонент може відключити цю функцію. Якщо три рази підряд неправильно набрати PIN-код, SIM-картка тимчасово заблокується. Використання SIM-картки зручне й тим, що при зміні апарата не потрібно міняти свій мобільний номер, варто просто переставити картку, і всі збережені на ній дані (включаючи й записник) стають доступними в новому апараті.

Алло, як чути?

Маленька телефонна трубка — не просто можливість телефонувати, це ще й записник, будильник, органайзер, набір немислимих ігор, калькулятор, радіоприймач, а зараз ще й MP3-програвач, цифровий фотоапарат і навіть кишеньковий комп'ютер! А дизайн! Вражає розмаїття форм, які здатні задовольнити будь-чиї забаганки. Хочеш телефон-розкладушку? Будь ласка! Два екрани? Без проблем! Змінні панелі, щоб телефон відповідав обстановці чи твоєму настрою? Вам який, для піднесення чи меланхолії? Законодавці безкабельної моди — фірми «Nokia» та «Samsung». Форми, кольори, мелодії!.. Один мій знайомий страшенно пишається тим, що його «Nokia 3310» наспівує «Жили у бабусі два веселих гусі». За можливостями мобілки ділять на молодіжні, бізнес-моделі, іміджеві та гібридні (або смартфони). Але про них якось іншим разом. Бо як прогавимо волейбольний матч на пустирі — Киця нам цього не подарує.

Мобільний вінегрет

1. Уперше думка поєднати телефон з MP3-плеєром осяяла компанію «Ericsson». З'явилась приставка HPM10, яка підключається до телефону. Вмонтованої у плеєр пам'яті на 32 мегабайти вистачає на 30-40 хвилин якісної музики. Компанія «Siemens» пішла ще далі — і вмонтувала MP3-шарманку в телефон.
2. Модель космічної доби — новий апарат DGH-T100 від «Samsung Electronics». Він обладнаний рідкокристалічним дисплеєм з активною матрицею, що обробляє рухомі зображення, використовуючи палітру з 4096 кольорів! Телефон відтворює 16-інструментальні поліфонічні звукові ефекти в мелодіях дзвінків, маючи свої 47 мелодій. Ну просто телевізор у кишені! Аеродинамічний дизайн розрахований на тих, хто слідкує за тенденціями моди.
3. З мобілки можна не тільки дзвонити, а й обмінюватись текстовими повідомленнями завдяки Short Message Service (SMS) — службі розсилки коротких повідомлень. Уперше ця система була

GSM®
GLOBAL SYSTEM FOR MOBILE COMMUNICATIONS

випробувана в 1992 році в Англії для передачі тексту з персонального комп'ютера на мобільний телефон. Кожне повідомлення може містити до 160 символів при використанні знаків латинського алфавіту або до 70 символів іншого алфавіту, наприклад, арабського, кирилиці. Непогана альтернатива дзвінка — коштує одна SMS-ка значно дешевше, а ціна її не міняється в залежності від того, кому вона відправляється: хоч в Африку пиши!
4. До класу гібридних пристроїв належать телефони, устатковані нехарактерними для них функціями (смартфони, GPS-приймач). Поки їх небагато, але кількість їх зростатиме. Не всім потрібні комп'ютер у телефоні чи визначення свого місцерозташування за допомогою приймача, тому смартфони та йому подібні штучки можна віднести до розряду екзотичних дивовиж.

UNG
ELECTRONICS

Вершина Золотого ТРИКУТНИКА

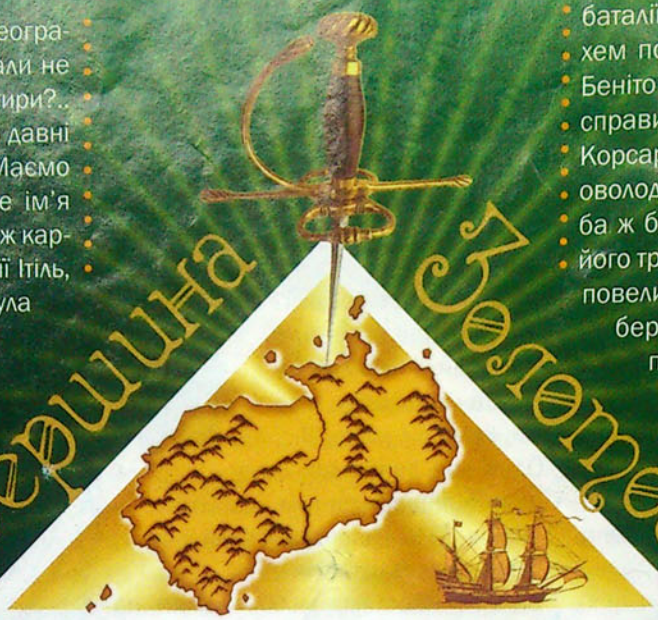

Ти багато знаєш таких географічних пунктів, які б мали не одну назву, а дві, три, чотири?.. Небагато, правда? Дніпро наш давні греки Борисфеном називали. Маємо дві назви. Народне шанобливе ім'я Славутич – третя. З Волгою така ж картина: монголо-татари називали її Ітіль, а для тих же давніх греків вона була знана як Ра. Цікаво, правда? А є ще далеко-далеко від нас такий острів з екзотичною назвою Кокос. Знаходиться він у Тихому океані і територіально належить Коста-Ріці. Як його тільки не називали — і Острів скарбів, і Піратський сейф, і Мекка скарбошукачів... Коли назбираю грошей на пошукову експедицію і на фрегат вітрильний, неодмінно навідаюсь туди. А коли допливу до острова, то придумаю йому ще декілька назв. А чому б і ні! Якщо місцинка цікава, то для неї ніяких назв не шкода! А острів Кокос цікавий хоча б уже тим, що він — найвідоміша пристань піратів, у якій вони ховали награбовані скарби. Розказати? Ну, тоді слухай уважно.

5°33' пн. ш., 87°2' зах. д.

Це є географічні координати острова, на якому, якщо вірити літописам морських розбоїв, першим заховав скарб ніхто інший, як сумнозвісний Генрі Морган. Цей пірат користувався такою повагою в англійських властей, що життя своє скінчив... губернатором острова Ямайка.

А ще вважають, що острів береже у своїх нетрях багатства ще трьох знаменитих піратів: Уїльяма Дампіра, Александра Грехема та Скота Томпсона. Особливо цікавою видається історія скарбу, який пов'язують з іменами двох останніх.

Восени 1820 року війська визволителя Аргентини, Чилі та Перу — генерала Хосе Сан-Мартіна наступали на іспанських колонізаторів із півдня. Столиця Перу була відрізана з півночі від іспанських володінь військами Симона Болівара. Віце-король Перу Хоакін Песуела вирішив переправити державні багатства до Панами. Скарби, награбовані іспанцями за роки володарювання, були потай доставлені до порту Кальяо. Сучасна оцінка перуанської скарбниці коливається між 10 мільйонами песо, за версією іспанців, 30 мільйонами фунтів стерлінгів, за англійською версією, та 30 мільйонами доларів — за американською. У Кальяо стояло п'ять кораблів. До трюму одного з галеонів — «Релампага» — потайки завантажили цінності.

Біля входу до Панамської затоки «золотій» ескадрі перегородив дорогу бриг пірата Грехема на прізвисько Беніто Боніто...

Шпага, обагрена кров'ю

Александр Грехем, як і Дампір, служив колись у королівському флоті. Як командир брига «Девоншир» навіть брав участь у Трафальгарській битві, де військово-морські сили Англії під командуванням адмірала Нельсона вщент розбили французький флот. Грехем відзначився як хоробрий та винахідливий капітан. А після смерті Нельсона слава учасників морської баталії стала потихеньку вгасати. Грехем покинув службу і... став піратом Беніто Боніто, якого за його чорненькі справи прозвали Кривавою Шпагою. Корсари Грехема в абордажній сутичці оволоділи галеоном «Релампага». І треба ж було такому статися, що саме в його трюмі були лімські скарби! Пірати повели судно на острів Кокос. Там на березі бухти Уейфер, у підземній печері, Беніто Боніто сховав бочки та скриню з коштовностями... Невдовзі два англійських бриги заскочили піратів біля берегів Коста-Ріки. Александра Грехема ганебно повішали на реї. Таємницю скарбу він забрав із собою.

Жменька каміння важча від сумління

Друга легенда про лімський скарб розповідає, що він був відправлений з Кальяо на піратському судні Скота Томпсона «Мері Дійір». Іспанці обіцяли корсару велику винагороду, завантажили у трюм його брига «важливі державні документи» і поставили свою охорону. Знайшли кого перехитрити! Томпсон швидко розібрався, чим тут пахне, підморгнув своїм головорізам, і ті швиденько перебили всю охорону. А потім, коли вони зазирнули у трюми...

Одне слово, недовго думаючи, пірати обрубали якірний канат і подалися до острова Кокос. Їм навздогін пустився військовий корабель, але наздогнати корсарів йому вдалося лише в бухті Уейфер, та й то після того, як скарби були надійно переховані.

Недовго думаючи, іспанці перевішали всю корсарську братію, лишивши живими тільки Томпсона та його старшого штурмана. Їх повезли до панамської тюрми, сподіваючись вибити там щирі й повні зізнання. Не вийшло. Штурман помер дорогою, а хитрий Томпсон мовчав мов риба. Він розумів, що тільки так зможе врятувати свою флібустьєрську, просолену всіма морськими вітрами шкуру.

У 1821 році хвиля визвольної боротьби докотилася до Панами. Повстанці, недовго розбираючись, випустили на волю всіх в'язнів, і Томпсон вирішив перебратися до Канади. Там він осів на острові Ньюфаундленд і став копити грошики на експедицію до острова Кокос, навіть спільника знайшов — капітана

на прізвище Каттінг. Та не судилося морському вовкові відвідати місця своєї слави бойової: захворів він, та так важко, що й душу Богу віддав. Тільки й встиг зробити, що віддав секретну карту зі схемою розташування скарбу капітану Кіттінгу.

Кіттінг не став відкладати справу в довгий ящик, і невдовзі споряджена ним експедиція кинула якір біля острова Кокос. Капітан та його новий компаньйон Боуг намагались приховати від команди справжню мету кокосових відвідин. Хитрюги Кіттінг та Боуг пудрили команді мізки, удаючи, що єдине, що їх цікавить на острові, — це полювання на диких тваринок. Та матроси рідко бувають ликом шиті. І коли хитра парочка у черговий раз зійшла на берег, учинили на кораблі обшук. Результатом обшуку став цілий мішечок коштовного каміння. Наміри хитрунів було викрито, і команда резонно зажадала чесного поділу здобичі. Що лишалося робити? Про людське око, Кіттінг та Боуг погодилися взяти всіх у долю, а коли настала темна нічка, вони знялися з корабля та причаїлися в одній з печер на острові. «Ах так!» — сказала команда, і корабель покинув острів.

Добре, що за якийсь час нагодилось якесь випадкове китобійне судно, воно й зняло горе-капітана. Боуга з ним уже не було. Мабуть, недовго вагаючись, порішив його, коли вони почали ділити дорогоцінну здобич.

На борту Кіттінг почав плакатися, що він капітан корабля, на якому спалахнув бунт, і озвірілі матроси висадили його на безлюдному острові. Так він повернувся на Ньюфаундленд. У залишках свого одягу йому вдалося зберегти жменю дорогоцінного каміння.

Перед смертю він передав карту Томпсона якомусь приятелю, після цього про її існування дізнався цілий світ. Будь-хто міг купити її копію, а заразом ще кільканадцять карт з «Атласу скарбів», що були видані в 1952 році у Нью-Йорку окремим виданням. Таємниці ставали загальним надбанням.

От уже півтора століття цей крихітний, укритий непрохідними джунглями клаптик суші (завдовжки 6,5 км, завширшки 3,2 км) вабить до себе численних шукачів пригод. Підраховано, що за весь цей час на ньому побувало понад 500 експедицій, учасники яких вклали в пошуки скарбів мільйонні маєтки. Люди гинули сотнями, та скарбів так і не знайшли...

Небажані наслідки бажаних знахідок

Порівняно недавно, влітку 1962 року, на острів Кокос висадилася група скарбошукачів-французів: спелеолог Робер Верн, журналіст Жан Портелл та письменник Клод Шарльє. Вони широко розрекламували свої плани пошуків піратського золота, сподіваючись, що коли навіть скарбів не буде, то гонорари за надруковану про пригоди книгу, теле- та радіопередачі перевершать витрати. Та доля розпорядилась інакше. Тої миті, коли вони оглядали грот у бухті Чатам, який виходив у море, несподівано заглух мотор, а весла саме лежали на дні човна, придавлені наметом. Море було неспокійне, збоку набігла хвиля і перекинула човна. Верна викинуло на скелі, а двох його друзів поглинула вода. І тільки через два місяці бідолаху-француза зняло з острова судно, що випадково проходило неподалік.

А якби судна не було?

Недарма в одній книзі про скарбошукачів було сказано: «Над скарбами немов тяжіє прокляття, яке вбиває душу і тіло. Воно, звісно, не має нічого спільного з тими прокляттями, що їх нібито промовляли пірати над своїми багатствами: «Нехай той, хто посміє доторкнутися до мого золота, схованого тут, запам'ятає: його зворотний шлях буде не довший, ніж лезо ножа». Прокляття жадоби — ось що висить над цими скарбами. Прокляття, яке вбиває...»

Леннокс Льюїс — чорношкірий Лев

Візитна картка

Зріст ..... 196 см.
Вага ..... 104 кг.
Розмах рук ..... 208 см.
Тренер ..... Емануель Стюарт.
Менеджери ..... Ендрю Оган, Гарі Шоу.
Клуб ..... «Lion Promotion», Лондон.
Досягнення на сьогодні .... 43 поєдинки, 40 перемог (31 нокаутом), 2 поразки, 1 нічия. .....

Титули

Чемпіон Європи 1990-1991 .....
Чемпіон Великобританії 1992 .....
Чемпіон Олімпійських ігор 1988 .....
Чемпіон світу за версією WBC 1992-1994, 1997-1998, 2000-2002 рр. .....
Абсолютний чемпіон світу 1999-2000, 2002 рр. .....
Чемпіон світу за версією WBA 1999, 2002 рр. ....
Чемпіон світу за версією IBO 1999-2002 рр. .....
Чемпіон світу за версією IBF 2000-2002 рр. .....

Колись я думав, що прізвиська тільки у школі дають та у дворі. А виявилось, що й у спорті до них не байдужі, причому самі спортсмени сплять і бачать, як їх називають то Стрибучою Антилопою, то Чорним Деревом, то Могутньою П'ятою. Наче індіанці. А що вже боксери!.. Тут тобі й Атомний Бик, і Восьминіг, і Герцог, і Скеля. Після цього Великий уже мало не прізвище. А є ще Лев — Леннокс Льюїс, постать, яка добре знана в боксі.

В любителях

Народився Леннокс Льюїс у Лондоні 2 вересня 1965 року. Змалку він непогано проявив себе в багатьох видах спорту — баскетболі, футболі (нашому та американському), ну і в боксі. З 12 років Леннокс регулярно тренується на рингу. Невдовзі його сім'я перебирається до Канади. Проходить п'ять років, і Леннокс Льюїс — чемпіон світу серед юніорів. У 17 років! А у 18 він уже представляв Канаду на Олімпійських іграх 1984 року в Лос-Анджелесі. Був молодший від багатьох суперників, та дійшов до чвертьфіналу, де поступився майбутньому чемпіону цієї олімпіади Тайреллу Біггсу зі США.

Досягнення юного Леннокса було найвищим для Канади, і він автоматично став національним героєм. Йому пропонують 750 тисяч доларів за згоду перейти у профі, та Льюїс відмовляється. Надто вже спокуслива була перспектива виграти олімпійське золото. І ось через чотири роки на Олімпіаді-88 у Сеулі він його виграє.

Перші перемоги професіонала

Повернувшись до Англії в 1989 році, Льюїс підписує свій перший професійний контракт і продовжує перемагати. У своєму першому поєдинку на професійному рингу 27 червня того ж року він перемагає у другому раунді Алла Малькома. І пішло-поїхало...

Свій перший професійний титул чемпіона Європи Леннокс Льюїс здобув 31 жовтня 1990 року, нокаутувавши в шостому раунді Жана Чанета.

30 квітня 1992 Льюїс завойовує титул чемпіона Великобританії, а незабаром перемагає й на турнірі Співдружності Націй. На нього починають дивитися з повагою.

Почесний тягар чемпіонства

І ось 21 жовтня 1992 року в лондонському залі «Earl's Court» аншлаг. Всі очікують поєдинку між Льюїсом та Донованом Раддеком. Бритва, як називали Раддека, був найнебезпечнішим ваковаговиком після Майка Тайсона, але... Вже у другому раунді ті, що ставили на Раддека, хапалися за серце і пили валідол після того, як Льюїс гарматним ударом відправив Донована в нокаут. «Теж мені Бритва!» — думав молодий англієць, припасовуючи на своїй м'язистій талії чемпіонський пояс.

Стати чемпіоном важко, ще важче ним лишитись. Однак, побивши Тоні Таккера, Френка Бруно, Філа Джексона, Льюїс дав зрозуміти, що просто так він пояс не віддасть. Мовляв, для цього потрібні ва-

гоміші аргументи, ніж жалюгідні потуги претендентів на чемпіонський титул.

Та не все коту масниці, і от 24 вересня 1994 року весь світ став свідком того, як Олівер Маккола (він же Атомний Бик) ще у другому раунді послав Льюїса у глибокий нокаут, і поки той приходив до тями, став новим чемпіоном.

Льюїс міняє тренера. Тепер з ним працює Емануель Стюарт, який свого часу вивів у люди (в чемпіони тобто) Томмі Харнса, Хуліо Сезара Чавеса, Евандера Холліфілда та того ж Макколу.

Два наступних роки Леннокс готується до завоювання нового чемпіонського титулу. І от настає 7 жовтня 1995 року. Бій із Томом Моррісоном. Послав того в нокаут у шостому раунді, Леннокс стає чемпіоном світу за версією IBC. Не бозна яке досягнення, та краще, ніж нічого. І тренеру приємно.

Абсолютний чемпіон

Якому боксеру не хочеться стати абсолютним чемпіоном? От і Льюїс захотів і став відчайдушно тренуватись. А 7 лютого 1997 року доля зводить його в одному рингу з тим же таки Макколою. Після справжньої чоловічої розмови у п'ятому раунді судді фіксують нокаут Олівера Макколи. Англійцю трохи пощастило — у суперника стався нервовий зрив, і той «розклеївся». А кажуть, нерви тільки в шахах потрібні!

Ось коли настали по-справжньому веселі часи! Льюїсу, володарю двох поясів, доводиться відбиватися від претендентів на два фронти. І це йому вдається! Побиваючи всіх наліво й направо, Леннокс відкриває собі пряму дорогу ще до двох поясів — за версіями WBA та IBF, якими тоді саме володів Евандер Холліфілд, який навряд чи горів бажанням розстатися бодай з одним із них.

А 13 березня 1999 року вони зійшлися в очній зустрічі. Леннокс волів будь-що стати власником цих поясів, Холліфілд же мав пояснити йому, що він для цього ще надто молодий. Бій скінчився нічиєю!

Після цього Холліфілд ще 8 місяців тішився 12-кілограмовою іграшкою (поясом тобто). Повторний бій був майже рівним. Майже. Після 12 раундів рефері підняв руку Леннокса Льюїса — очок у нього виявилося більше. Збулась найзаповітніша мрія — він став абсолютним чемпіоном світу!

На вершині

Здавалось, бери і почивай на лаврах, аж тут починаються позарингові інтриги. Спочатку керівництво IBF не віддає чемпіонського пояса за несплату внесків. Добре, владнали. Потім відомий скандаліст Дон Кінг домагається того, що у квітні 2000 року в Льюїса відбирають пояс версії WBA. Мотивовано це було тим, що Леннокс відмовився від поєдинку з Джоном Руїзом, підопічним Кінга. Відмова Льюїса тоді була більш ніж об'єктивною.

За іншими версіями Льюїс відбивався пристойно. Спочатку після чотирьох нокдаунів у другому раунді розпластався на рингу Майкл Грант. Потім Леннокс знову у другому раунді переміг південноафриканця Френсіса Боту. Замикав сумну вервицю побитих Ленноксом Льюїсом боксерів Девід Туа з Нової Зеландії.

Непереможеним лишався Майк Тайсон. У грудні 2000 року Леннокс заявив: «Ану давайте мені цього Тайсона. Наб'ю йому пику — і, мабуть, піду з боксу». Почалося справжнє маски-шоу. То менеджери Тайсона уникали зустрічі, то Тайсон на прес-конференціях бешкетував, кричав та поривався начистити зухвалому англійцю те, що в Англії називають «face». Ледве стримували.

А 22 квітня 2001 року Льюїс зазнав ганебної поразки від Хасіма Рахмана. Сам двобій мав стати прохідним, мало хто сумнівався в перемозі Леннокса. Аж тут фаворит у другому раунді ефектно пропустив потужний удар у корпус і благополучно відбув у нокаут. Та Льюїс не був би Льюїсом, якби спустив це на гальмах. За півроку в ПАР він так потлумився над Рахманом, що того просто з рингу повезли до лікарні — на обстеження. Тим часом тривали стилізовані під шоу переговори з Тайсоном. Крізь чвари, суперечки та взаємні образи прийшли-таки до рішення: поєдинок відбудеться 8 червня в американському місті Мемфіс. Мабуть, Тайсон витратив багато сил на словесні перепалки: у 8-му раунді як рухнув на ринг, так і не ставав, поки рефері не сказав «Аут!». Скінчилась ера непереможного Майка. Сходило нове сонце Леннокса Льюїса!

А не так давно він просто з рук принца Чарльза в Бекінгемському палаці отримав орден Британської імперії «За Бога й імперію», заснований Георгом V ще в 1917 році. «За все добре!» — сказав йому сер Чарльз, потискуючи міцну боксерську лапищу.

ПРОФЕСІЙНИЙ БОКС

Що буде, якщо учинити бійку (нехай навіть тренувальну) просто на вулиці? Нічого доброго, це точно! В міліцію заберуть — раз. У школу повідомлять — два. На лінійці ославлять на всю школу — три. З батьками неприємності різні почнуться — чотири...

А якщо розтовкти комусь носа на рингу, то ніхто нікому писати не буде і ніхто нікого до школи не викликатиме. Навпаки, скажуть тобі «Молодець! Так тримати!» — і, може, дадуть медаль. А до неї — премію грошову у валізі. Бо ж ні для кого не секрет, що професійний бокс — один з найприбутковіших видів спорту у світі. А де серйозні гроші, там і спортсмени хороші.

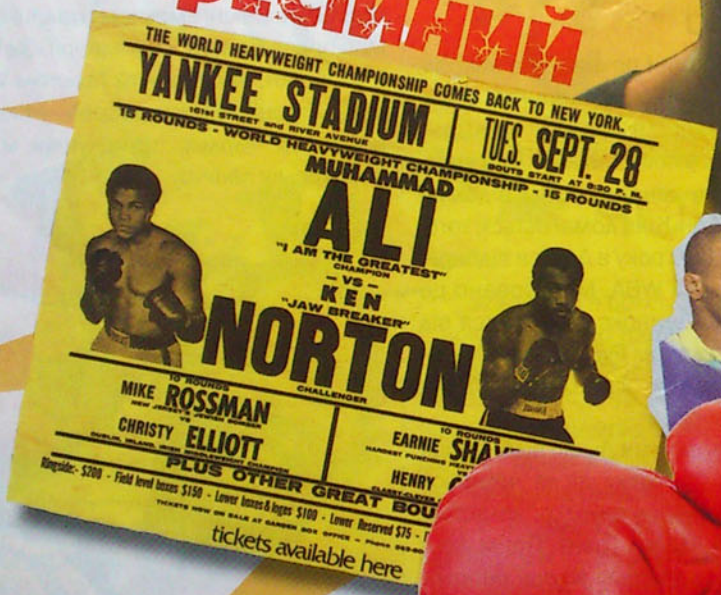

Від любителя до профі

Звідки беруться професійні боксери? З любителів. Спочатку вони стають олімпійськими чемпіонами, як наш Володимир Кличко, а вже тоді виходять на професійний ринг. Само собою зрозуміло, що не кожному дано пробитися до вершин боксерської слави. Дехто прощається з професійним рингом після кількох нокдаунів чи нокаутів, а хтось і після сорока років почувається так, ніби йому тільки вчора вісімнадцять бамкнуло.

У деяких країнах професійний бокс заборонено. Наприклад, на Кубі. Від нікуди діватись, вони мало не до старості беруть участь в олімпіадах. Тепер зрозуміло, чому саме кубинські спортсмени — основні претенденти на золото упродовж останніх олімпіад?

Найважливіша постать у кар'єрі професійного боксера — його менеджер. Він укладає контракти, слідкує за тренуваннями, підготовкою спортсменів до змагань. Одне слово, створює всі умови — тільки кулаками розмахуй.

Ще в часи кулачних боїв кращі бійці мали своїх покровителів, які захищали їхні фінансові інтереси. Хороший менеджер акуратно веде свого спортсмена до вершини слави, отримуючи як винагороду частину прибутку боксера.

А бувають ще промоутери — люди, які організовують бої, запрошують боксерів на ринг. Саме вони проводять матчі і частогусто промотують (або виграють) цілі маєтки. Саме промоутер перетворив бокс із спорту на великий бізнес. Зробив це чоловік на ім'я Джордж Рікард.

Якось після організованого ним у далекому 1906 році в містечку Нью-Голфілд бою за титул чемпіона світу в легкій вазі між Джо Гансом та Оскаром Нельсоном він раптом зрозумів, які гроші можна заробляти на поєдинках. Зрозумів — і негайно взявся до справи.

Вміло граючи на глядацьких емоціях, створивши непогану рекламу, він серйозно збільшив дохід від продажу квитків. Йому ж належить ідея радіотрансляції боксерських поєдинків. З 1919 по 1926 роки Джордж Рікард організував для Джека Демпсі п'ять боїв за чемпіонський титул, вкладаючи по мільйону доларів у кожен. Прибутки, кажуть, були просто казкові!

WBA та К°

У США в 1920 році було створено дві перші боксерські організації. Одна державна — Нью-Йоркська Спортивна Комісія, а друга недержавна — Національна Боксерська Асоціація (NBA). Через що частенько одним і тим же боксерам двічі присвоювали одні й ті ж титули.

На сьогодні таких організацій п'ять. На початку 1960-х років NBA стала WBA — Всесвітньою Боксерською Асоціацією. В 1963 році було створено Всесвітню Боксерську Спілку (WBC). Ще через двадцять років виникла Міжнародна Боксерська Федерація (IBF). З 1988 року діє Всесвітня Боксерська Організація (WBO). І останньою в 1991 році виникла Міжнародна Боксерська Організація (IBO), яка у свій рейтинг ввела незалежний комп'ютерний рейтинг.

Основні правила

Оскільки у професійному боксі відсутня єдина контролююча організація, то й єдиних правил боксерських поєдинків немає. Власні правила існують у США, в інших країнах.

Загалом у боксі сімнадцять вагових категорій, а у Всесвітньої Боксерської Ра-

ди (WBC) їх сім (основні): 47,6 кг; 49,9 кг; 52,6 кг; 55,3 кг; 69,9 кг; 74,8; 88,5 кг. Останню категорію часто називають крейсерською. Це та категорія, де різниця між вагою суперників може бути досить відчутною, верхніх обмежень тут уже немає, хоч би й важив ти всі 200 кілограмів, а твій суперник — «тільки» 120, нікуди ви один від одного вже не подінетесь!

В усіх інших категоріях спортсменам, вага яких дещо перевищує норму, надається деякий час для приведення ваги до меж своєї категорії. Схуд — ласкаво просимо, а ні — бийся із здоровенями з наступної категорії!

Боксерів важать до і після поєдинків. Траплялося, що через якісь кілька грамів зайвої ваги забирали у спортсменів чемпіонські пояси.

Ринги можуть мати сторону від 5,49 до 6,71 метра. З усіх його сторін натягнуто по три канати. Боксери виступають без майок у рукавицях вагою від 8 унцій (226,8 г) до 10 (283,3 г).

Бої складаються від чотирьох до дванадцяти раундів. Тривалість кожного раунду — 3 хвилини. В Англії деякі поєдинки мають 2-хвилинні раунди.

Поєдинок судить основний рефері (під час поєдинку знаходиться на рингу), а також три судді поза рингом. Вони виставляють очки кожному спортсмену, визначаючи переможця у кожному з раундів.

Для перемоги в бою боксеру потрібно, щоб щонайменше двоє суддів віддали йому перевагу. Це називається виграшем за очками, у списках боїв він позначається літерою «W». У разі поразки напроти прізвища спортсмена акуратно виводять «L». Бувають і нічиї, тоді судді пишуть «NC» (no contest). Нічию дають і тоді, коли обох боксерів дискваліфікують за порушення правил.

Дискваліфікувати можуть і одного з боксерів за удар головою, надкушування вуха чи удар нижче пояса. У графі переможця тоді вписують «WDSQ», а порушника — «LDSQ».

Зустріч закінчується нокаутом, якщо один з боксерів після рахунку 10 не в змозі продовжити бій, або через очевидну перевагу одного з суперників. Тоді перемогу позначають «KO», а поразку — «LKO».

Трапляються й технічні нокаути (перемога — TKO, поразка — LTKO). Це коли тренер, побоюючись за стан свого підопічного, викидає на ринг рушник, або ж коли рефері призупинив поєдинок через травму боксера. Рішення про зупинку двобою через травму може прийняти й лікар, який входить до суддівської колегії.

Техніка та стиль боксерів

У боксі неабияку увагу приділяють техніці боксера. Запорука ефективної атаки — здатність спортсмена наносити сильні і точні удари руками в голову чи тулуб, пробиваючи оборону суперника. Захисна тактика включає в себе вміння витримати один чи серію ударів суперника, вміння рухатися по рингу, уникаючи ударів, та активну роботу корпусом, яка не дозволяє супернику завдати точного удару в голову чи тулуб. Ноги теж не останню роль грають.

У боксі є дві основні стійки: право- та лівостороння. У першому випадку вперед виносяться ліва рука та ліва нога, у другому — праві. Є боксери, які міняють стійки в одному поєдинку. У кожній з цих позицій атакуюча рука виставлена вперед, а друга знаходиться біля підборіддя і захищає його. Підборіддя опущене на груди, плечі сутулі.

У боксі є чотири основних види ударів:

- джеб (jab) — раптовий удар. Короткий удар, який наноситься атакуючою рукою від плеча. Може виконуватись і іншою рукою;
- хук (hook — гак) — короткий боковий удар рукою, зігнутою в лікті, і зап'ястям, закрученим до середини;
- оперкот (uppercut) — удар знизу;
- крос (cross — хрест) — удари руками, нанесені поперек тіла суперника на рівні плечей;

Всі інші удари — різновиди чотирьох основних видів.

Стиль у професійному боксі диктували чемпіони. Коли ще лупцювалися без рукавиць, акцент робили тільки на потужності удару, на роботу ніг ніхто не зважав. Із появою боксерських рукавиць та можливості перемогти за очками зросло значення техніки.

Чемпіон у важкій ваговій категорії Джек Демпсі користувався популярністю за агресивну манеру бою і прагнення нокаутувати суперника. Він вів бій з низької стійки, коливався, мов маятник, не заважаючи супернику провести атаку. Чемпіона Джо Луїса називали «переслідувачем». Він терпеливо слідував за суперником, поки не знаходив можливості відправити його у нокаут.

До Мухаммеда Алі вважалося, що важковаговики не можуть швидко пересуватися по рингу. Але Алі, «пританцьовуючи» довкола суперника, мов метелик, хоч і не мав сильного удару, часто вигравав нокаутом за рахунок серії частих ударів. Майк Тайсон вніс у бокс «інстинкт убивці», раптово накидаючись на суперника. Не витримував його натиску, піддався — і за мить ти в нокауті. Ленокс Льюїс та брати Кличко також внесли у техніку боксу свій стиль. Використовуючи свої фізичні дані (зріст та розмах рук), вони тримають суперників на дистанції і, завдаючи ударів лівою, правою, потім знову лівою, спокійно відправляють їх у нокаут.

Вибір стилю строго індивідуальний для кожного боксера. Але незмінними лишаються швидке переміщення спортсмена на рингу та комбінації ударів. Хто цим краще володітиме, той і буде чемпіоном. А любителів професійного боксу очікують цікаві та захоплюючі чемпіонські поєдинки. Будемо сподіватися, за участю наших братів Кличко!

якого кольору заздрість?

А справді, якого? Мало хто ставив собі таке запитання, правда? Ну знаємо, що є заздрість «чорна» і «біла», як магія. Якщо ти людина спостережлива, то, може, помічав колись, як змінюється колір обличчя у заздрісника. Воно набуває свинцевого відтінку, потім переходить у суміш жовтого з чорним. Такий колорит, такі поєднання!.. Дивно, чому її не малювали ані Рембрандт, ані Тиціан? Мабуть, заздрісники не люблять позувати. Мовляв, художнику слава та світове визнання, а мені-то що з того?

Латинською мовою «заздрість» звучить як «livor», дослівно — «синь». (Протестую — мій улюблений колір синій!) А в одній дитячій казочці злий чарівник пожовк від заздрощів і помер. У нас нерідко можна почути: «Аж багровий від заздрощів!» У Китаї ж заздрість називають хворобою «червоних очей». Отож виходить, що для позначення кольору заздрості, а точніше, кольору обличчя того, хто заздрить, використовується чи не весь кольоровий спектр. Об'єднує всю цю «веселку» неприродність кольорів, які зовсім не пасують здоровій, «нормальній» людині.

Заздрість, як і будь-яке інше негативне почуття, гальмує процеси вдосконалення людини, зменшує здатність тіла рухатись та розвиватись і взагалі призводить до нервових і душевних розладів. Багато відомих філософів вважають заздрість різновидом ненависті, яка просто руйнує людину зсередини. Заздрісник ніколи не може мати гарного настрою, задоволеного вигляду і радісних бісиків в очах.

«Людина, повністю віддана своїй творчості, немає ні потреби, ні часу заздрити іншим», — так стверджував П'єр Буаст, французький лексикограф і моралїст першої половини XIX ст. Я з ним цілком згідний, бо й сам переконаний, що «жаба» забирає силу-силенну нашого часу та душевних сил. Важко зосередитись над чимось своїм, бо голова зайнята чорними думами про чужий добробут, чиїсь досягнення, не твої успіхи. Побачивши одного разу заздрісного чоловіка, у якого був насуплений вираз обличчя, філософ Біон звернувся до нього з такими словами: « Не знаю, чи то в тебе сталась неприємність, чи в когось іншого — радість».

Скажи, а що ти відчуваєш, коли твій друг розповідає про цікаву екзотичну мандрівку на літніх канікулах або показує новеньку, подаровану на день народження мобілку? Так, звичайно, навіть якщо воно і доброзичливе, але десь у найглибших закамарках твоєї душі почуття заздрості все ж таки виникає. Я впевнений, що це почуття знайоме кожному з нас. Немає на світі людини, яка б не заздрила комусь хоча б раз у житті. Але не кожен має відвагу в цьому признатися. І не дивно. Більшість людей, які пишуть і говорять про заздрість, вважають її абсолютно негативним почуттям, просто хворобою, що потребує серйозного лікування. Насправді ж людству відомий і «позитивний» компонент заздрості. Який? Надзвичайно зрозуміло висловився щодо цього почуття французький драматург і поет XVIII століття Антуан де Ламотт: «Заздрість — це підсвідоме вшанування, яке проявляє хтось жалюгідний до когось кращого». Ось так-от! Ми можемо заздрити батькам чи вчителям, вважаючи їх досвідченими, розумнішими, більш везучішими... А це вже є не що інше, як прояв нашого визнання і поваги до тих, кому ми заздримо.

Уже вловлюю твоє спантеличене запитаннячко: «Що ж тоді, заздрість — це добре чи зле?» Мабуть, тобі краще було б запитати про це в самого Декарта (був колись такий філософ з математичними задатками), але... Саме він розділив заздрість на «справедливу» і «несправедливу», посперечавшись із великим Арістотелем, який свого часу однозначно стверджував, що заздрість — це важка недуга суспільства, а все інше, що також можна було б назвати заздрістю, краще називати іншими «іменами», наприклад, зловтіха, злопам'ятність, ревнивий контроль за ситуацією, що відбувається довкола. Отож, як би там не називали чи не пояснювали заздрість, висновок напрошується один — це сильне емоційно-виснажливе почуття, що здатне вибити людину з колії, відібрати спокій та сон.

Як народжується заздрість?

Дуже просто, варто лише порівняти себе і свого, так би мовити, «суперника». Доведено, що кожен може заздрити тільки собі подібному, однаковому у відношенні матеріального та соціального становища. Наприклад, людина не може заздрити висоті дерева чи хоробрості лева. Можуть заздрити лише ті, які вважають себе гідними мати те саме і таке саме, як має той, кому вони заздрять. Молодші брати можуть заздрити старшому через надмірну батьківську любов до того, однокласники можуть заздрити один одному в кращій зовнішності когось і прихильності вчителів, можуть заздрити друзі більшій популярності серед дівчат такого ж, як вони... «Чому в нього батьки такі заможні і дозволяють усе, що завгодно, а мої лише нарікають і ледве зводять кінці з кінцями?» — ось тобі явний приклад заздрощів собі подібному. Англійський письменник XVIII століття Мандевіль ось що пише з цього приводу: «Жебрак не позаздрить багатству вельможі, що роз'їжджає в кареті, тому що відстань між ними надто велика. А от власник брички може позбутися сну, побачивши у свого сусіда карету, запряжену четвіркою добрих коней». Відтоді сплило чимало часу, брички з каретами давно вже відійшли в минуле, поступившись «Запорожцям» та «Мерседесам», однак сучасні чотириколісні засоби пересування породжують сьогодні такі ж самі емоції, що й кінні запряги — три століття тому. Що не кажи, а техніка прогресує значно швидше, аніж людська натура.

Найбільш заздрісними вважаються люди, у яких... завищене почуття самооцінки. Вони ставлять себе вище за інших і отримують моральну насолоду від невдач і падінь своїх знайомих чи навіть друзів.

У багатьох людей досить часто виникає тимчасова заздрість, яка триває доти, поки вони не досягнуть своєї мети або не знайдуть спосіб принизити свого потенційного «суперника». У такому випадку заздрість можна вважати позитивним додатковим стимулом для швидшого досягнення своєї мети і самозадоволення. Але може статися так, що у заздрісника недостатньо засобів для досягнення мети, наприклад, бракує грошей, аби купити собі кращий плеєр, ніж у друга. Тоді тимчасова заздрість може перетворитися на затяжну недугу.

Причин для виникнення заздрості дуже багато. Вони пов'язані з різними факторами розвитку кожної особистості зокрема. Скажімо, недостатній рівень виховання, відсутня відповідна освіта чи професійна кваліфікація, а буває причиною заздрості найзвичайнісінька... лінь. Ще в давнину говорили, що ліниві — нещасливі, вони всім заздрять, а «хто рано встає, тому Бог подає». Звичайно, просто так в житті нічого нікому не дається, але замість того, щоб сидіти і заздрити іншим, треба працювати. Ще й так старатися, щоб і тобі позаздрили.

От я вже плавно й непомітно для себе перейшов до одного серйозного питання:

«Як боротися із заздрістю і виходити з тих ситуацій, де вона зароджується?»

Оскільки виникає вона на основі порівняння себе з іншими людьми і відчуття нерівності з ними, найбільш «очевидним» для самого заздрісника способом виходу з даної ситуації є досягнення видимої чи невидимої рівності, тобто звичайна «зрівнялівка». А вона, як виявилось, буває активною і пасивною. Коли у людини немає змоги щось змінити реально, тоді варто змінити свою суб'єктивну оцінку конкретної ситуації, і таким чином досягти уявної, самонавіяної рівності, що й буде називатися пасивною формою боротьби із заздрістю. Відповідно, якщо ситуацію можна змінити так, що в заздрісника з'являється те, чого він прагнув і через що заздрив іншому, це буде вже активною формою боротьби з почуттям заздрості. Два методи боротьби такі різні, проте який однаковий результат!

Чоловік не може купити купе «Мерседес» із позолоченими бамперами і каже собі так: «Не люблю я тих мерсів, їх і так на кожному розі, як псів безпритульних. Куплю-но я собі горбатого «Запорожця» — і машина рідкісна, і не вкраде ніхто, і завести ніхто, крім мене, не зможе...» І непомітно для нього самого в нього з'являється гордість за те, що він — власник такого раритету на колесах, а заразом і неперевершений приборкувач його двигуна.

Щоправда, не берусь казати на скільки вистачить його патріотично забарвленої гордості. Може, на рік, а може вже через тиждень йому набридне сидіти в салоні, зігнувшись у три погибелі. А якщо ще й жінка сварлива трапиться... Тож висновки нехай кожен зробить самостійно.

Найкраще, звичайно, знайти своє місце в житті, розкрити свою особистість і працювати над її максимальним вдосконаленням. Як казав австрійський психотерапевт Віктор Франкл, саме це і є найбільш доступний кожному з нас метод боротьби із почуттям заздрості та викорінення її зі своєї душі.

МУЗ news

Енріке Іглесіас затьмарив Ріккі Мартіна і тепер запросто може бути визнаний як «Латино №1». У 2002 році де його тільки не було!.. І на вершинах чартів (із синглом «Hero» та альбомом «Escape»), і на гастролях, і в знаменитому «Royal Albert Hall», що в Лондоні, і на MTV VMA аж у двох номінаціях: «Краще відео» (за кліп «Hero») та «Приз глядацьких симпатій». І коли він устигає?

«Limp Bizkit» почали запис нового альбому без гітариста. Його функції виконує Фред Дарст, який колись пробував бренькати на шестиструнці, а зараз удосконалює свою майстерність. «Limp Bizkit» уже найняли продюсера для свого диска, хоча ім'я його поки що тримають у таємниці. Мало чого!

Група «БИ-2» планує випустити останній сингл зі свого альбому «Мяу, кисс ми». Диск має назву «Зажигать», і до нього, крім цієї речі, ввійдуть кілька її версій, не ремікси, а саме варіанти «Зажигать» (наприклад, акустична версія). Як бонус-трек до синглу потраплять дві абсолютно нові пісні, назви яких поки що не оголошують. Крім цього, в планах музикантів — запис пісні «Вечная любовь» для альбому пам'яті клавішника «Агаты Кристи» Олександра Козлова.

Роббі Уїльямс у листопаді випускає п'ятий студійний диск. Останнім його сольником, нагадаю, став альбом «Swing When You're Winning». «Дивно, — знизує плечима вся звукозаписуюча братія, — ніхто не бачив, щоб він виходив з якої-небудь студії. Як же він зумів підготувати новий запис?»

turbomoda

Жиг в моді

Як виглядає музика для тінейджерів? По-перше, вона жвава, така, що ноги самі йдуть у танець. По-друге, текст простий, але не зовсім дурний. По-третє, вона трішечки краща, ніж те, що було перед нею. Як музика «Турбомоди».

На перші серйозні записи група спромоглась у вересні 1999 року на студії «Танцюючі чоловічки» з подачі групи «Руки вверх». І дотепер на слуху. Три роки з гаком при нинішній плинності музичних кадрів — вагома заявка. Настільки вагома, що варто розповісти, хто і як диктує моду в «Турбомоді».

Перш за все, Дмитро Кохановський — голова проекту. Все на ньому — і музика, і слова, і аранжування, і навіть клавішні. Діма — професійний музикант, він уже десять років крокує з музикою по житті, відколи скінчив музичну школу по класу акордеона. Попри скромне місце на сцені (хто зверне увагу на клавішника), хлопець безперечний лідер групи.

Діма народився під знаком Козерога в рік Пацюка, основна його риса — завжди домагається бажаного і доводить до кінця почате. Любить порядок. З ним ніде не нудно, він такий оптиміст!

Слабка половина в «Турбомоді» представлена бек-вокалісткою Анною Пальцевою. Ось хто заряджає всіх енергією, життєрадісністю!.. За гороскопом вона Водолій-Собака. А що вже радісне створіння!..

Анюта пройшла гарний музичний вишкіл, а з якого віку співає, й сама не знає. «Може, ще раніше почала співати, ніж говорити,— каже вона. — Для мене це було так природно... Спочатку, щоб порятуватись від моїх співів, мама зачиняла мене в окремій кімнаті. А потім просто відвела в музичну школу». Було їй тоді чотири роки. Маленька співачка, аби похвалитися вдома, вмовила вчительку написати довідку, що вона добре співає. Та й написала: «Довідка. Видана Анні Пальцевій про те, що вона дійсно добре співає».

З Дімою Аня знайома давно, ще коли їй було 13 років і вона співала в якійсь дівочій групі. Та спільні плани почалися пізніше, після випадкової зустрічі. Тоді й зародилась «Турбомода».

«Ми хочемо, щоб під нашу музику на танцювальних майданчиках виникала своєрідна «турбулентна зона» — вир рухів, що проносяться по залу, який закручує всіх у божевільний вихор і примушує танцювати, — каже Дмитро. — А слово «мода» означає, що ми пишемо модну музику».

Щасливий випадок допоміг Дімі [illegible] хановському зустрітися з учасника[illegible] дуже популярної російської групи «Р[illegible] вверх!». На одному з концертів він передав їм касету зі своєю музикою, і коли Сергій Жуков та Олексій Потєхін відкрили свою студію, хтось із них згадав про цю касету.

Візиткою групи стала пісня «Тільки ти». Вона відповідала останнім віянням танцювальної музики. «Тільки ти» увійшла до багатьох збірників танцювальної музики: «Гаряча 20 осінь 1999», «Російська гірка 12», «Парк зірок», «Російський Хіт 12» і ін. Та й зараз ця пісенька не покидає «гарячої двадцятки» «Російського Радіо».

Подейкують, що «Турбомода» без допомоги Сергія Жукова і Олексія Потєхіна (читай «Руки вверх!») не записала б нові пісні для свого дебютного альбому. Ось що значить опинитися у потрібному місці в потрібний час.

Lenny Kravitz — не комерційно, зате професійно

Цікава штука власні назви. Що буде, якщо перекрутити на український манір Майкла Джексона? Михайло Яковенко. Почуєш і не здригнешся — мало тих Яковенків по світі шастає? А Михайло з них, мабуть, кожен двадцятий! А Джордж Майкл був би в нас Георгієм Михайленком, або Жориком Михайлюком. Дивина та й годі! А як би звався ну, скажімо, Ленні Кравіц? І страшно сказати — Леонід Кравчук. Мабуть, Ленні дуже здивувався б, коли б дізнався, що десь за океаном у нього є тезко екс-президент. Та він ніколи про це не дізнається. Живе далеко, політикою, мабуть, не цікавиться.

Народився Ленні Кравіц у сім'ї продюсера телеканалу NBC Сая Кравіца та актриси Роксі Рокер 26 травня 1964 року в Нью-Йорку. Свої таланти проявив ще в дитинстві. Його коником були ударні, а поки установки ще не мав, чудово обходився каструлями.

У 1974 році мама Ленні почала зніматись в одному серіалі, і сімейка перебралася до Лос-Анджелеса. Переїзд пішов Ленні на користь — йому випала нагода поспівати у престижному Каліфорнійському хорі хлопчиків. Про барабани та інші інструменти Ленні також не забував. А ще слухав Джиммі Хендрікса, Боба Марлі, «Led Zeppelin».

У 1978 році його запросили в музичну програму «Beverly Hills High School». Тоді ж Ленні відкрив для себе Принца і остаточно зрозумів, що музика — його покликання. Закинув школу, обізвав себе Ромео Блю, накупив яскравого одягу і вирішив, що це буде його стиль. У 1982 році Ленні закінчує школу. З батьком на той час у нього був мир, і він погодився проспонсорувати спроби свого чада — укласти угоду з якоюсь звукозаписуючою компанією. Однак звукозаписувачі не спішили йти Ленні назустріч. «Розумієте, — казали йому всюди, — ваша музика не досить чорна». А тут ще в 1985 році батьки розлучилися. Хлопець лишився з матір'ю.

У 1987 році Ленні познайомився із звукооператором Генрі Хіршем, який допоміг йому записати дебютний альбом «Let Love Rule». Наступного року Ленні приніс частину своїх пісень на студію «Virgin Records», вони сподобались продюсерам. Порішили на тому, що фірма укладає угоду із співаком, але він вертається до нормального сценічного імені. Перший альбом вийшов 1989 року і відразу ж потрапив під критичну зливу. Та дивина — слухачам сподобалось. Другий альбом «Mama Said» (1991) став платиновим. Та ще гучніший успіх приніс йому проект «Are You Gonna Go My Way» (1993). Однойменна пісня отримала нагороду «MTV Video Award» та дві номінації на «Греммі». Влітку 1995 року вийшов четвертий альбом — «Circus», а 2 грудня того ж року померла Роксі Рокер. Аби прийти до тями після втрати, Ленні знадобилося 3 роки. І от у 1999 році побачив світ п'ятий альбом співака, який так і називався — «5».

Пісня «Fly Away» із цього альбому отримала таку бажану нагороду «Греммі» в номінації «рок-співак». А ще через рік Ленні отримав «Греммі» в тій же самій категорії за пісню «American Woman». У листопаді 1987 року Ленні одружився з актрисою Ліз Бонет, з якою був знайомий уже два роки. А 1 грудня 1988 року в них народилася дочка з екзотичним ім'ям Зу.

Творчо-богемне життя Ленні Кравіца спричинило цілу низку пліток про сторонні залицяння. Коли при зйомці кліпу Мадонни «Justify my Love» з'ясувалося, що це не просто плітки, місіс Бонет сказала «Ах, так!» і навідріз відмовилася ділити з Ленні один дах на двох. У 1993 році щасливе подружжя розлучилось. Нудьгував Ленні недовго. Якби видати окремою книжкою історію його амурних походеньок, серед інших глав там були б і глави «Ванесса Параді», «Наталі Імбруліа», «Кейт Хадсон», «Кайлі Міног». Моторний парубок!

А з Лізою Ленні все ж таки помирився. Кажуть, вони досі бачаться і навіть дружать.

ЧИ СКАНДАЛЬНА ТИ ЛЮДИНА?

Любиш бойовики?

Вчишся добре?

Сімейні фото — зайві сентименти?

Ні

Так

Людина людині — вовк?

У тебе є своя кімната?

Жабу на день народження дарували?

«Мандри Гуллівера» Свіфт написав?

Любиш командні ігри?

До директора часто викликають?

Новини по радіо слухаєш?

Тобі рідко телефонують?

Ти на дискотеках частий гість?

Любиш поспати подовше?

Тобі подобаються пітбулі?

Ти домосід?

Хотілося б жити на острові?

У тебе багато друзів?

Машини на стоянках миєш?

Є улюблений співак або група?

Тебе часто кривдять?

За партою сидиш сам (сама)?

З продавцями сваришся?

Твій настрій — як погода?

Любиш спортивне взуття?

Ти ненавидиш торти?

А на батьків часом сердишся?

Любиш підтримувати розмову?

Плачеш часто?

Якби у твоєму свідоцтві про народження у графі «ім'я» стояло «Динаміт», це б нікого не здивувало. Досить найменшої іскорки — і все навколо тебе летить сторчака!

Не така ти вже скандальна особа, як стараєшся завжди змалювати собі та оточуючим. І не кажи, що тобі справді подобається зчиняти бурю у склянці води — тому що це не так!

«Хоч до рани прикладай!» — то сказано, мабуть, саме про таких, як ти. І вислухаєш уважно, і зрозумієш усіх, і компанію у всіх випадках підтримаєш. І відсіч кожному даси в разі чого.

Тобі кажуть «Чорне», і ти ствердно киваєш головою. А скажуть «Біле» — те ж саме робитимеш? Головне, це мир та спокій? Може, воно й так, але ж не такою ціною!

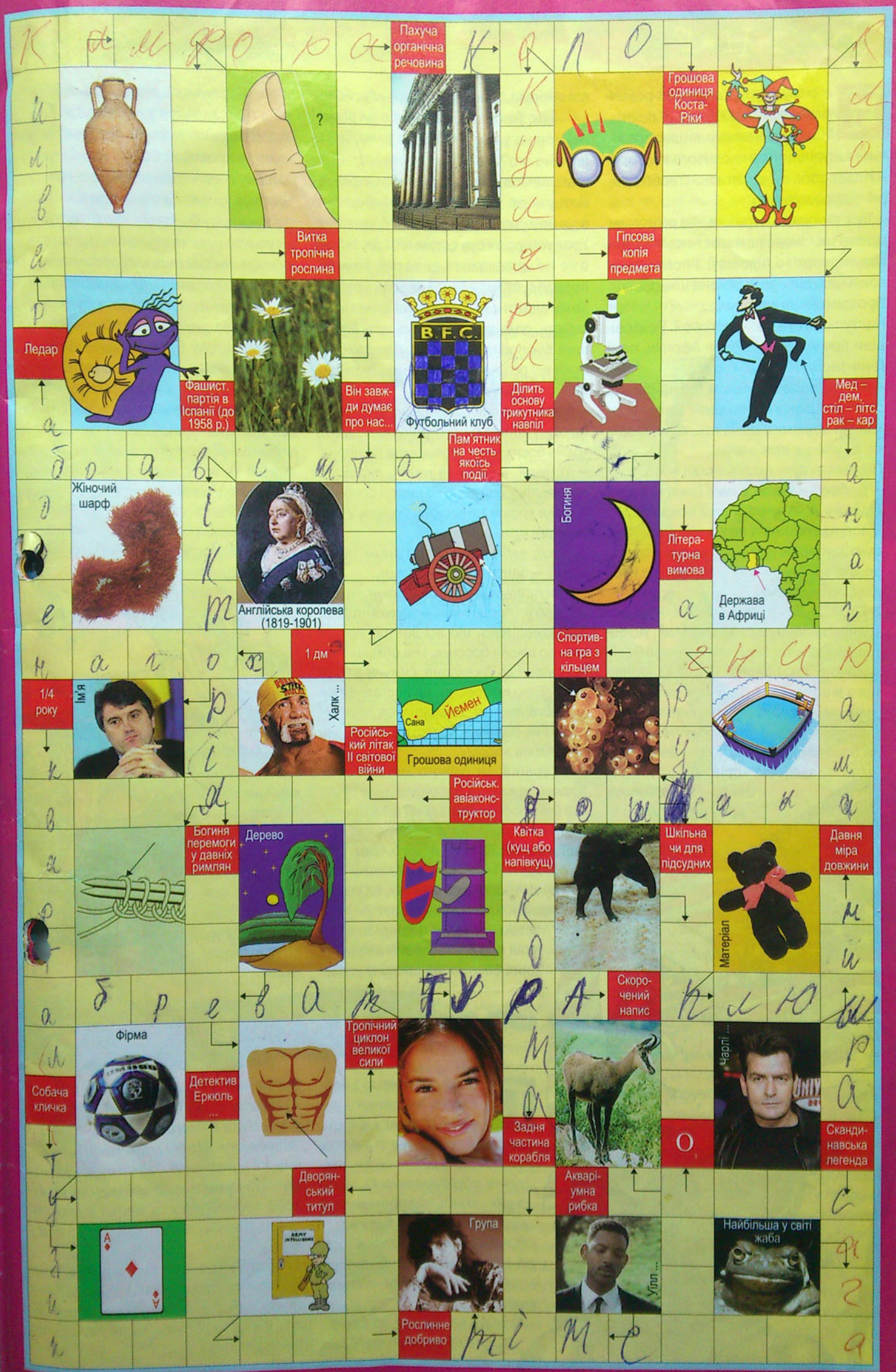
Пахуча органічна речовина
Грошова одиниця Коста-Ріки
Витка тропічна рослина
Гіпсова копія предмета
Ледар
Фашист. партія в Іспанії (до 1958 р.)
Він завжди думає про нас...
Футбольний клуб
Ділить основу трикутника навпіл
Мед – дем, стіл – літс, рак – кар
Пам'ятник на честь якоїсь події
Жіночий шарф
Англійська королева (1819-1901)
Богиня
Літературна вимова
Держава в Африці
1 дм
Спортивна гра з кільцем
1/4 року
Ім'я
Халк ...
Російський літак II світової війни
Сана
Йемен
Грошова одиниця
Російськ. авіаконструктор
Богиня перемоги у давніх римлян
Дерево
Квітка (кущ або напівкущ)
Шкільна чи для підсудних
Давня міра довжини
Матеріал
Скорочений напис
Фірма
Тропічний циклон великої сили
Собача кличка
Детектив Еркюль ...
Задня частина корабля
Чарлі ...
Скандинавська легенда
Дворянський титул
Акваріумна рибка
Група
Найбільша у світі жаба
Уілл ...
Рослинне добриво

klasword

Босі ноги

На фізкультурі у Джексона розлетілись фірмові кросівки. Вщент. Неушкодженими лишились тільки шнурівки темно-синього кольору.

— Казав тобі, що в магазині треба брати! — дорікнув Джо.

— Та ж там удвічі дорожче, — з розпачем мовив меломан, намагаючись зчепити докупи верх та підошву, з-поміж яких кокетливо визирала зелена шкарпетка. Продзеленчав дзвоник.

Наступним був урок географії. Розповівши про кліматичні зони Африки, пані Ганя зненацька запитала:

— Хто назве за порядком три найбільші річки на цьому континенті? Це ми проходили минулого року, тож, гадаю, вам не важко це пригадати.

Піднімати руку не поспішав ніхто.

— Добре, — здалася пані Ганя, — я вам підкажу. А на карті їх нам покаже...

Її погляд спинився на Джексонові. Той, було, знітився, але — що вдієш! — пішов до дошки. Тільки став біля карти, а весь клас як зарегоче!..

— Я той... — почав Джексон. — У мене сьогодні кросівки порвалися. Мені Колібрик давав свої кеди, але вони замалі.

— Нічого страшного! — підбадьорила його вчителька. — Звісно, в нас не Африка, але ж зараз тільки початок вересня. Наші предки часто ходили до школи босоніж. Це, якщо хочеш знати, і для здоров'я корисно.

— Отже, — повернулася вона до африканських річок, — усі ми знаємо, що найбільша річка Африки — Ніл. Так само, як і те, що ця річка і найдовша у світі. А які дві річки йдуть після нього?

Клас замовкнув, дожидаючи, поки їм назвуть оті дві загадкові річки. Ніхто вже не думав про голі п'яти Джексона. Урок географії був останній, і Джексону вже не доводилося ні перед ким виправдовуватись. Так, але ж як його додому дістатися? Його ж усі дітлахи засміють, пальцями тицяти будуть. І вирішив він посидіти у Класі, перечекати, поки всі розійдуться. Затрималися і деякі його співчутливі друзі.

— А знаєте, в американських школах на початку навчального року проводять «День босих ніг», — повідомив Колібрик.

— Усі учні, вчителі та навіть директор приходять у цей день до школи босоніж. А після уроків танцюють, грають у старовинні ігри, веселяться.

— А що, якби й ми влаштували такий день? — запропонувала Киця.

— Ігри придумаємо після уроків, головне, щоб усі погодилися, — зауважив Джо.

Було вирішено, що всі завтра приходять до школи босоніж. І не стільки з солідарності до Джексона, скільки з цікавості. Було інтересно, як поставляться до цього вчителі. Домовилися провести роз'яснювальну роботу з усіма, хто вже пішов додому.

І ось уранці наступного дня до Класу дружно вступила босонога делегація. Що було робити вчителям? Додому відсилати? А якщо не повернуться? Нотації читати? Та вони й так більше босі не прийдуть, і часу шкода. Лишили так, як було. Уроки пройшли так, як і мали пройти, може, навіть краще.

Містом почали поширюватись чутки про сприятливий вплив ходіння босоніж на шкільну успішність. Наступного дня до Класних героїв приєдналися учні сусідніх шкіл. Хто приходив взутий, роззувався у класі, а кросівки, босоніжки та туфлі з каблучками ховали так, що ніякий Шерлок Холмс не відшукав би.

За тиждень у босоногу партію вступили учні училищ та студенти. Ще за два тижні хвиля босоніжжя докотилася до найвіддаленіших куточків області. У газетах з'явилися повідомлення про босих продавців та перукарів. Хтось на власні очі бачив навіть босого академіка. Ще трохи — і в адміністрації Президента от-от з'явилися б босі прес-секретарі та охоронці. Хто знає, чим би все це закінчилось, якби не скарги, якими деякі організації засипали парламент та уряд, в яких на всі лади просили заборонити ходити босоніж. Навіть проект спеціального закону підготували під кодовою назвою «Трилисник»...

Та найголосніше били на сполох... Втім, може ти здогадаєшся, кому найбільше не припала до душі нова мода?

П'ята вимога

Повернувся Немо з чергового плавання і завітав до Класу в гості. Завітати то завітав, а от замість про пінгвінів розповідати, про слонів африканських та індійських мавп, запропонував усім вирішити таку задачку:

«За Конституцією США для того, щоб стати президентом країни, необхідно відповідати п'ятьом вимогам:

1) Мати не менше 35 років.
2) Бути громадянином США.
3) Прожити у США не менше 14 років.
4) Народитися у США.

А яка п'ята вимога?»

Задумалися Класні друзі. Ніхто ж не бачив тої конституції. Та Немо додав, що ця п'ята вимога дуже очевидна і, загадково посміхнувшись, пішов відпочити перед тим як пакувати валізи до подорожі в Гімалаї.

Скоріш за все, тобі ще не доводилося бачити конституцію США, правда? Але повір, для вирішення задачки це зовсім не обов'язково. То як звучить ця п'ята вимога?

«Острів злодіїв»

Прибіг Пундик до Колібрика і давай скаржитись:

— Захотів я пригостити хлопців смачними яблуками перед грою у футбол. Прийшов на стадіон першим, приніс яблука, але забув, що сьогодні моя черга брати м'яч. Глянув довкола — нікого не видно. Заховав я яблука в кущі за лівою штангою, щоб не носитися, і побіг за м'ячем. Коли повернувся, на траві сиділи вже всі хлопці і нудьгували. Я кинув їм м'яч і пішов у кущі — по яблука. Але їх чомусь не було на місці. Обшукав я кругом, але так їх і не знайшов. Мабуть, хтось украв. Я до хлопців, а вони кажуть, що нікого біля стадіону не бачили.

— Можливо, з яблуками щось інше трапилося? — спитав Колібрик.

— Що?

— Може, їх просто з'їли без тебе. Припустимо, хтось із гравців уже підходив до стадіону саме тоді, коли ти побіг за м'ячем. А ти його просто не помітив.

— Може, — погодився Пундик.

— Бачиш, як просто все. А огризків на траві не було?

— Ні.

— І тим не менше, — заклав руки за спину детектив-вундеркінд і став міряти галявину широкими кроками. — Тебе розіграли! — раптом вигукнув він, піднісши догори вказівного пальця. І повторив: — Ро-зі-гра-ли!

— Слухай, — стрепенувся Колібрик після паузи, — а якщо й ми їх розіграємо?

— Як?

— Здається, я придумав.

Колібрик сів за клавіатуру комп'ютера і невдовзі вручив Пундику документ із словами: «Поклади цей папір так, щоб хлопці змогли з ним познайомитися». Пундик узяв аркуш і прочитав:

«МІНІСТЕРСТВО З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

Увага! Потрібна допомога чесним людям з «Острова злодіїв»!

На острові живе багато чесних людей, яким заважають злодії. До помешкань вони не заходять, але відбирають у всіх усе, що погано лежить. Чесні жителі бояться виходити з дому. Між їхніми помешканнями курсують поштарі з ящиками, які закриваються на замки. Замки можна відкрити лише ключами. Злодії у поштарів забирають усе, що знаходиться не в закритому на замок ящику. Як може один чесний житель передати через поштарів другому подарунок, наприклад, якісь фрукти чи щось інше, що поміщається у ящику, так, щоб злодії цього не відібрали? Хто надішле правильне вирішення проблеми чесних людей, той отримає путівку на фінальний матч Ліги чемпіонів. Чекаємо листів!»

У кінці був підпис та печатка міністерства — «ОПЛАЧЕНО». І адреса Колібрика. Невдовзі надійшло кілька листів з пропозиціями. Невідомо, чи хтось із них упорався з цим завданням Колібрика, але те, що вони виграли б хіба путівку на острів до злодіїв, це точно. Та що цікаво, задача ця має розв'язок, і не дуже складний. Подумай і, можливо, тобі пощастить виграти якусь путівку. А інакше й ти можеш потрапити на острів до злодіїв.

Задачки від Колібрика

1 Наклеюючи адреси на конверти із поздоровленнями друзям, Киця розсипала останні 5 заклеєних конвертів. Як і трапляється в таких ситуаціях, листи переплутались. Скажи, яка вірогідність того, що вона наклеїть правильно хоча б чотири адреси? .....

2 Четверта частина учасників шахового турніру складалася з гросмейстерів, а решта — були майстрами. Кожні два шахісти зіграли між собою по одному разу. За перемогу давалось одне очко, за нічию — півочка, а за поразку не давалося нічого. В сумі майстри набрали в 1,2 раза більше очок, ніж гросмейстери. Скільки було майстрів і скільки гросмейстерів? .....

3 Скільки ударів за добу зробить годинник, якщо кількість його ударів точно збігатиметься з годиною на момент бою. .....

4 Міста Солодке та Солоне лежать на одній і тій самій річці. Їх розділяють 10 км. На що пароплаву знадобиться більше часу: щоб проплисти від Солодкого до Солоного і назад, чи на те, щоб проплисти 20 км по озеру, де немає течії? .....

5 Перед сном професор Крапка любить випити чашечку гарячого молока. Щовечора він ставить чашку з молоком у мікрохвильову пічку на підставку, яка крутиться, і включає її рівно на 84 секунди. Ніколи не менше і ніколи не більше. Для чого така точність? .....

6 Як із 12 сірників скласти 6 квадратів, сторона кожного з яких дорівнювала б одному сірнику? .....

7 У кожній з двох посудин знаходиться порівну по А літрів води. З першої посудини переливають у другу половину води, а потім з другої переливають третину води, яка є в ній, у першу посудину. Тоді з першої переливають у другу четверту частину води, що є в ній, після цього з другої в першу — п'яту частину і т. д. Всього роблять 100 переливань. Скільки води буде після цього в кожній із посудин?

Олівець-стрибунець

Вийшовши на сцену, фокусник Джексон демонструє глядачам два порожніх конверти і кладе один з них на стіл. Далі він бере зі стола непідструганий олівець і починає постукувати ним по внутрішніх стінках того конверта, який він тримає в руці. Мовляв, пересвідчіться зайвий раз, що конверт порожній. Скінчивши всі сценічні формальності, він виймає з конверта олівець, заклеює конверт і відкладає його вбік. Потім настає черга другого конверта. Фокусник вкладає в нього олівець, заклеює і кладе його на стіл. Вказавши на другий конверт, він просить глядачів запам'ятати, що саме в нього був покладений олівець. Далі фокусник робить над конвертами кілька рухів і самовпевнено заявляє, що... олівець перемістився у перший конверт! Щоб не бути голослівним, він відкриває перший конверт, дістає з нього олівець і віддає глядачам разом з конвертом для огляду. Поки вони підозріло оглядають конверт, фокусник на виду у всіх жмакає другий конверт у кульку: мовляв, тут немає олівця.

Чудеса? Ні, звичайний фокусний секрет. Річ у тому, що фокусник підбирає папір такого ж кольору, як і олівець. Потім з нього вирізає смужку завширшки 4 см і такої ж довжини, як і олівець. Далі олівець акуратно загортає у цей папірець, а краї паперу акуратно заклеює, так щоб вийшла трубочка, схожа на олівець.

Перед фокусом він кладе на стіл олівець з одягненою на нього трубочкою. Глядачі ж думають, що це звичайний олівець.

При постукуванні олівцем усередині першого конверта фокусник послаблює хватку, і олівець спокійно випадає з трубки в конверт, а порожня трубочка лишається в руках. Глядачі це бачили? І не треба, щоб бачили!

Трубочку не можна стискати (бо вона зімнеться) та повертати отвором до глядачів, а для цього доведеться тобі трохи потренуватись. Після того як її кладуть у другий конверт, фокус можна вважати практично закінченим. Тоді можна спокійно виконувати різні магічні паси, робити страшні очі і скільки завгодно переконувати глядачів у тому, що олівець «перестрибнув» з одного конверта до іншого. Головне — не давати після фокуса зім'ятий конверт у руки глядачам. Вони тебе можуть розсекретити.

Квіти-хамелеони

До глядачів виходить Киця, тримаючи в руках два букети тюльпанів. В одній руці у неї три червоних квітки, в другій — три синіх. На сцені (на досить великій відстані одне від одного) стоять два крісла. На кожному з них — по склянці. Киця підходить до глядачів і просить запам'ятати кольори тюльпанів. Потім вона ставить червоні квіти в одну склянку, а сині — в іншу. Обидві склянки накриває яскравими хустинками, які бере зі стола, і просить глядачів за ними приглянути. Сама вона тим часом ходить від крісла до крісла, чаклуючи та приговорюючи: «Добре дивіться за моїми рухами, зараз на ваших очах відбудеться диво. Квіти змінять свої кольори!» І запитує: «Всі запам'ятали, де і які квіти я поставила? Ви уважно слідкували за чарівним перетворенням?» Зал ствердно киває головами і завмирає в очікуванні дива...

Потім Киця просить когось із глядачів зняти хустинку зі склянки, в яку вона ставила червоні квіти. Але, виявляється, червоні квіти кудись зникли, а на їхньому місці виникли сині. Як тільки хтось інший з глядачів знімає хустинку з другої склянки, де Киця ставила сині квіти, всі бачать, що вони теж змінили свій колір і стали червоними. Оце так диво!

А дива-то ніякого й немає. Все відбулося за законами природи. Точніше — хімії. З білої тканини було виготовлено шість штучних квіток. Потім Киця приготувала два концентровані на один із червоного лакмусу, а другий — із синього. Кожну трійку квітів вона й пофарбувала у ці два кольори.

Перед початком фокуса Киця в одну склянку налила декілька крапель оцтової кислоти, а в другу — стільки ж нашатирного спирту. У склянку з оцтовою кислотою потрібно поставити сині квіти, а в склянку з нашатирним спиртом — червоні. Тут важливо не переплутати. Робити все потрібно обережно, як у хімічному кабінеті під час досліду, адже обидві речовини небезпечні. Під дією випарів цих двох речовин квіти, накриті хустинками, і змінюють свої кольори. Сині тюльпани стануть червоними, а червоні — навпаки, синіми. Оскільки хімікатів небагато, то вони досить швидко випаруються, не завдавши нікому ніякої шкоди.

Дата народження

Поки готувався черговий фокус, на сцену вистрибнув Ковба-сан. Став на задні лапи, загадково посміхнувся і гордо заявив: «Я теж фокусник! І не лише тому, що навчився читати, писати і рахувати. А тому що я вмію відгадувати дати народження будь-кого з присутніх. І не обов'язково присутніх, головне, щоб ви мені де в чому правильно допомагали. Хто хоче спробувати? Ану, сміливіше!»

Першою піднялася дівчина з білявим волоссям:

— А що від мене вимагається, щоб ти, шановний Ковба-сане, відгадав дату мого народження?

— Провести правильно деякі нескладні обчислення і назвати мені результат.

— Добре, я згідна.

Тоді Ковба-сан, неквапливо погладивши вуса, додав:

— Помнож число дня, коли ти народилася, на 2 і додай до результату 6. Отримане число помнож на 50. Зробила? Так, а тепер до результату додай число, що є порядковим номером місяця, коли ти народилася, і назви результат.

Дівчина назвала число 2005. Ковба-сан майже миттєво випалив:

— Ти народилася 17 травня.

І це було вірно. Дівчина дійсно народилася у цей день. Бажаючих побільшало. Числа-результати посипались на вчену Ковба-санову голову, мов горох з великої дірки. Хлопець із першого ряду назвав число 1901, і котисько безпомилково сказав дату його народження — 16 січня. Потім усім стало відомо, що вчитель фізкультури народився 22 жовтня, адже він назвав число 2510.

Довго ще Ковба-сан розважав присутніх своїм екстраординарним талантом. Як тільки йому хтось називав своє число, він тут же вірно називав дату його народження. Ото котисько, скажеш. Бач, чого навчився!

А насправді нічого незвичного у цьому немає. І ти можеш таке продемонструвати своїм друзям. Секрет цього фокуса, який надіслала **Інна Саліхова**, що проживає в **Маріуполі**, дуже простий. Ковба-сану варто було лише раз правильно сформулювати закон, за яким обчислювалось число-результат. А потім він від того числа просто віднімав 300 і виходила дата народження якоїсь людини. Наприклад, перша дівчинка назвала число 2005. Якщо від нього відняти 300, то отримаємо 1705. Перші дві цифри (17) — це день, коли вона народилася, а дві другі цифри (05) — це номер місяця, тобто травень. Щоб перевірити, чи все правильно сходиться, треба число 17 подвоїти, тоді до результату додати 6. Отримаємо 17×2+6=40. Потім 40×50=2000 і до цього додаємо 5. Виходить 2005, як і називала дівчинка.

З хлопчиковим числом 1901 Ковба-сан вчинив аналогічно: зменшив його на 300 і отримав 1601, що й означало, що той народився 16 січня. Ти можеш спочатку пробити усе необхідне зі своєю датою народження, а потім з датою батьків чи друзів. Потренуйся, а вже тоді демонструй свої магічні здібності

Як покусати тарілку

Пам'ятаєш, як у фільмі «Формула кохання» граф Каліостро поїдав за столом столове приладдя? І ти так зможеш, якщо тарілка буде не порцелянова, а, скажімо, з висушеного спресованого тіста. Кажуть, із такого матеріалу роблять посуд і навіть гральні карти. І це дуже зручно. Зголоднів під час гри — з'їв бубнового валета, закусив тузом піковим — і все.

Отже, на сцену поважно виходить Пундик. Бере зі столу звичайну фарфорову тарілку, підносить до рота і... Так, надкушує її край. Раз, другий, третій... Хрумкання лунає на весь притихлий від подиву зал. Всі величезними очима спостерігають, що ще витворить цей гурман-ненажера, а він тим часом дістає з кишені носовичок, охайно витирає рота і дає тарілку на огляд. Тарілка як тарілка, звичайнісінька, хоч і надкушена! Може в Пундика залізні зуби? Або з якогось надміцного сплаву чи алмазні?.. Та ні, нормальні нібито, зуби як зуби. Тоді в чому ж річ? Де тут секрет?

А секрет весь тут у тому, що перед виходом Пундик добряче «попрацював» над тарілкою. Заздалегідь вищербив її у двох місцях. Потім із тонесенької бляхи вирізав два еліпси. Зачистив їхні краї, щоб вони не різалися, і склав їх навпіл у вигляді скоби. Бляху підібрав такого кольору, щоб вона зливалася з тарілкою. А форма еліпсів була така, що у складеному вигляді вони повністю закривали вищерблені місця.

Тепер, коли все вже готово, лишається вдягнути бляшані скобки на вищерблені місця в тарілці і йти до глядачів. Коли Пундик удавав, що надкушує тарілку, насправді він просто стягував зубами ці скоби. Потім, нібито витираючи губи хустинкою, він забрав скоби з рота і разом з носовичком заховав їх у кишеню. Звісно, добряче перед цим потренувавшись. Тож і ти перед тим як вийти на сцену порепетируй перед дзеркалом. Побачиш, неодмінно згодиться!

1 Спіткнулася якось Киця і випустила з рук блюдечко з цукерками. Розсипалися вони на підлозі, треба їх збирати. Якщо вона буде брати по 2 цукерки, на підлозі залишиться 1 цукерка, якщо по 3 – 2, а якщо по 4, то залишиться 3 цукерки. Відомо також, що справжнє число цукерок, які були у Киці, – найменше з усіх можливих чисел. Назви його.

2 **Артем Свирид з м. Золотоноші Черкаської області** пропонує вписати у вільні клітинки числа від 1 до 13 так, щоб сума чисел на кожному з трьох шестикутників була 40.

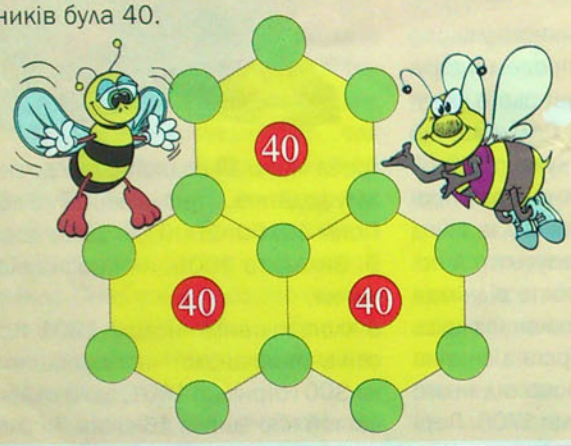

3 Встанови закономірність та впиши на вільному місці число. Надіслав **Олександр Вешелені з м. Мукачевого Закарпатської області.**

2 / 4 6 / 12	7 / 1 7 / 15	14 / 2 3 / 19	4 / 11 6 / 21

4 Розгадай ребуси, які надіслала **Олена Бондаренко з с.М'якеньківка Полтавської області.**

5 Розанаграмуй слова та впиши їх у вільні клітинки напроти. Якщо все зробиш вірно, то по діагоналі зверху вниз прочитаєш назву квітки.

Л	Е	Т	А	Й	Ф	ф	л	е	й	т	а
Р	І	Г	А	Т	А	г	і	т	а	р	а
К	А	Р	Д	О	Н	д	р	а	к	о	н
Г	Е	Л	І	О	П				л		
Л	Я	К	У	Б	О	л	я	к	у	б	о
Т	Е	Г	А	З	А	г	а	з	е	т	а

6 Знайди закономірності та заповни вільні місця числами.

7 Розгадай шифрокросворд, і ти дізнаєшся, від назви якої квітки походить назва турецького головного убору *тюрбан*.

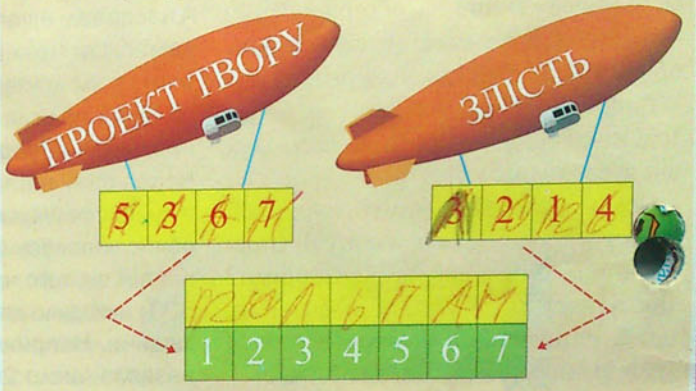

	+	5	−		= 4
+	●	×	●	−	● ●
6	×	2	−	8	= 4
−	●	+	●	−	● ●
5	−	3	×	2	= 4
=	●	=	●	=	
9	●	9	●	4	

8 Впиши у клітинки числа так, щоб виконувалися всі дії.

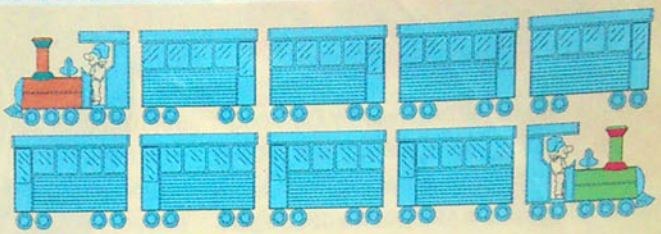

10 Назустріч один одному зі швидкістю 45 км/год мчать два поїзди. Довжина кожного з них – 250 метрів. Скільки часу пройде від зустрічі машиністів до зустрічі кондукторів, які їдуть на підніжках останніх вагонів?

9 Якщо правильно впишеш назви всіх титулів: АГА, ВІКОНТ, ГЕТЬМАН, ЕСКВАЙР, СУЛТАН, ХАН, то у виділеному стовпчику отримаєш ім'я шведського короля, який прославився виставками своїх вишивок.

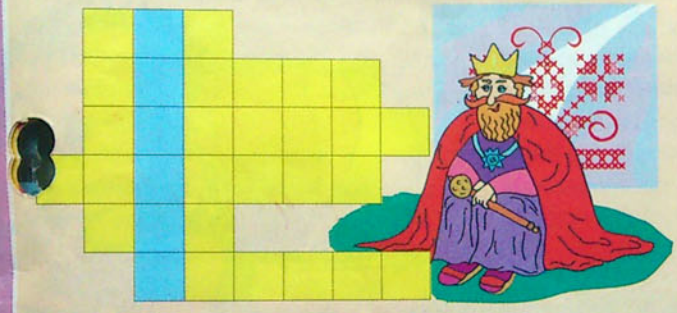

11 Відшукай назви дерев, з яких розлетілось це листя.

12 Викресли в угорському міні-кросворді назви 20-ти побутових приладів. Коли зробиш усе вірно, то у тебе залишиться 6 букв, читаючи які зверху донизу, ти довідаєшся прізвище конструктора-винахідника, уродженця Одеси, який окрім ракетної техніки був одним з творців гусеничного трактора.

О	Ф	О	Н	Н	Т	Т	О	Л	О	Д	Я	Т	Г	
Т	М	Л	В	Е	И	О	Х	Ь	Л	И	Г	О	Х	
І	А	Е	Н	Я	Л	С	Р	Н	Е	Ф	О	К	О	
Н	Г	Ф		Т	У	Т	Е	И	М					
				О	Р	М	І	К	О					
			Т	О	А	П	К	С	Л	К				
		Е	О	Ф	Т	А	Р	Е	Р	А	Ш			
	Е	Л	К	Р	Е	Д	А	Т	К	О	М	П		
	К	К	И	А	Д	Е	Ф	О	Н	И	Л	Ю		
	Т	Н	Н	О	І	М	О	Р	О	З	Ь	Т		
	Р	И	І	З	О	Р	Ц	І	О	Н	Н	Е		
	О	Д	В	Е	Н	Д	И	В	А	Е	И	Р		
А	К	О	Г	Л	О	Л	Е	Є	Г	Р	К	П	Р	
М	І	Н	Т	Е	К	П	О	Р	А	А	К	С	А	

Місяцехід

— Чи не зіграти нам у гру? — голосно звертається до гостей господар, коли торт уже з'їли, чай випили, а для морозива ще не час. Досвід показує, що відмовляються від цієї гри дуже рідко.

— Гра називається «Місяцехід», — продовжує гостинний господар. — Хто бажає взяти участь, підійдіть і обступіть мене колом.

Двічі повторювати не доводиться, і невдовзі господар, оточений гостями, мов грудка цукру мурахами, говорить, показуючи на гравців:

— Місяць у нас уже є. А тепер потрібно вибрати двох перших «місяцеходів». Є бажаючі?

Бажаючих разів у п'ять більше, ніж потрібно. Вибирають тих гравців, які першими підняли руки. На прохання ведучого вони підходять до нього.

— Ви — «місяцеходи»! — надуваючи щоки, промовляє ведучий. — Щоб більше на них скидатися, станьте навколішки. А тепер зробіть три кола по місяцю. Якщо хтось когось дожене, він отримає при... При слові «приз» «місяцеходи» рвуть з місця в кар'єр і, розкидаючи уявними гусеницями уявний місячний пил, пускаються один за одним. Спробуй тут розберися, хто доганяє, а хто утікає!

Сміх, гамір, жарти, вереск... Коли врешті-решт одному місяцеходу вдається наздогнати втікача, ведучий урочисто вручає йому шоколадну цукерку «Каракум» (заохочувальний приз), а переможеному — барбариску (втішний трофей). Після цього він звертається до решти гравців:

— Щойно ви бачили, як рухаються «місяцеходи». А зараз ви всі дружно стаєте «місяцеходами» і робите навколо нас три кола. Три. Два. Один. Пуск!..

Тепер уже колишні «місяцеходи» регочуть, спостерігаючи за своїми друзями. Це — їхній головний приз. Переможця у грі немає, але ж весело всім як!.. Чим старші гравці, тим кумедніше. А якщо на участь у грі й батьки погодяться...

Авторалі

У цій грі не треба розставляти машини за стартовою лінією. Досить і водіїв. Їм не обов'язково знати правила дорожнього руху та мати посвідчення водія. Головне — бажання перемогти та досконале знання правил гри.

На майданчику крім стартової лінії через 30-40 см проводять десять паралельних до неї ліній на всю ширину «траси», позначаючи різні етапи гри.

Далі ведучий стає напроти гравців і пояснює їм правила руху. Він керуватиме гонкою — даватиме вказівки щодо змін ситуації на трасі. Гравці мають виконувати всі його команди.

Хто правильно виконує вказівку ведучого, той переходить до наступної лінії. Порушники залишаються після кожної помилки на попередньому місці. Виграє той, хто перший пройде всю трасу. Він отримує почесне право виконувати роль ведучого в наступній грі.

Отже, гравці стали за стартовою лінією на відстані витягнутих рук один від одного. Які ж команди має подавати ведучий і як на них мають реагувати гравці? «Приготуватися до їзди!» — перша команда. Всі водії беруть у руки уявне кермо і застигають в очікуванні наступних команд. Цієї стійки набувають усі гравці перед кожною наступною командою незалежно від того, як вони виконали попередню команду і на якій лінії стоять.

Виконав команду ведучого — і «газуй» собі далі.

За командою «Поїхали!» всі мають виставити вперед спочатку ліву ногу і поставити її на п'ятку («включити зчеплення»), а праву руку опустити від керма і подати вперед — («увімкнути першу передачу»). Потім треба забрати ліву ногу і так само виставити вперед праву ногу («додати газу»).

За командою «Лівий поворот!» всі в[illegible] мають виставити вбік ліву руку. [illegible] «повороті праворуч» — праву.

За командою «Перешкода!» всі «гальмують» (виставляють вперед на п'ятку ліву ногу). Дозволяється подавати звуковий сигнал.

За командою «Поїхали швидше!» гравці виставляють уперед спочатку ліву ногу і ставлять її на п'ятку («вмикають зчеплення»), а праву руку опускають від керма і подають її назад («вмикають більшу передачу»). Потім забирають ліву ногу і аналогічно виставляють наперед праву ногу («тиснуть на акселератор»).

Можна й скласти свої команди для авторалі, після чого змагання протікатиме вже на командному рівні. От де простір для майбутніх шумахерів та кулхардтів. Хто знає, може дворові «заїзди» і стануть першою сходинкою до всесвітньої слави пілотів «Формули-1».

Чорна мітка

У давнину такими іграми захоплювались люди, яких побоювалися. Порядки, що панували в них у XVII-XVIII століттях, були тоді ледь не найпрогресивніші на планеті. В Європі ще всюди королі, а в них рішення приймаються більшістю голосів. Ніхто ще не думав про страхування, а в них недієздатний учасник отримував допомогу із загальної каси. Керівник обирався більшістю голосів, і траплялося, що групою білих людей керував негр. До рівності рас у США було ще ой як далеко. Про кого йдеться, здогадуєшся?

Роль чорної мітки у нашій грі виконуватиме не чорна стріла, як у Стівенсона, а будь-який дрібний предмет. Наприклад, монета, гудзик чи фішка. Але роль її схожа, адже гра відбуватиметься на вибування. Переможець у ній завжди один. Брати участь у грі може двоє і більше чоловік.

Перед початком гри кожний учасник на великому аркуші малює своє ігрове поле — невеликий прямокутник, наприклад 10×5 см, і ділить його горизонтальною лінією навпіл. Верхню половину ділить на 4 приблизно однакові частини, а нижню — на 2. Потім в отримані 6 клітинок вписує числа таким чином:

2	3	4	5
2+2		2+3	

Треба ще 5 гральних кубиків. Жеребом визначають черговість ходів. На кожному ході гравець спочатку вирішує, кому із суперників він «пошле чорну мітку», а потім кидає п'ять кубиків. «Чорна мітка посилається» встановленням фішки на одну з клітинок ігрового поля когось із суперників (можна просто називати гравця і клітинку на його ігровому полі). Якщо гравцю вдається викинути на кубиках ту комбінацію очок, на яку він поставив мітку, ця клітинка перекреслюється і він отримує право продовжити гру. Тепер він встановлює мітку на якусь іншу, вільну клітинку і не обов'язково на ігровому полі того ж самого суперника. І так — поки не промахнеться. Після промаху мітку забирають і до гри вступає наступний гравець.

Якщо мітку ставлять на першу клітинку ігрового поля, позначену цифрою «2», то треба з першого разу вибити на п'яти кубиках два однакових числа (можна й більше).

Коли мітку ставлять на цифру «3», то необхідно викинути за 2 кидки три однакових числа. Не вдається з першого кидка — гравець може лишити два кубики з однаковими числами (або якщо хоче, то може й один собі залишити), а решту кинути повторно.

Якщо мітку ставлять на цифру «4», то гравець зобов'язаний за 3 кидки викинути чотири однакових числа. Після кожного з перших двох кидків він може залишати стільки кубиків, скільки захоче, а решту кидає знову.

Коли мітку ставлять на «5», гравець, відповідно, зобов'язаний за 4 кидки викинути 5 однакових чисел, причому він може після кожного з перших трьох кидків лишати будь-яке число кубиків, а решту кидати знову.

Якщо мітку ставлять на «2+2», то гравець зобов'язаний за 2 кидки викинути 4 числа так, щоб утворилося дві пари по два однакових числа. Після першого кидка він може залишати довільну кількість кубиків, а решту кидає знову.

Якщо мітку ставлять на «3+2», то гравець зобов'язаний за 3 кидки викинути 5 таких чисел, щоб утворити пару з двох однакових чисел та ще 3 однакових числа. Після перших двох кидків він може залишати довільну кількість кубиків, а решту кидає знову.

Гравець, на чиєму полі закреслені всі клітинки, вибуває з гри. Грають доти, поки залишиться хтось один. Він і стає переможцем.

Розуміння тактики гри приходить після кількох зіграних партій. Ти отримаєш відповіді на питання, коли, кому і на які клітинки краще ставити чорну мітку. Без ігрового чуття та везіння в цій грі не обходиться. Іноді варто й ризикнути, щоб вибити незручного суперника чи затвердити власний успіх. Адже це гра!

Найцінніше привітання

Увага, конкурс!

Усім відомо, що наш алфавіт складається з 33 літер. Давай оцінимо кожну літеру певною кількістю балів. А кількість балів нехай дорівнює порядковому номеру літери. **А** — 1 очко, **Б** —2 очки, **В** — 3 очки, **Ь** — 33 очки.

А	Б	В	Г	Ґ	Д	Е	Є	Ж	З	И
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
І	Ї	Й	К	Л	М	Н	О	П	Р	С
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
Т	У	Ф	Х	Ц	Ч	Ш	Щ	Ю	Я	Ь
23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33

Завдання — скласти привітання, в якому було б не більше 33 літер. Чим більше у ньому «цінних» літер, тим краще. Зміст привітання — на твій розсуд. Братися до уваги буде не те, до якої нагоди воно приурочене, а те, на скільки очок воно «потягне».

Загальна вартість привітання складається з суми очок за кожну букву, що входить до нього.

Склади своє привітання і надішли його в редакцію **до 15 грудня 2002 року.** Обов'язково підрахуй його вартість та вкажи її. Найцінніші привітання будуть нагороджені призами від видавництва **«Школярик».** При однаковій кількості набраних очок враховуватиметься і зміст привітання. Як у футболі різниця м'ячів.

кросворди від Дукласа

Італійський кросворд

			Засіб спілкування (4)		Свійський птах (5)		Нота (2)	Давньогрецький співак (5)			Спортивний клуб Армії (3)	Сітка для стрибків (5)		Єгипетський бог Сонця (2)
		Солодощі з какао (7)	Письменниця ... Крісті (5)	Друг Д'Артаньяна (4)	Відбиток освітленого предмета (4)	Друг Вінні-Пуха (2)	Столиця ...-Дабі (ОАЕ) (3)	Нота (2)	Одногорбий верблюд (3)	Сильний вітер (6)	Алфавіт, азбука (6)	Тонке мереживо (4)	Лісова ягода (5)	Птах, лісовий лікар (5)
		Бобова рослина (5)	Малоазійська мати богів (2)	Князь ... Галицький (5)	Сільськогосподарське знаряддя (4)	Бур'ян (4)	Чорноморська акула (6)	Змагання з приборкування коней (5)	Соліст «Океану Ельзи» (8)	Матеріал для зошитів (5)	...-Баба і 40 розбійників (3)	Слово (переносне значення)(4)	Казка «Червона ...» (7)	Музична «літера» (4)
	Улюблена їжа італійців (8)	Данський фізик (3)		М	А	К	а	р	о	Н	и		б	о	р
Письменник ... Руставелі (4)	Великий проміжок часу (3)	Осад в димоході (4)	ш	о	т	а		е	р	а		с	а	ж	а
	Плоди з грядки (5)	Садові плоди (6)	О	В	О	Ч	І		Ф	Р	У	К	Т	И	
	Захисний капелюх (5)	Тайм у боксі (5)	К	а	с	к	а		е		р	а	у	н	д
	Терпка груша (4)	Маленька Таїсія (3)	о										т	а	я
Рабовласницький, феодальний ... (3)	Річка у Сибіру (2)	Велика жаба (3)	л	а	д					а	г	а			
	Напівкоштовний камінь (4)	Артистичний шинок (6)	а	г	а	т				к	а	б			е
	Країна в Європі (5)	Приміщення для їзди верхом (5)	д	а	н	і	я		м	а	н	е	ж		
Паркан, пліт (3)	Дитяча інфекційна хвороба (3)	Фарба для креслення (3)		т	и	н		к	і	р		т	у	ш	
	Перша грецька літера (5)	Підіймальна машина (4)		а	л	ф	а				к	р	а	н	
	Творчий склад театру (5)	Річка в Італії (2)	г		о			г	р	п	а			о	
Народна казка (2)	...-Білобока (6)	Найголовніше божество Єгипту (3)	о			с	о	р	о	к	а			о	г
	Лицьовий бік будівлі (5)	Оздоблена сріблом тканина (5)	р			а	с			г	а			г	а
	Одиниця електричного опору (2)	День тижня (9)	о	м		п	а	н	е	д	с	л	а	к	
	Кімнатна сукня (5)	Олійна рослина (5)	х	а	л	а	т			р	і		а		

П'ятибуквений кросворд

Японські кросворди

У японських кросвордах зашифровані малюнки. Завдання — відтворити зображення за числами, які зазначені зліва від рядочків і над колонками.

У цьому номері використані кросворди

- **Пешко Тетяни** (м.Київ),
- **Андрішка Олега** (с.Вітрівка, Дніпропетровська обл.),
- **Андрішка Віталія** (с.Вітрівка, Дніпропетровська обл.),
- **Клименка Олександра** (м.Львів),
- **Педорича Дмитра** (с.Гаркушинці, Полтавська обл.).

Надсилай і ти свої кросворди, але обов'язково перевір, чи вони розв'язуються!

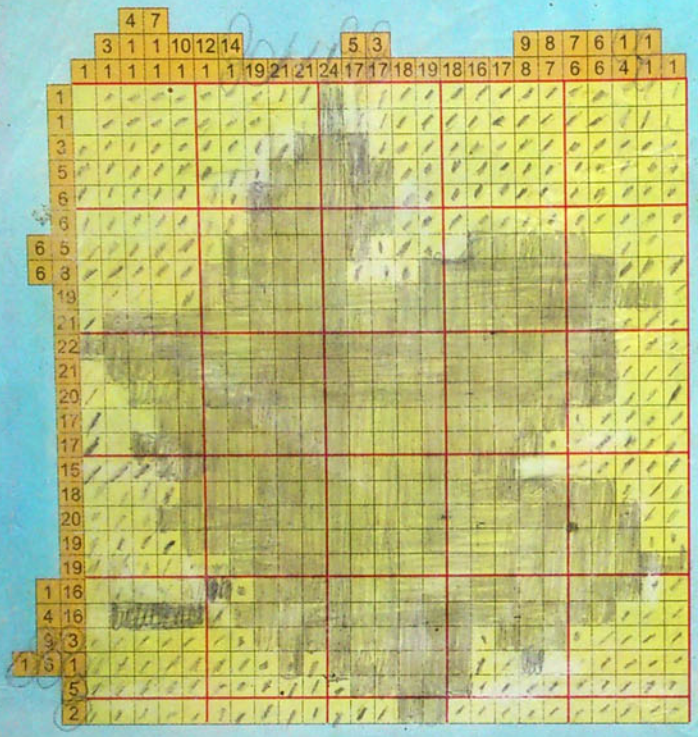

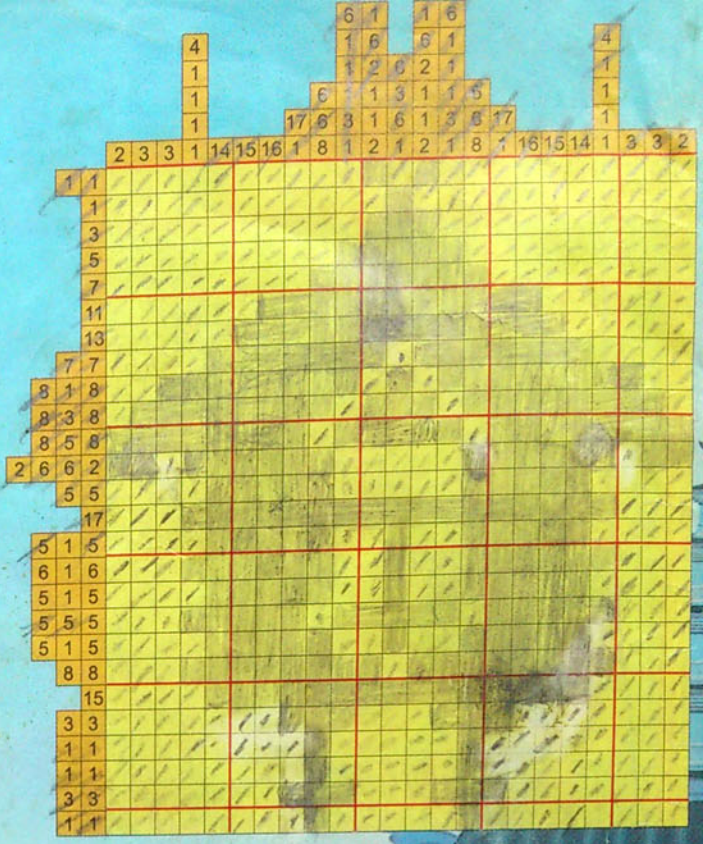

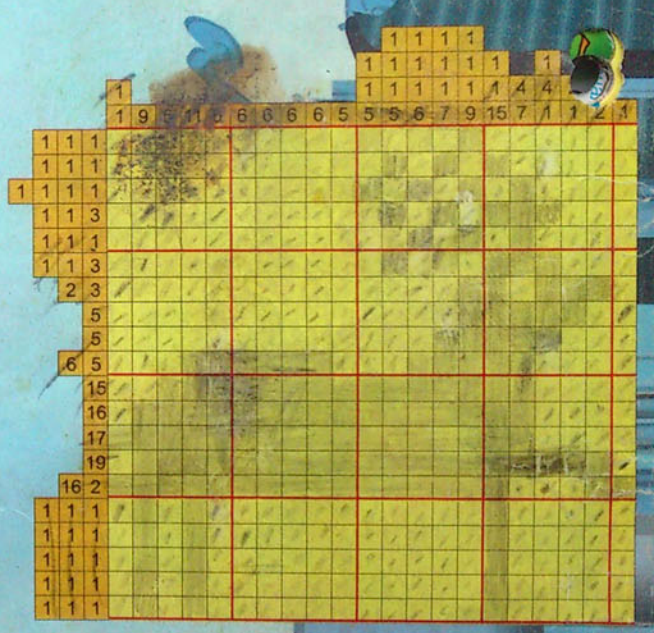

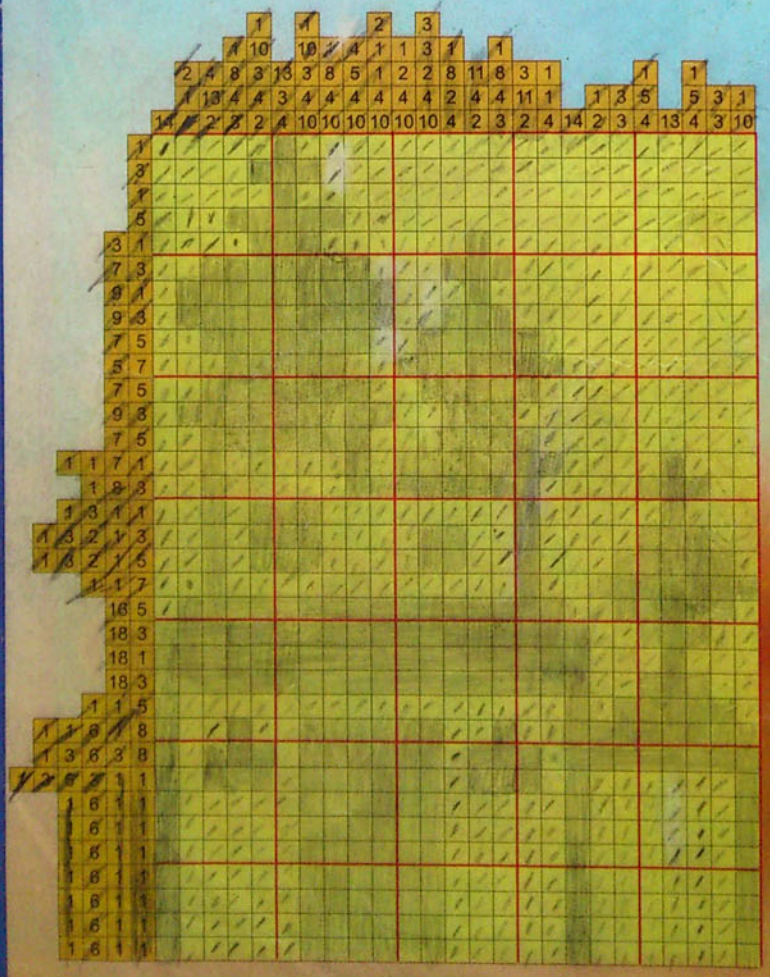

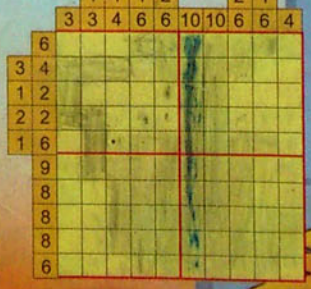

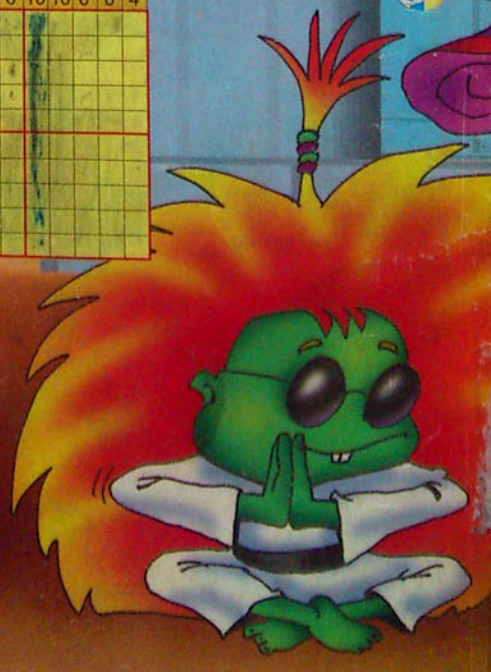

Японські кросворди

У японських кросвордах зашифровані малюнки. Завдання — відтворити зображення за числами, які зазначені зліва від рядочків і над колонками.

У цьому номері використані кросворди

- **Пешко Тетяни** (м.Київ),
- **Андрішка Олега** (с.Вітрівка, Дніпропетровська обл.),
- **Андрішка Віталія** (с.Вітрівка, Дніпропетровська обл.),
- **Клименка Олександра** (м.Львів),
- **Педорича Дмитра** (с.Гаркушинці, Полтавська обл.).

Надсилай і ти свої кросворди, але обов'язково перевір, чи вони розв'язуються!

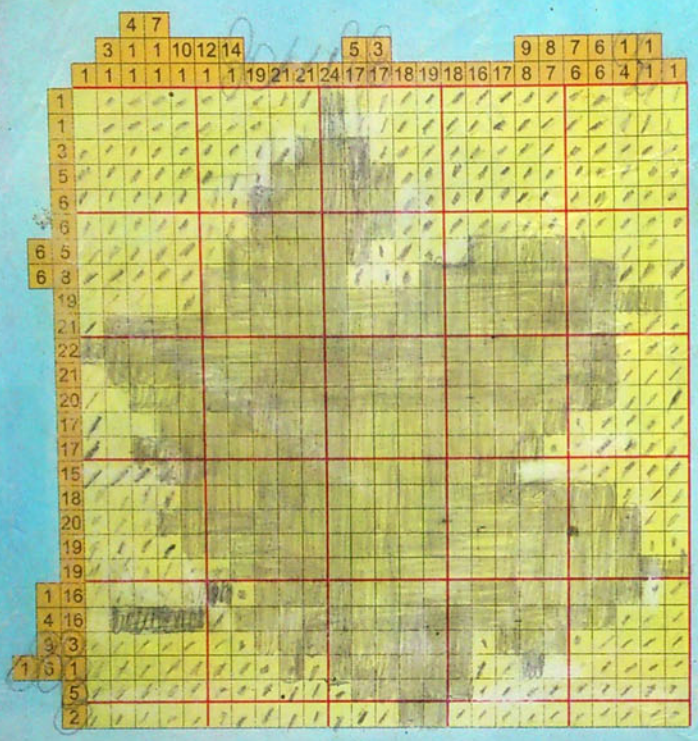

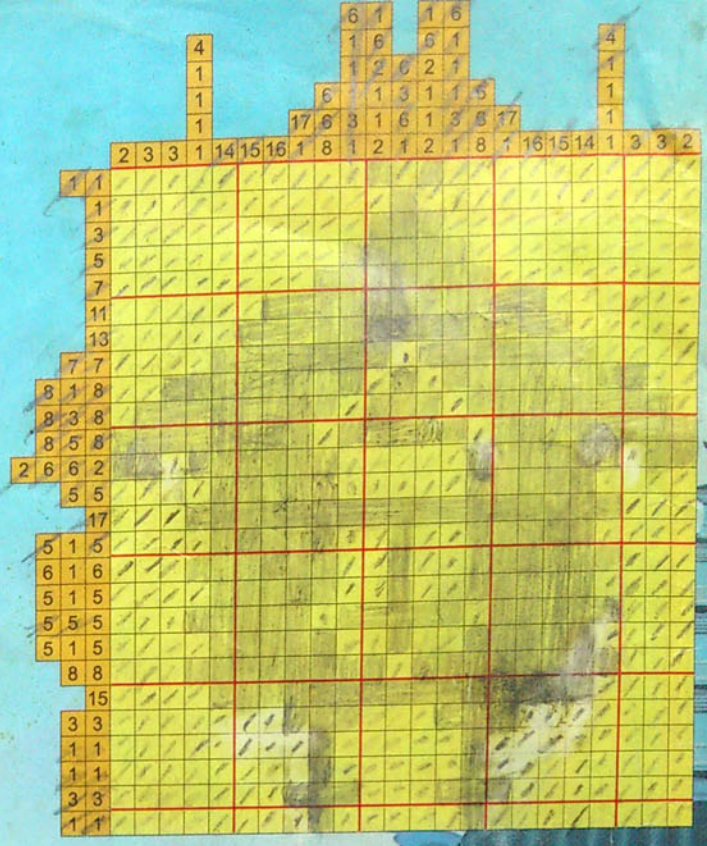

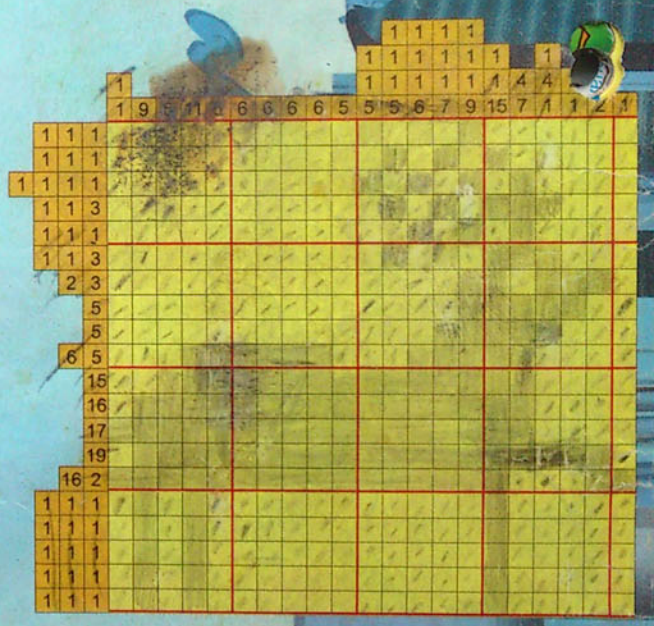

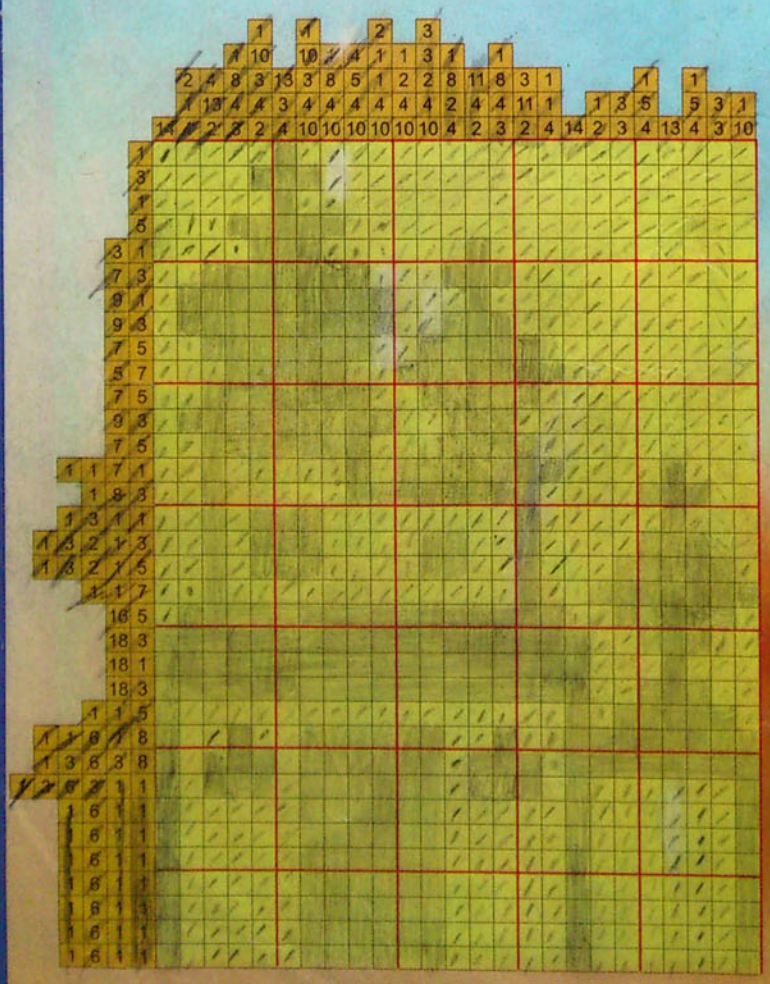

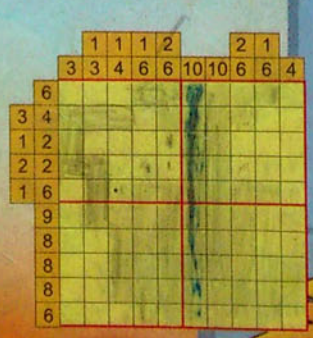

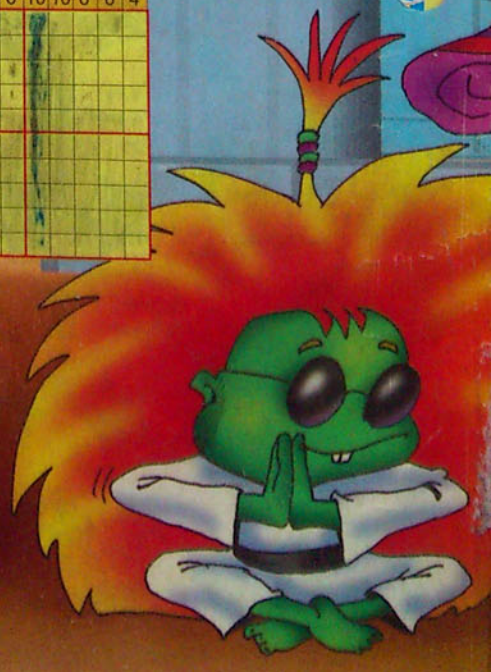

Навіщо ДуКласу червоно-сині окуляри?

Для чого людині два ока, а не одне чи три? Щоб орієнтуватись у просторі. «Докину чи не докину?» — прикидав наш первісний предок відстань до найближчого мамонта, крадучись між шерстистими носорогами. «Встигну чи не встигну?» — думає школяр, який щодуху мчить до зупинки, з якої от-от від'їде тролейбус. «Го-о-ол!!!» — радісно скидає руки догори Едсон Аранетс ду Насименту, перекинувши м'яч через воротаря, що задивився на бразильських гав і вийшов з «рамки».

Що спільного в цих випадках? Людина оцінювала відстань до об'єкта, і це їй вдавалось. І допомагала їй двоокість. Ось чому все живе на планеті має по парі того, що за різних обставин може називатись порізному: дзеркало душі, баньки, очиці...

Коли людство навчилося читати, писати і малювати, осяяла його така думка: «А чи не можна передати тривимірну, об'ємну картинку через плоский аркуш паперу?» І стало воно посилено думати. З'ясувалося: щоб плоска картинка в нашій уяві малювалась як об'ємна, кожному оку треба дати «своє» зображення. Щоб праве не бачило того, що бачить ліве, а ліве — того, що бачить праве. Пофарбували картинки у свій колір, і от вийшло дві: одна, **синя**, для правого ока, друга, **червона**,— для лівого.

Наш мозок зсуває два зображення в одне — і все як насправді! Щось ближче, щось далі...

Віднині і надовго «Клас!» починає стереопросвітницьку кампанію серед широких школярських мас. Кожен номер матиме цікаві об'ємні (стереоскопічні) зображення. На перший раз стереоокуляри зможуть собі зробити всі читачі 10-го номера журналу. Просто так, як сюрПРИЗ.

А от надалі, щоб регулярно бути власником стереоокулярів, треба стати передплатником журналу «Клас!». Двічі на рік (коли саме — таємниця за сімома круглими і двома прямокутними печатками) в журнал «Клас!» буде вкладатись чарівна плівочка для стереобачення. І ти зможеш виготовити такі окуляри і для себе, і для друзів.

Чому саме для передплатників? А здогадайся!

Тому не гай часу — організовуй стереокомпанію і гайда у поштове відділення за передплатою. Аби надалі залишатися разом з нами.

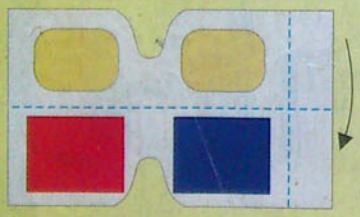

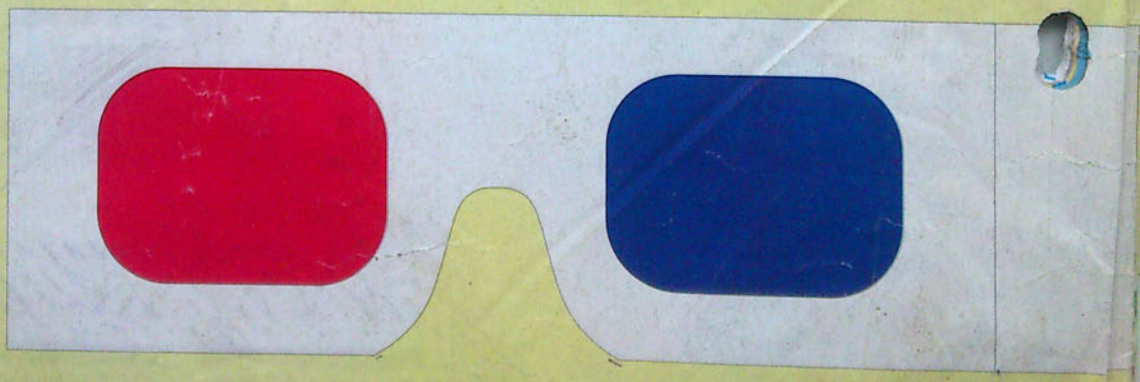

Скопіюй цю половинку на аркуш картону так, щоб вийшла повна викрійка окулярів (див. зменшений малюнок), приклей плівки (див. вшивку), зігни викрійку по пунктирній лінії і склей.

ПОРИНЬ РАЗОМ З «КЛАСОМ» У СТЕРЕОСВІТ!

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ДИТЯЧИЙ ЖУРНАЛ

К Л А С ®

передплатний індекс

40240